

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku

(Projekt 1.0)

INICJATYWAŁOKALNA.PL

Październik 2021

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Część wprowadzająca	5
1.1. Strategia jako instrument kreowania polityki rozwoju.....	5
1.2. Metodologia prac nad Strategią.....	6
2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.....	8
2.1. Analiza SWOT	8
2.2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	11
2.3. Drzewo problemów	14
3. Część programowa.....	16
3.1. Wizja, misja, cele.....	16
3.2. Plan operacyjny rozwoju	18
3.2.2. Szacunkowe ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania	58
3.3. Ocena spójności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu.....	67
4. Wymiar przestrzenny polityki rozwoju – podejście zintegrowane w strategii rozwoju.....	85
4.1. Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.....	86
4.2. Obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań	98
4.4.1 Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa i inne ponadlokalne	98
4.4.2 Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano.....	101
5. System realizacji Strategii Rozwoju	105
5.1. Wdrażanie i monitoring Strategii Rozwoju	105
5.2. Ewaluacja i aktualizacja Strategii Rozwoju	115
5.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	116

7. Mechanizmy włączenia mieszkańców w proces przygotowania, realizacji i oceny strategii – partycypacja społeczna.....	120
8. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – wpływ zadań na środowisko	123
Spis schematów	124
Spis tabel	124
Spis map	125

Wstęp

Zarządzanie gminą wiąże się z podejmowaniem szeregu działań i decyzji ważnych dla lokalnej społeczności. Aby efektywnie zarządzać gminą, potrzebny jest wieloletni plan, który będzie wskazywać kierunki jej dalszego rozwoju. Działania właściwe ze strategicznego punktu widzenia mają większe znaczenie niż działania nastawione na przynoszenie natychmiastowych efektów. Zarządzanie strategiczne jest procesem zarządzania nastawionym na formułowanie i wdrażanie Strategii, które ma na celu sprzyjanie wyższemu stopniowi zgodności organizacji, w tym wypadku gminy, z jej otoczeniem zewnętrznym oraz zachowaniem spójności wewnętrznej, a co za tym idzie – osiągnięciem przyjętych celów strategicznych.

Niniejszy dokument stanowi strategię rozwoju gminy w rozumieniu *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.). W dniu 13 listopada 2020 r. wszedł w życie nowy pakiet przepisów dotyczących polityki rozwoju – *Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378), której celem jest realizacja postanowień *Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* w zakresie konsolidacji systemu zarządzania rozwojem Polski i etapowego wprowadzania systemu zintegrowanych strategii (krajowej, wojewódzkiej, gminnej i ewentualnie ponadlokalnej, sporządzanej dla grupy sąsiadujących lub powiązanych ze sobą funkcjonalnie gmin).

Poza integracją strategii rozwoju na różnych poziomach administracji, celem nowelizacji przepisów była także integracja w dokumentach strategicznych wymiaru społecznego i gospodarczego z przestrzennym. Dzięki tym zmianom strategia rozwoju gminy, po raz pierwszy w polskim ustawodawstwie, zyskała podstawę prawną (ustawa o samorządzie gminnym), która określa też konkretny zakres i procedurę sporządzania strategii.

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku stanowi, od chwili jej przyjęcia, podstawowy i najważniejszy dokument samorządu lokalnego, kierujący wytyczne dla dokumentów wdrożeniowych i planowania przestrzennego. Określa ona główne obszary, cele i kierunki polityki rozwoju gminy oraz stanowi punkt wyjścia do przygotowania pozostałych lokalnych dokumentów strategicznych i planistycznych.

1. Część wprowadzająca

1.1. Strategia jako instrument kreowania polityki rozwoju

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku (Strategia) stanowi odpowiedź samorządu gminnego na zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą, wymagającą nowego spojrzenia na posiadane aspiracje, zasoby i perspektywy rozwoju gminy. Jej celem jest kierunkowanie polityki rozwoju gminy.

W Strategii zaprezentowana została wizja, misja oraz cele strategiczne i szczegółowe, przewidziane do realizacji we wskazanym okresie jej obowiązywania, wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia. Wyróżniono również działania priorytetowe, które należy podjąć, aby osiągnąć wyznaczone cele. W ramach działań przedstawiono konkretne zadania, a po przeprowadzeniu hierarchizacji planowanych przedsięwzięć wskazano konkretne i uszczegółowione projekty strategiczne, najważniejsze i najpilniejsze do realizacji na obszarze gminy we wskazanym okresie – przedstawiono dla nich ramy finansowe oraz plan finansowania. Proces tworzenia Strategii umożliwił partycypację mieszkańców i innych interesariuszy w „grze o rozwój”, już od etapu analiz i diagnozy stanu sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy. Strategia zawiera również obligatoryjne elementy, zdefiniowane nowelizacją przepisów (model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie, obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz fakultatywnie obszary strategicznej interwencji dla gminy).

Do tej pory strategię gminy były opracowywane zgodnie z ogólnie przyjętymi standardami oraz przy zachowaniu spójności z wytycznymi dokumentów nadrzędnych. Obecna Strategia stanowi instrument pozyskiwania środków zewnętrznych, a jednocześnie pełnoprawną strategię rozwoju, stanowiącą element zintegrowanego systemu zarządzania rozwojem kraju.

1.2. Metodologia prac nad Strategią

Opracowanie *Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku* było okazją do przeprowadzenia otwartych rozmów z przedstawicielami różnych środowisk gminnych. Dyskusje obejmowały analizę obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz możliwości jej dalszego rozwoju. Efektem prowadzonych rozmów było uzyskanie odpowiedzi na pytania: „dokąd zmierzamy?”, „co chcemy osiągnąć?” oraz „w jaki sposób chcemy to osiągnąć?”. Dało to podstawy do skonstruowania dokumentu, który ma służyć wszystkim mieszkańcom gminy.

Proces prac związanych z przygotowaniem, opracowaniem i wdrożeniem Strategii rozpoczęto w I kwartale 2021 r. Duże znaczenie i wpływ na ostateczny kształt dokumentu miały działania partycypacyjne i udział interesariuszy w pracach nad dokumentem (opisane szerzej w rozdziale 7 *Mechanizmy włączenia mieszkańców w proces przygotowania, realizacji i oceny strategii – partycypacja społeczna*).

Prace nad dokumentem Strategii opierały się na wykorzystaniu szeregu wzajemnie uzupełniających się metod prac analitycznych i partycypacyjnych, do których należały:

- analiza danych zastanych (w tym analiza trendów / tendencji społeczno-gospodarczych i przestrzennych zachodzących w gminie i jej otoczeniu w ostatnich latach wraz z określeniem konsekwencji i wyzwań rozwojowych),
- badania ankietowe wśród mieszkańców,
- analizy strategiczne,
- spotkania warsztatowe przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Nowym Wiśniczu oraz Rady Miejskiej,
- spotkania informacyjne, warsztatowe i konsultacyjne z przedstawicielami samorządu lokalnego, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, mieszkańcami.

Podstawą założeń Strategii jest *Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Nowy Wiśnicz* (Diagnoza), w której przedstawiono pogłębioną analizę społeczno-gospodarczą i przestrzenno-środowiskową gminy. Strategia powstała w oparciu o Diagnozę, a także na podstawie wniosków zgłoszonych podczas konsultacji społecznych oraz warsztatów organizowanych w trakcie procesu jej tworzenia. Po zebraniu i przeanalizowaniu wszystkich danych, opracowano Projekt 1.0 *Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku*, który został poddany konsultacjom społecznym.

Do głównych materiałów źródłowych, stanowiących materiał analityczny i podstawę opracowania Strategii (a wcześniej również Diagnozy), należą:

- dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- dane i informacje pozyskane z samorządu gminy i jednostek mu podległych,
- treści udostępniane na oficjalnych stronach internetowych instytucji i podmiotów cytowanych w Diagnozie i Strategii,
- dane publikowane na serwisach Związku Miast Polskich (Monitor Rozwoju Lokalnego, System Analiz Samorządowych),
- wnioski z badań ankietowych,
- wnioski zebrane na podstawie przekazanych przez podmioty fiszek projektowych,
- wnioski z dyskusji podczas spotkań informacyjnych i warsztatów grupowych,
- inne dokumenty strategiczne gminy i ponadlokalne, a także publikowane raporty i opracowania eksperckie.

Proces prac związanych z przygotowaniem, opracowaniem i wdrożeniem Strategii ma charakter partycypacyjny.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

2.1. Analiza SWOT

Analiza SWOT to jedno z najpopularniejszych i najskuteczniejszych narzędzi analitycznych, wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Jej nazwa pochodzi od akronimów angielskich słów *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse) i *Threats* (zagrożenia). Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych wyżej czterech grup czynników, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia), należące do otoczenia bliższego i dalszego, są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców.

Tabela 1 Schemat analizy SWOT

S	<i>Strengths</i>	Silne strony, atuty, zalety	ZASOBY
W	<i>Weaknesses</i>	Słabe strony, słabości, wady	
O	<i>Opportunities</i>	Szanse, możliwości, okazje	OTOCZENIE
T	<i>Threats</i>	Zagrożenia, trudności	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2 Analiza SWOT Gminy Nowy Wiśnicz

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stale rosnąca liczba mieszkańców; 2. Korzystna struktura piramidy wieku i płci; 3. Wzrost udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym; 4. Struktura udziału ludności wg ekonomicznych grup wieku korzystniejsza niż średnio w województwie i Polsce; 5. Wskaźniki obciążenia demograficznego korzystniejsze niż w województwie, Polsce i większości gmin sąsiednich; 6. Dodatni przyrost naturalny i saldo migracji – wyższe niż we wszystkich porównywanych jednostkach; 7. Duża ilość pozwoleń wydawanych na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu na 10 tys. ludności oraz wysoka 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niski udział % osób korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej; 2. Braki w infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej; 3. Niski wskaźnik liczby fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców; 4. Niska aktywność społeczna mieszkańców; 5. Niewystarczająca aktywność gospodarcza/ przedsiębiorczość mieszkańców; 6. Bardzo niski udział podmiotów prawnych – tylko 3 podmioty zatrudniające więcej niż 50 osób, a także brak podmiotów dużych, zatrudniających ponad 250 osób; 7. Słabo rozwinięta baza noclegowa (3 miejsca noclegowe przypadające na 1 000 mieszkańców);

<p>wartość wskaźnika <i>liczba nowych budynków mieszkalnych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców</i>, co w połączeniu z dodatnim saldem migracji świadczy o atrakcyjności gminy jako miejscu zamieszkania;</p> <p>8. Dodatnie wartości wskaźników rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i środowiskowym;</p> <p>9. Wskaźnik rozwoju gminy jeden z najlepszych wśród gmin z grupy porównawczej (gmina jednym z liderów);</p> <p>10. Rosnąca liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON, w tym nowo zarejestrowanych (w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców);</p> <p>11. Stosunkowo niski i systematycznie malejący udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności ogółem, znacznie niższy w porównaniu do średniej wojewódzkiej i krajowej;</p> <p>12. Wysoki udział % osób korzystających z sieci gazowej;</p> <p>13. Niski udział gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz beneficjentów korzystających z pomocy społecznej, co w połączeniu z niskim bezrobociem i rosnącymi dochodami własnymi gminy, w tym dużym udziałem dochodów z podatków od osób fizycznych, wskazuje na zamożność mieszkańców gminy;</p> <p>14. Dobry punkt komunikacyjny (sieć drogowa łącząca gminę z większymi ośrodkami);</p> <p>15. Wałory przyrodnicze – niemal cały obszar gminy pokryty obszarami chronionymi;</p> <p>16. Bardzo wysoki udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego;</p> <p>17. Dziedzictwo kulturowe – wiele zabytków, w tym dobrze zachowany, największy po Zamku Królewskim na Wawelu, zamek w województwie małopolskim;</p> <p>18. Szlaki turystyczne (w tym górskie i piesze) przebiegające przez obszar gminy;</p> <p>19. Wyższa niż średnio w kraju i województwie frekwencja wyborcza we wszystkich analizowanych typach wyborów;</p> <p>20. Rosnące dochody własne gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca i stosunkowo wysoki (w porównaniu do gmin sąsiednich) udział dochodów własnych w dochodach ogółem gminy;</p>	<p>8. Wysoka liczba dzieci w wieku 3–5 lat przypadająca na 1 placówkę wychowania przedszkolnego;</p> <p>9. Bardzo niski udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w postaci wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych;</p> <p>10. Niewystarczający dostęp do opieki społecznej, szczególnie w zakresie dostępności usług dla osób starszych (np. dzienne domy pomocy społecznej, kluby seniora itp.);</p> <p>11. Braki we współpracy międzysektorowej i niezawijanie partnerstw ponadlokalnych;</p> <p>12. Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna (w tym system informacji turystycznej);</p> <p>13. Bariery podtrzymania atrakcyjności osiedleńczej (braki w infrastrukturze technicznej, szczególnie kanalizacyjnej, niedostatecznie rozwinięta sieć żłobków i przedszkoli);</p> <p>14. Brak atrakcyjnych i uzbrojonych terenów inwestycyjnych;</p> <p>15. Braki w infrastrukturze drogowej (szczególnie dotyczy chodników i ścieżek rowerowych).</p>
--	---

21. Rosnący udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w postaci wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych; 22. Brak uciążliwego przemysłu; 23. Przynależność Miasta i Gminy Nowy Wiśnicz do Lokalnej Grupy Działania „Dolina Raby”.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Członkostwo Polski w UE; 2. Wzrost świadomości obywatelskiej, w tym poczucia tożsamości i identyfikacji z miejscem zamieszkania; 3. Moda na pracę zdalną, osiedlanie się w małych miasteczkach i na terenach wiejskich – zielonych, spokojnych, dobrze skomunikowanych z większymi ośrodkami miejskimi; 4. Cyfryzacja życia codziennego; 5. Wzrost mobilności społeczeństwa; 6. Wskazanie Gminy Nowy Wiśnicz w <i>Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”</i> jako obszaru cennego przyrodniczo, dzięki czemu może zostać ona objęta wsparciem w zakresie ochrony środowiska – rekompensata dla barier wywoływanych przez obostrzenia środowiskowe; 7. Wzrost średniej długości życia; 8. Wzrost świadomości i potrzeby wykorzystania odnawialnych źródeł energii; 9. Moda na zdrowy styl życia.	1. Konsekwencje społeczne i gospodarcze związane z występowaniem pandemii Covid-19; 2. Wykluczenie cyfrowe; 3. Zmiany klimatu; 4. Wzrost kosztów życia codziennego mieszkańców; 5. Wzrost kosztów utrzymania infrastruktury i usług publicznych; 6. Zanieczyszczanie środowiska poprzez niską emisję; 7. Emigracja mieszkańców Polski.

Źródło: Opracowanie własne

Analizując wyżej zaprezentowane mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia Gminy Nowy Wiśnicz, możemy wyłonić te, które w największym stopniu oddziałują bądź mogą oddziaływać na gminę. Słabe strony oraz zagrożenia powinny być pokonywane przez mocne strony oraz szanse rozwoju, które stoją przed gminą. Z przeprowadzonej analizy SWOT można wysunąć następujące wnioski:

Największymi atutami gminy są: kapitał społeczny w postaci młodego społeczeństwa i napływającej ludności oraz atrakcyjne warunki mieszkaniowe wynikające z walorów środowiska przyrodniczego, położenia gminy i jej dziedzictwa kulturowego oraz specyfiki małego, spokojnego i bezpiecznego miasteczka.

Największymi słabościami gminy są: niska aktywność społeczna mieszkańców i narastające konflikty między ludnością „pierwotną” i napływową. Braki w infrastrukturze społecznej wspierającej tę aktywność oraz w infrastrukturze technicznej, która wpływa na jakość życia mieszkańców (potrzeby w rozwoju infrastruktury wynikające ze wzrostu liczby mieszkańców).

Największe szanse na rozwój gminy, to: możliwość pozyskania środków z funduszy europejskich na lata 2021–2027 oraz środków krajowych i innych środków zewnętrznych na realizację inwestycji w sektorze gospodarczym, społecznym i środowiskowym, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w sektorze prywatnym oraz publicznym, cyfryzacja życia codziennego (możliwość pracy zdalnej, podnoszenia kwalifikacji, załatwiania spraw urzędowych zdalnie itp.), a także możliwość rozwoju terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Największe zagrożenia w rozwoju gminy, to: zagrożenia wynikające z działalności człowieka (niska emisja, zanieczyszczanie środowiska).

2.2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

Przeprowadzona analiza danych statystycznych dla Gminy Nowy Wiśnicz oraz porównanie ich do danych dla gmin sąsiednich, województwa, kraju, a także porównanie niektórych ze wskaźników do wartości dla gmin podobnych, wskazują na bardzo dobrą sytuację Gminy Nowy Wiśnicz w większości obszarów funkcjonowania. Wskaźniki rozwoju gminy w każdym wymiarze (społeczny, gospodarczy, środowiskowy) są dodatnie i korzystne, jedynie dla nielicznych podobszarów zauważa się problemy i ujemne lub zbliżone do „zera” wartości wskaźnika (dostępność i jakość usług oraz infrastruktury, potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki, lokalne środowisko przyrodnicze).

Bardzo dużym potencjałem gminy jest jej sytuacja demograficzna. Zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji, są na poziomie dodatnim, co przekłada się na rosnącą liczbę mieszkańców gminy. Stosunkowo wysokie są też wartości wskaźników dotyczące budownictwa w gminie, co świadczy o tym, że ludność chętnie buduje swoje domy na tym obszarze. Wzrost liczby mieszkańców jest pozytywnym zjawiskiem, przekładającym się na wzrost dochodów własnych gminy, a co za tym idzie – jej zdolności inwestycyjnych. Dlatego tak istotny jest rozwój funkcji mieszkaniowej w gminie. Generuje to jednak też pewne wyzwania dla samorządu: konieczne jest zapewnienie jak najwyższej jakości i dostępności usług społecznych (zarówno dla najmłodszych, jak i przybywających seniorów) oraz zdrowotnych. Napływ ludności może powodować (co już zauważają mieszkańcy) pewne konflikty między mieszkańcami, którzy tutaj się urodzili i wychowali, a tymi, którzy przybyli „z zewnątrz”. Istotne jest wspieranie ich integracji i zachęcanie do aktywności społecznej. Nie bez znaczenia jest także zapewnienie odpowiedniej infrastruktury – sprawne wodociągi,

kanalizacja, ale też bardzo istotny w tych czasach dostęp do szybkiego Internetu, dzięki któremu możliwe jest wykonywanie przez mieszkańców pracy zdalnej (mogą jednocześnie pracować np. w firmie w Krakowie i mieszkać w klimatycznym, spokojnym miasteczku lub na wsi) czy uczestniczenie w zdalnym nauczaniu przez dzieci i młodzież. Szansą na rozwój gminy i polepszenie jakości życia mieszkańców, szczególnie w dobie pandemii koronawirusa, stworzenie możliwości załatwiania zdalnie spraw administracyjnych (szeroka gama wysokiej jakości e-usług wraz ze szkoleniem/ edukowaniem mieszkańców w tym zakresie), a także stworzenie warunków do pracy zdalnej.

Pozytywnym zjawiskiem w gminie jest niskie bezrobocie. Nie wynika ono jednak z dostępności miejsc pracy na obszarze gminy – wielu mieszkańców dojeżdża do pracy w Bochni czy nawet w Krakowie, liczni pracują też za granicą. Pomimo nienajgorszych wskaźników gospodarczych, przedsiębiorczość mieszkańców wydaje się nie być wystarczająca. Dlatego warto podejmować działania wspierające i wzmacniające nie tylko aktywność społeczną, ale też gospodarczą mieszkańców. W związku ze zwiększającą się liczbą mieszkańców, w tym głównie młodych, wyzwaniem staje się także zapewnienie możliwości ich udziału w życiu kulturalnym, rekreacji, uprawiania sportu i spędzania wolnego czasu w odpowiednio zagospodarowanych i estetycznych przestrzeniach publicznych.

Gmina Nowy Wiśnicz posiada ogromny potencjał w postaci walorów przyrodniczych, walorów krajobrazowych i walorów dziedzictwa kulturowego. Przyciągają one nie tylko turystów i odwiedzających, ale mają też kluczowe znaczenie w rozwoju funkcji mieszkaniowej w gminie. Istotne jest zachowanie tego dziedzictwa (zarówno przyrodniczego, jak i krajobrazowego). Ważne jest podejmowanie działań w kierunku ochrony przyrody i zapobiegania zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Partycypacja społeczna to budowanie poczucia mieszkańców, że są gospodarzami miasta i gminy, osobami od których zależy jego rozwój i które mogą współdecydować o sprawach związanych z jego rozwojem (obecnie takiego poczucia nie ma większość mieszkańców). Istnieje wiele gotowych narzędzi, które mogą zostać z powodzeniem wdrożone w strukturach administracyjnych w celu budowania partnerskich relacji z mieszkańcami. Zaangażowanie mieszkańców do aktywności na rzecz gminy to wyzwanie, które należy i warto podjąć.

Gmina Nowy Wiśnicz powinna wykorzystać szansę na rozwój, jaką dają fundusze unijne. Możliwość uzyskania dofinansowania z Unii Europejskiej na realizację nowych projektów oraz zawiązywanie różnych form partnerstw sektora społeczno-gospodarczego, jeśli

zostaną odpowiednio wykorzystane do pobudzania przedsiębiorczości wśród mieszkańców oraz tworzenia odpowiednich warunków do rozwoju – mogą przynieść wymierne korzyści w postaci zwiększonych dochodów mieszkańców oraz wpływów do budżetu gminy. Ponadto środki finansowe mogą zostać wykorzystane do samorozwoju mieszkańców, zapewnienia wysokich standardów w zakresie usług publicznych czy rozbudowy infrastruktury.

2.3. Drzewo problemów

Wykorzystując zgromadzone dane ilościowe i jakościowe na potrzeby opracowania Diagnozy, wskazano problem kluczowy dla rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz, a więc taki, który generuje najwięcej trudności, a jego skutki są najbardziej odczuwalne dla większości interesariuszy procesu rozwojowego. Dla problemu kluczowego przeprowadzono również analizę przyczynowo skutkową (tabela 3).

Tabela 3 Drzewo problemów

GŁÓWNE PRZYCZYNY	PROBLEM KLUCZOWY	GŁÓWNE SKUTKI
<ul style="list-style-type: none"> – Niski poziom przedsiębiorczości społecznej mieszkańców; – Brak inicjatyw skierowanych na rozwój sektora ekonomii społecznej; – Niewystarczające wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i naturalnego; – Niewystarczający dostęp do szerokopasmowego Internetu; – Wzrost liczby mieszkańców – ludności napływowej; – Gmina niemal w całości objęta formami ochrony przyrody – ograniczenia przedsiębiorców wynikające z planów ochrony form ochrony przyrody; – Brak zbudowanych narzędzi współpracy samorządu z mieszkańcami, włączania mieszkańców do współdecydowania w sprawach rozwoju gminy oraz niewystarczające zastosowanie rozwiązań partycypacyjnych; – Rozdrobnienie gospodarstw rolnych i brak lokalnych rynków zbytu. 	<p>Niewystarczająca aktywność społeczna i gospodarcza mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Stosunkowo niewielka liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych; – Braki we współpracy międzysektorowej; – Słabo rozwinięta baza noclegowa w gminie oraz niewystarczająco rozwinięta infrastruktura okołoturystyczna; – Wzrost liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym; – Powstawanie konfliktów między rdzennymi mieszkańcami a ludnością napływową – brak integracji i poczucia niektórych mieszkańców, że są częścią wspólnoty; – Niewykorzystany potencjał ludzki; – Brak współpracy między rolnikami i niewykorzystanie potencjału czystego środowiska do rozwoju specjalizowanego rolnictwa – produkcji zdrowej żywności.

Źródło: Opracowanie własne

2.4. Drzewo celów

Poniższa tabela stanowi transformację drzewa problemów. Przedstawia ona cel główny (wizja) *Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku*, opisujący stan docelowy powstały w wyniku wdrożenia strategii i będący efektem osiągnięcia celów strategicznych wskazujących generalny kierunek rozwoju.

Tabela 4 Drzewo celów

ŚRODKI	CEL STRATEGICZNY	EFEKTY
<ul style="list-style-type: none"> – Wdrażanie działań skierowanych na rozwój sektora ekonomii społecznej; – Dostosowanie usług publicznych oraz infrastruktury publicznej do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców; – Pobudzanie przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży; – Ochrona i eksponowanie dziedzictwa naturalnego i kulturowego; – Zwiększanie dostępu do szybkiego Internetu; – Wdrażanie w strukturach administracyjnych narzędzi budowania relacji i współpracy z mieszkańcami; – Realizacja działań wspierających integrację mieszkańców – zarówno międzypokoleniową, jak i między ludnością rdzenną i napływową; – Tworzenie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej; – Zwiększanie bezpieczeństwa układów komunikacyjnych z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego; – Ograniczanie niskiej emisji; – Poszerzanie publicznej oferty zagospodarowania czasu wolnego; – Cyfryzacja usług publicznych. 	<p>Wysoka jakość życia w Gminie Nowy Wiśnicz – miejscu zielonym, kompaktowym i silnym aktywnością swoich mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Wzrost zgłaszanych i realizowanych inicjatyw oddolnych – zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne oraz integracji w działaniu na rzecz rozwoju gminy; – Realizacja projektów w partnerstwie trójsektorowym; – Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy; – Wzrost dochodów mieszkańców; – Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy; – Większe możliwości spędzania czasu wolnego przez mieszkańców; – Dłuższa aktywność seniorów; – Wzrost liczby mieszkańców; – Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą.

Źródło: Opracowanie własne

3. Część programowa

3.1. Wizja, misja, cele

Przedstawienie drzewa problemów (schemat 1) i celów (schemat 2) pozwoliło na określenie i zaproponowanie strategicznych kierunków działań dla Gminy Nowy Wiśnicz. Określono Wizję 2030, misję i cele strategiczne, wokół których skoncentrowane zostały cele szczegółowe, a następnie działania priorytetowe. Wyznaczone obszary priorytetowe będą służyć realizacji celów strategicznych, do których osiągnięcia powinny dążyć zarówno władze gminy, jak i wszystkie zainteresowane jej rozwojem podmioty oraz mieszkańcy. Wykonanie zaplanowanych działań pozwoli na realizację misji gminy oraz jej trwały rozwój.

Budowa elementów *Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku* opiera się na poniższym schemacie.

Źródło: Opracowanie własne

Wizja i misja to nie tylko określenie kierunków rozwoju, ale także wyraz aspiracji mieszkańców. Bez misji i wizji decyzje zarządcze bywają przypadkowe, zaś codzienna praca sprowadza się do mniej lub bardziej mechanicznego realizowania procedur. Wizja jest

sformułowanym w sposób najbardziej zwięzły opisem stanu gminy w perspektywie najbliższych kilku lat (obraz gminy w 2030 roku). Wizję należy zatem rozumieć jako logicznie zredagowane streszczenie poglądów o przyszłości. Misja zaś jest w pewnym sensie wyrażeniem w sposób zrozumiały i zwięzły priorytetów (obszarów priorytetowych) oraz nadrzędnych celów strategicznych, czyli dalekosiężnych zamierzeń. Misja pozwala na sformułowanie naszych aspiracji związanych z działaniami w danym obszarze.

Należy zapamiętać, iż misja w Strategii jest elementem, który wskazuje drogę rozwoju i motywuje do działania. Jednocześnie integruje różne aspekty rozwoju gminy wokół jednej wspólnej dla mieszkańców idei.

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji, sformułowano wizję, misję, dwa cele strategiczne i dla każdego z nich dwa cele szczegółowe. Do celów strategicznych zostały przyporządkowane działania priorytetowe wyznaczające obszary, w ramach których będą realizowane zadania. Realizacja przedstawionych w Strategii zadań posłuży do zrealizowania zaplanowanych celów oraz osiągnięcia przyjętych wskaźników rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz.

WIZJA

Wysoka jakość życia w Gminie Nowy Wiśnicz – miejscu zielonym, kompaktowym i silnym aktywnością swoich mieszkańców

MISJA

Tworzenie atrakcyjnych warunków do zamieszkania i rekreacji, a także integracji mieszkańców i rozwoju ich aktywności społecznej i gospodarczej, z wykorzystaniem istniejących potencjałów lokalnych

3.2. Plan operacyjny rozwoju

Głównym zadaniem jakie stoi przed władzami samorządowymi jest ukształtowanie takiego wizerunku gminy, który będzie atrakcyjny dla prowadzenia działalności gospodarczej, trwałego wzrostu gospodarczego, atrakcyjnego miejsca do zamieszkania, spędzania czasu wolnego oraz wzrostu aktywności społecznej wśród mieszkańców. Wpłynie to na większą integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania i budowę społeczeństwa obywatelskiego. Wyznaczenie priorytetów pozwoli lokalnym władzom, a także innym instytucjom odpowiedzialnym za rozwój gminy, odpowiednio skoordynować zaplanowane do realizacji zadania.

W Strategii wskazane zostały dwa cele strategiczne, a dla każdego z nich po dwa cele szczegółowe, z kolei dla nich – po dwa działania priorytetowe (łącznie 8 działań priorytetowych), w ramach których zdefiniowane zostały kluczowe do realizacji zadania (tabela 1).

Tabela 5 Plan operacyjny

Wizja	Wysoka jakość życia w Gminie Nowy Wiśnicz – miejscu zielonym, kompaktowym i silnym aktywnością swoich mieszkańców							
Misja	Tworzenie atrakcyjnych warunków do zamieszkania i rekreacji, a także integracji mieszkańców i rozwoju ich aktywności społecznej i gospodarczej, z wykorzystaniem istniejących potencjałów lokalnych							
Cele strategiczne	Atrakcyjny wizerunek gminy jako dobre miejsce zamieszkania				Wzmocniony kapitał społeczny, integracja i przedsiębiorczość mieszkańców			
Cele szczegółowe	Poprawa warunków życia mieszkańców		Wysoka jakość i dostępność usług publicznych		Zwiększona tożsamość lokalna		Aktywność gospodarcza mieszkańców	
Działania priorytetowe	Rozwój infrastruktury komunalnej	Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji	Cyfryzacja	Zagospodarowanie czasu wolnego	Wzmocnienie integracji mieszkańców	Włączenie społeczne	Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego	Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców
Zadania	Uporządkowanie i rozwój gospodarki wodno-ściekowej	Zmniejszenie zapotrzebowania na energię w budynkach użyteczności publicznej, podmiotów gospodarczych, indywidualnych gospodarstw, w tym wymiana źródeł ciepła wraz z instalacją OZE	Podnoszenie e-kompetencji mieszkańców	Zwiększenie terenów zieleni urządzonej służących wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców	Ochrona i udostępnianie obiektów zabytkowych świadczących o tożsamości lokalnej	Wyrównanie szans edukacyjnych i kreowanie możliwości do rozwoju młodych ludzi	Tworzenie warunków do rozwoju sektorów turystycznego i okołoturystycznego	Stworzenie sprzyjających warunków inwestycyjnych

	Zwiększenie dostępności do szybkiego, szerokopasmowego Internetu	Rozwój sieci gazowej	Rozwój e-usług publicznych	Rozbudowa i modernizacja ogólnodostępnej bazy sportowo-rekreacyjnej	Wdrożenie programu grantowego wspierającego inicjatywy oddolne	Zapewnianie udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym	Rozwój systemu promocji i informacji turystycznej	Stworzenie Punktu Informacyjno-Doradczego dla początkujących przedsiębiorców
	Zwiększenie funkcjonalności i bezpieczeństwa układów komunikacyjnych z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego	Realizacja programów z zakresu edukacji ekologicznej	Realizacja programów edukacyjnych w zakresie cyberbezpieczeństwa	Organizacja cyklicznych wydarzeń rekreacyjno-sportowych	Nawiązywanie partnerstw trójsektorowych	Wdrażanie programów podnoszenia kompetencji zawodowych mieszkańców	Poprawa jakości istniejących obiektów, urzędzeń i usług związanych z obsługą ruchu turystycznego	Opracowanie i wdrożenie Programu Rozwoju Przedsiębiorczości w Gminie Nowy Wiśnicz
	Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości opieki żłobkowej i przedszkolnej	Wprowadzanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury		Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży	Budowa społeczeństwa obywatelskiego			Wspomaganie lokalnego rolnictwa i podnoszenie kompetencji rolników
	Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i przestrzeniach publicznych	Wdrażanie i wspieranie projektów polegających na bioretencji i zachowaniu bioróżnorodności obszaru gminy			Stworzenie platformy stałej współpracy i komunikacji gminy z mieszkańcami jako bezpośrednimi odbiorcami działań rozwojowych			Budowanie postaw przedsiębiorczych od najmłodszych lat

	Przygotowanie terenów pod zabudowę jednorodziną	Opracowanie i wdrożenie "Planu działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP)"			Realizacja projektów sprzyjających budowaniu sentymentu i przywiązania do Gminy Nowy Wiśnicz			
	Poprawa dostępności usług społecznych i zdrowotnych	Działania na rzecz świadomej konsumpcji, w tym ograniczenia ilości wyrzucanej żywności						

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 1. Atrakcyjny wizerunek gminy jako dobre miejsce zamieszkania

Cel strategiczny pierwszy odnosi się to potencjału gminy jakim jest jej atrakcyjność dla potencjalnych nowych mieszkańców. Saldo migracji jest dodatnie (znacznie wyższe w porównaniu do kraju, województwa i gmin sąsiednich), wskaźniki przyrostu naturalnego są na wysokim poziomie, pozytywne są też wskaźniki związane z rozwojem terenów mieszkaniowych i wydawanych pozwoleń na budowę.

Gmina Nowy Wiśnicz jako miejsce pretendujące do bycia kierunkiem osiedlania się ludności, musi w szczególny sposób zadbać o wysoki poziom zarówno przestrzeni, infrastruktury ogólnodostępnej, jak i usług publicznych, a także dbać o posiadane walory, jakimi są chociażby zasoby dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Przestrzeń publiczna to obraz wartości wyznawanych przez lokalną społeczność, jej jakość przekłada się na jakość życia mieszkańców, jest też podstawą budowania wizerunku gminy. Przestrzeń publiczna jest przedłużeniem przestrzeni prywatnej, którą stanowią ogrody, domy, podwórka, dlatego też musi ona bazować na porozumieniu między jednostkami administracji publicznej a społecznością. Należy podejmować działania mające na celu odpowiednie zagospodarowanie nieużytków, skwerów czy zieleńców, przestrzeni wokół szkół oraz placów zabaw. Funkcjonalna przestrzeń publiczna powinna charakteryzować się dostępnością dla różnych grup społecznych, w tym osób niepełnosprawnych. Z przestrzenią publiczną nierozzerwalnie wiąże się bezpieczeństwo publiczne, a z perspektywy potencjalnych mieszkańców – jest ono niezwykle istotne. Działaniami związanymi z estetyzacją i funkcjonalnością przestrzeni będzie zapewnienie odpowiedniej jakości i bezpieczeństwa układów komunikacyjnych, z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego. Estetyczna przestrzeń, bezpieczne układy komunikacyjne, w tym drogi, chodniki i ścieżki rowerowe są ważnym, ale nie jedynym elementem istotnym z punktu widzenia mieszkańców. W kontekście infrastruktury istotne jest zaspokojenie podstawowych potrzeb, takich jak dostęp do wody czy możliwość korzystania z kanalizacji lub innych sposobów odprowadzania ścieków. Istotne jest, aby dbać o dobry stan infrastruktury technicznej, zarówno sieciowej, jak i obiektów budowlanych.

Szansą na rozwój gminy i polepszenie jakości życia mieszkańców, szczególnie w dobie pandemii koronawirusa, jest stworzenie możliwości załatwiania zdalnie spraw administracyjnych (szeroka gama wysokiej jakości e-usług wraz ze szkoleniem/ edukowaniem mieszkańców w tym zakresie), a także stworzenie warunków do pracy zdalnej. W tym celu należy dążyć do umożliwienia dostępu do szerokopasmowego Internetu. W obecnych czasach,

w wielu zawodach pracować można w firmach znajdujących się w znacznej odległości od miejsca zamieszkania. Jest to szansa dla takich gmin jak Nowy Wiśnicz, które są miejscami spokojnymi, urokliwymi, zielonymi i przyciągającymi także swoim dziedzictwem kulturowym – mogą tutaj mieszkać osoby, które pracują np. w Krakowie, Rzeszowie, Warszawie, ale nie muszą do tych miast codziennie dojeżdżać, gdyż wykonują swoją pracę zdalnie. Stworzenie warunków do pracy i nauki zdalnej to jedno – warto też dążyć do tego, aby wszelkie sprawy administracyjne mieszkańcy mogli załatwiać on-line. Wiąże się to jednak z ryzykiem wykluczenia cyfrowego niektórych z nich (m.in. osób starszych). Ważne więc będzie podjęcie działań podnoszących e-kompetencje mieszkańców, w tym pracowników instytucji publicznych.

Usługi publiczne stanowią współcześnie tak istotny aspekt życia, że uznaje się zapewnienie ich wszystkim, bez wyjątku – za obowiązek państwa i samorządu terytorialnego. Oferowanie wysokiego standardu usług podnosi średni poziom życia mieszkańców oraz wpływa na obraz gminy jako zharmonizowanego i spójnego środowiska społecznego. Należy dążyć do zapewnienia wysokich standardów funkcjonowania placówek publicznych związanych z warunkami startu życiowego dzieci i młodzieży (żłobek, przedszkola, szkoły, profilaktyka zdrowotna, usługi kulturalne i sportowe) oraz opieki związanej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. Wsparciem powinna być objęta grupa osób wykluczonych społecznie (mieszkania komunalne, pomoc społeczna, publiczna ochrona zdrowia). Ważne będzie wdrożenie działań mających na celu rozpoznanie oraz zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie działalności samorządu. Systematyczna poprawa w zakresie zarządzania i obsługi mieszkańców będzie odbywać się m.in. poprzez zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w życiu publicznym.

Istotną rolę pod względem rozpatrywania potencjalnego miejsca zamieszkania odgrywa środowisko przyrodnicze, dlatego tak ważne jest, aby o nie dbać, szczególnie w miejscach takich jak Gmina Nowy Wiśnicz, która niemal w całości pokryta jest formami ochrony przyrody. W celu ochrony środowiska i ograniczania niskiej emisji, konieczne będzie wdrażanie działań mających na celu zmniejszenie zapotrzebowania na energię zarówno w budynkach użyteczności publicznej, jak i budynkach podmiotów gospodarczych i indywidualnych gospodarstw domowych. Należy wykorzystać odnawialne źródła energii (OZE) w sektorze publicznym (przeprowadzenie w budynkach termomodernizacji przyczyni się do redukcji emisji zanieczyszczeń), jak i zachęcać przedsiębiorstwa oraz gospodarstwa domowe do zastąpienia nimi paliw stałych (konwencjonalnych). Uświadamianie społeczeństwa w zakresie korzystania z technologii oszczędnych energetycznie, powinno być jednym z wielu zadań

realizowanych przez gminę. Istotne jest też, aby edukować społeczeństwo szerzej w zakresie ekologii, a także świadomej konsumpcji. Jednym z działań planowanych przez gminę jest uporządkowanie i rozwój gospodarki wodno-ściekowej, co przyczyni się do minimalizacji zagrożeń związanych z zanieczyszczeniami środowiska. Tego typu inwestycje są istotne nie tylko ze środowiskowego punktu widzenia, ale też konieczne ze względu na stale rosnącą liczbę mieszkańców, którym należy zapewnić dostęp do podstawowej infrastruktury i usług.

Jeśli usługi publiczne, w tym zdrowotne i społeczne, będą się rozwijały, szczególnie na obszarze miasta, z którego rozwoju korzystają mieszkańcy całej gminy, to Nowy Wiśnicz ma szansę stać się miastem, o którym można powiedzieć, że jest kompaktowe. Również bliskość gminy do miast takich jak Bochnia czy Limanowa, a nawet nieco dalej położonego Krakowa i Tarnowa, jest w tym kontekście dużym potencjałem. Należy dążyć do tego, by mieszkańcy Gminy Nowy Wiśnicz mieli zapewnioną bliskość i krótki czas dojścia/dojazdu do usług zarówno podstawowych, jak i zaspakajających ich potrzeby wyższe (szkoły średnie, centra handlowe, kultura wyższa, specjalistyczna opieka medyczna, atrakcyjne spędzanie czasu wolnego itp.).

Cel strategiczny 2. Wzmocniony kapitał społeczny, integracja i przedsiębiorczość mieszkańców

Problemem kluczowym, który zdiagnozowano w wyniku pogłębionej analizy gminy, jest niewystarczająca aktywność społeczna i gospodarcza mieszkańców. Zidentyfikowano wiele przyczyn tego problemu, które mogą być zlikwidowane, jeżeli podjęte zostaną odpowiednie działania. Priorytetem powinno być zwiększenie tożsamości lokalnej oraz wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców.

W Gminie Nowy Wiśnicz, w której osiedlają się nowi mieszkańcy, zauważa się powstające konflikty między ludnością rdzenną a napływową. Dodatkowo nowi mieszkańcy nie utożsamiają się z tym miejscem, co przekłada się na marazm i brak aktywności społecznej na rzecz rozwoju gminy. Taki stan rzeczy ma też wpływ na brak zaufania między mieszkańcami a samorządem, a to jednocześnie może powodować roszczeniowość niektórych mieszkańców. Istotne jest więc, aby działania podejmowane w przewidzianej perspektywie czasu, ukierunkowane były na wzmocnienie integracji mieszkańców oraz włączenie społeczne, szczególnie tych, którzy z różnych powodów zagrożeni są wykluczeniem społecznym. Jednym z działań, które są odpowiedzią na brak zaufania mieszkańców do samorządu oraz niski udział

mieszkańców w życiu publicznym, będzie stworzenie platformy stałej współpracy i komunikacji gminy z mieszkańcami, jako bezpośrednimi odbiorcami działań rozwojowych.

Ważnym elementem rozwoju jest promowanie demokracji lokalnej, odradzanie się aktywności środowisk lokalnych, a także wspieranie działań takich społeczności. Inicjatywy lokalne powinny mieć wpływ na samoorganizację małych społeczności. Działania te mogą mieć charakter edukacyjny, wychowawczy, kulturalny, rekreacyjny czy też sportowy. Poprzez przekazywane treści należy zwiększać identyfikację z miejscem urodzenia i zamieszkania. Budowanie więzi powinno być oparte na świadomości i pielęgnowaniu wspólnego dziedzictwa kulturowego, poszanowaniu praw i tradycji oraz rozwijaniu postaw tolerancji. Na wysoką jakość kapitału społecznego wpływa kształcenie oraz współpraca. Kształtowanie regionalnej i lokalnej tożsamości to obowiązek wspólnego działania najważniejszych podmiotów funkcjonujących w sferze administracji, życia społecznego, gospodarczego, kulturalnego czy edukacyjnego. Jednym ze sposobów budowania zaangażowania mieszkańców w rozwój gminy oraz wzrostu poczucia tożsamości z tym miejscem będzie utworzenie Centrum Kultury i Inkubatora Przedsiębiorczości w Łomnej, a także utworzenie Dziennego Domu Opieki Medycznej i Środowiskowego Domy Samopomocy w Chronowie (filia ŚDS w Muchówce). Ważną rolę w pobudzaniu aktywności mieszkańców odegra wsparcie sektora ekonomii społecznej, opartego na takich wartościach jak solidarność, partycypacja i samorządność. Ekonomia społeczna wykorzystując zasoby ludzkie działa komplementarnie do sektora prywatnego i publicznego, zapobiega wykluczeniu społecznemu oraz łagodzi napięcia społeczne. Wspomaga również proces budowania społeczeństwa obywatelskiego. Dzięki temu, iż przedsiębiorstwa społeczne mogą pełnić bardzo różnorodne funkcje, istnieje możliwość ich działania we wszystkich sektorach, a kluczowe znaczenie w ich funkcjonowaniu ma działanie na rzecz ludzi. Podmioty sektora ekonomii społecznej mają możliwość działania na rzecz społeczności lokalnej, mogą prowadzić społeczne przedszkola i żłobki, domy pomocy społecznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Z punktu widzenia aktywności lokalnej bardzo duże znaczenie ma pobudzanie inicjatyw oddolnych. Poprzez inicjatywy oddolne (społeczne, lokalne, obywatelskie) rozumieć należy wszelkie formy samoorganizacji mieszkańców, zbiorowego działania zmierzającego do określonego celu i do wywołania zmiany w środowisku lokalnym, działania na rzecz dobra wspólnego. Inicjatywa oddolna powinna angażować konkretną grupę osób (a nawet całą społeczność lokalną). Chęć działania powinna być widoczna od momentu sformułowania pomysłu, poprzez realizację działań, do momentu osiągnięcia zamierzonego celu/efektu.

W celu wsparcia i zachęcenia mieszkańców do zgłaszania i realizowania swoich pomysłów, należy wdrożyć program grantowy wspierający inicjatywy oddolne (np. po 5 tys. zł na realizację inicjatywy zgłoszonej przez grupę co najmniej 10 mieszkańców).

Przedsiębiorczość jest uważana za główny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego, a także kluczowy warunek osiągnięcia konkurencyjności gospodarki w kraju. Działania zmierzające do poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorstw powinny przyczyniać się do podnoszenia konkurencyjności gospodarki, rozumianej jako długookresowa zdolność do sprostania konkurencji zewnętrznej. Działania z zakresu szeroko rozumianego rozwoju przedsiębiorczości oraz dostępnych form wsparcia dla przedsiębiorców powinny przyczyniać się do powstawania nowych, trwałych miejsc pracy oraz pobudzać przedsiębiorców do dalszego inwestowania. Jednym z elementów działań administracji powinno być wspieranie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) na wczesnym etapie ich działalności, a także na późniejszym etapie funkcjonowania, np. poprzez profesjonalne doradztwo dla początkujących przedsiębiorców. Istotne jest rozwijanie umiejętności przedsiębiorczych już u najmłodszych mieszkańców gminy.

Biorąc pod uwagę potencjał związany z dziedzictwem kulturowym i naturalnym Nowego Wiśnicza, z punktu widzenia przedsiębiorczości i szerzej – rozwoju gospodarczego gminy, istotne jest tworzenie warunków do rozwoju sektora turystycznego i okołoturystycznego, a także poprawa jakości i dostępności obiektów, urządzeń i usług związanych z obsługą ruchu turystycznego. W tym kontekście bardzo ważne jest wykorzystanie potencjału Zamku w Nowym Wiśniczu – w oparciu o ten zabytek należałoby zbudować silną i rozpoznawalną markę „Nowy Wiśnicz”.

Należy dążyć do zaspokojenia potrzeb rekreacyjnych i kulturalnych mieszkańców, ich chęci do prowadzenia aktywnego stylu życia oraz tworzenia nowych miejsc pracy związanych z branżą usług turystycznych. Ważne z punktu widzenia turystów będzie utworzenie spójnego systemu promocji i informacji turystycznej.

3.2.1. Projekty strategiczne

Osiągnięcie celów będzie możliwe dzięki realizacji zadań i konkretnych projektów. *Strategia Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku* złożona jest z zadań (tabela 3), które powinny być realizowane w założonym czasie. Nie są one uszczegółowione co do zakresu, kwot czy wskaźników. Istotne jest, aby samorząd, jak i ewentualni Partnerzy oraz inne podmioty, realizowały projekty wpisujące się w te zadania.

W ramach Strategii określono 16 projektów strategicznych, a więc takich, które w pierwszej kolejności powinny być zrealizowane, gdyż są priorytetowe i ich efekty bezpośrednio przełożą się na założone cele. Projekty te przyczynią się do rozwiązania kluczowych problemów, zmniejszą bariery rozwojowe i wzmocnią lokalny potencjał.

Projekty strategiczne mają zarówno charakter inwestycyjny, jak i nieinwestycyjny. Odnoszą się do kwestii społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Poniżej, w formie tabeli, przedstawione zostały projekty wraz z podaniem szacunkowego kosztu ich realizacji, planowanego okresu realizacji i potencjalnych źródeł finansowania.

Projekty strategiczne do realizacji w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku*:

1. Utworzenie w zabytkowym Dworcu w Chronowie Dziennego Domu Opieki Medycznej oraz filii Środowiskowego Domu Samopomocy;
2. Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja obiektów o charakterze sportowo-rekreacyjnym oraz funkcjonalne i estetyczne zagospodarowanie przestrzeni publicznych Gminy Nowy Wiśnicz;
3. Zwiększenie funkcjonalności oraz efektywności energetycznej budynków na terenie Gminy Nowy Wiśnicz;
4. Likwidacja źródeł niskiej emisji z obiektów jednorodzinnych i wielorodzinnych;
5. Zwiększenie dostępu do opieki żłobkowej i edukacji przedszkolnej dla mieszkańców Gminy Nowy Wiśnicz;
6. Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej w Gminie Nowy Wiśnicz;
7. Budowa i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej na obszarach wiejskich Gminy Nowy Wiśnicz Wzmocnienie integracji mieszkańców szansą na rozwój Gminy Nowy Wiśnicz;
8. Budowanie marki „Nowy Wiśnicz” w oparciu o Zamek w Wiśniczu;

9. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców Gminy Nowy Wiśnicz;
10. Kompleksowe e-usługi publiczne w Gminie Nowy Wiśnicz;
11. Sprawny i dostępny Urząd Miejski w Nowym Wiśniczu;
12. Budowa budynku Miejskiego Ośrodka Kultury wraz z salą widowiskową;
13. Rozwój odnawialnych źródeł energii, w tym budowa farmy fotowoltaicznej w Chronowie;
14. Budowa i konsolidacja systemu monitoringu gminnego;
15. Wyposażenie w sprzęt do obsługi komunalnej mieszkańców.

Tabela 6 Projekt strategiczny nr 1

Tytuł projektu strategicznego	<i>Utworzenie w zabytkowym Dworku w Chronowie Dziennego Domu Opieki Medycznej oraz filii Środowiskowego Domu Samopomocy</i>		
Lokalizacja	Sołectwo Chronów Zabytkowy Dworek w Chronowie	Okres realizacji	2023–2030
Szacowana wartość	8 mln zł		
Środki własne gminy	około 1,6 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne	około 6,4 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027 (EFRR i EFS+)		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 22		
Zakres rzeczowy projektu (konceptja)	<p>Projekt polega na utworzeniu Dziennego Domu Opieki Medycznej (DDOM) oraz filii Środowiskowego Domu Samopomocy, przy wykorzystaniu obiektu zabytkowego Dworku w Chronowie. Budynek Dworku wymaga remontu, a jego otoczenie odpowiedniego zagospodarowania, szczególnie w zakresie dostosowania do potrzeb osób starszych i osób ze szczególnymi potrzebami. Celem funkcjonowania DDOM jest poprawa stanu zdrowia i usamodzielnienie osób starszych i niepełnosprawnych, przygotowanie podopiecznych i ich rodzin do samodzielnej opieki i funkcjonowania pacjenta. Konieczne będzie zatrudnienie m.in. specjalisty ds. rehabilitacji medycznej, geriatry, pielęgniarki, opiekuna medycznego, fizjoterapeuty, psychologa lub psychiatry, terapeuty zajęciowego, dietetyka, farmaceuty. W ramach projektu utworzona zostanie także filia funkcjonującego w Muchówce Środowiskowego Domu Samopomocy. ŚDS jest ośrodkiem wsparcia dla osób chorych psychicznie i niepełnosprawnych intelektualnie. ŚDS świadczy również usługi dla osób wykazujących inne zaburzenia psychiczne, mając na uwadze osoby starsze borykające się z takimi problemami jak: demencja starcza, otępienie, choroba Parkinsona, Alzheimera, stwardnienie rozsiane i inne. Podstawowym zadaniem ŚDS jest podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do możliwie jak najbardziej samodzielnej życia.</p>		

	<p>Na zakres projektu składają się:</p> <ol style="list-style-type: none"> remont i adaptacja zabytkowego budynku Dworku w Chronowie do celów Dziennego Domu Opieki Medycznej oraz filii Środowiskowego Domu Samopomocy; uporządkowanie, estetyczne i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni wokół budynku, w tym utworzenie miejsc parkingowych, osadzenie elementów małej architektury; utworzenie co najmniej 20 miejsc pobytu; organizacja pracy Domu Opieki Medycznej oraz Środowiskowego Domu Samopomocy, w tym zatrudnienie odpowiedniej kadry pracowników; <p>Projekt zostanie zrealizowany w całości lub w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów. Przewiduje się, że etap I obejmie pkt. a) i b), natomiast etap II pkt. c) – d).</p>
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Gmina Nowy Wiśnicz, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Wiśniczu, ŚDS w Muchówce</p>
<p>Potrzeba realizacji projektu</p>	<p>Zgodnie z wnioskami z <i>Diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Nowy Wiśnicz</i>, liczba mieszkańców gminy stale rośnie, jednocześnie rośnie udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem (2015 r. – 15,3%, 2019 r. – 16,1%). Jedną ze słabych stron wskazanych w analizie SWOT (tabela 2) jest „niewystarczający dostęp do opieki społecznej, szczególnie w zakresie dostępności usług dla osób starszych”. Wnioski z Diagnozy są m.in. takie, że „istotny jest rozwój funkcji mieszkaniowej w gminie. Generuje to jednak też pewne wyzwania dla samorządu: konieczne jest zapewnienie jak najwyższej jakości i dostępności usług społecznych (zarówno dla najmłodszych, jak i przybywających seniorów) oraz zdrowotnych.” Należy też zwrócić uwagę, że zabytkowy Dworek w Chronowie jest pustostanem i z roku na rok coraz bardziej niszczeje. Realizacja projektu przyczyni się więc nie tylko do poprawy jakości życia mieszkańców ze szczególnymi potrzebami, rozwoju usług społecznych, a co za tym idzie zwiększenia jakości życia mieszkańców i zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej gminy, ale też zachowania obiektu zabytkowego i poprawy estetyki i funkcjonowania tego zabytku i jego otoczenia.</p>
<p>Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa warunków życia mieszkańców; – Zwiększona tożsamość lokalna; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozwój infrastruktury komunalnej; – Wzmocnienie integracji mieszkańców; – Włączenie społeczne.
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 3 <i>Zwiększenie funkcjonalności oraz efektywności energetycznej budynków na terenie Gminy Nowy Wiśnicz</i>, ponieważ prace związane z adaptacją budynku do funkcji DDOM i ŚDS, przyczynią się do zwiększenia efektywności energetycznej tego zabytkowego budynku.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Poprawa dostępności usług społecznych i zdrowotnych”, „Zapewnienie udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym”, „Ochrona i udostępnianie obiektów zabytkowych świadczących o tożsamości lokalnej”.</p>

Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, – aktywizacja społeczna seniorów i integracja międzypokoleniowa, – poprawa jakości i rozszerzenie usług społecznych na terenie gminy, – wzrost jakości życia seniorów i pomoc w opiece nad nimi, – efektywne wykorzystanie zdegradowanego, zabytkowego budynku do pełnienia funkcji społecznych na rzecz mieszkańców. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi [osoby] – 20 2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [szt.] – 1 3. Liczba zabytków poddanych modernizacji i adaptacji na cele społeczne [szt.] – 1 <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu [szt.] – 1 2. Odsetek osób korzystających z usług dziennego domu opieki medycznej pozytywnie oceniających funkcjonowanie domu opieki medycznej (na podstawie badania satysfakcji) – 90%
---	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 7 Projekt strategiczny nr 2

Tytuł projektu strategicznego	<i>Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja obiektów o charakterze sportowo-rekreacyjnym oraz funkcjonalne i estetyczne zagospodarowanie przestrzeni publicznych Gminy Nowy Wiśnicz</i>		
Lokalizacja	Gmina Nowy Wiśnicz	Okres realizacji	2022–2030
Szacowana wartość	40 mln zł		
Środki własne gminy	około 12 mln zł 30%		
Finansowanie zewnętrzne	około 28 mln zł – 70%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 22		
Zakres rzeczowy projektu (konceptja)	<p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stworzenie Miejsca Aktywności Mieszkańców – budowa boiska do koszykówki, placu zabaw i siłowni zewnętrznej w Królówce, na miejscu niewybudowanego stadionu; – stworzenie miejsca spotkań dzieci i młodzieży przy szkole w Starym Wiśniczu – skate park, siłownia zewnętrzna, tor rowerowy; – budowę pełnowymiarowego stadionu sportowego w Królówce (Królówka to największa powierzchniowo miejscowość w gminie i jednocześnie jedna z nielicznych nieposiadających boiska sportowego do piłki nożnej) oraz skate parku; 		

	<ul style="list-style-type: none"> – budowę placu rekreacyjno-sportowego w Połomiu Dużym na działce 600/1, składającego się z boiska sportowego, siłowni zewnętrznej, placu zabaw i parkingu; – budowę wielofunkcyjnego boiska sportowego w Kobylu (boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej w Kobylu, w tym oświetlenie umożliwiające korzystanie z obiektu po zmierzchu, monitoring, sprzęt sportowy, budynek kontenerowy z pomieszczeniami sanitarnymi); – modernizację boiska sportowego w Kobylu (termomodernizacja budynku przy boisku, adaptacja poddasza na potrzeby działalności klubów sportowych, wykonanie instalacji OZE, modernizacja stadionu pozwalająca na uczestnictwo w rozgrywkach V ligi i wyższej; utworzenie źródła wody w formie studni do poboru wody w celu podlewania boiska głównego i bocznego; wykonanie sztucznej murawy); – budowę basenu przy Szkole Podstawowej w Nowym Wiśniczu; – zagospodarowanie historycznego centrum Starego Wiśnicza (uporządkowanie i zagospodarowanie terenów wokół stawu w okolicach kościoła pw. św. Wojciecha w Starym Wiśniczu, stworzenie parkingu przy szkole); – modernizację basenu odkrytego w Leksandrowej wraz z zagospodarowaniem terenu (utwardzenie terenu, plaża trawiasta, stanowiska dla ratownika, boisko do siatkówki plażowej, plac zabaw dla dzieci, elementy małej architektury, miejsca parkingowe dla użytkowników) oraz budową budynku użytkowego (kasa, pomieszczenie socjalne, węzeł sanitarny, pomieszczenie medyczne, mała gastronomia); – modernizację stadionu sportowego „Szreniawa” w Starym Wiśniczu. <p>Projekt zostanie zrealizowany w całości lub w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.</p>
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Gmina Nowy Wiśnicz, Stowarzyszenie Rozwoju Połomia Dużego, OSP w Połomiu Dużym, ewentualni partnerzy</p>
<p>Potrzeba realizacji projektu</p>	<p>Bardzo dużym potencjałem gminy jest jej sytuacja demograficzna. Zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji, są na poziomie dodatnim, co przekłada się na rosnącą liczbę mieszkańców gminy. Wzrost liczby mieszkańców jest pozytywnym zjawiskiem, przekładającym się na wzrost dochodów własnych gminy, a co za tym idzie jej zdolności inwestycyjnych. Dlatego tak istotny jest rozwój funkcji mieszkaniowej w gminie. Generuje to jednak też pewne wyzwania dla samorządu: konieczne jest zapewnienie jak najwyższej jakości i dostępności usług społecznych (zarówno dla najmłodszych, jak i przybywających seniorów). Napływ ludności może powodować (co już zauważają mieszkańcy) pewne konflikty między mieszkańcami, którzy tutaj się urodzili i wychowali, a tymi, którzy przybyli „z zewnątrz”.</p> <p>Realizacja projektu przyczyni się do zwiększenia możliwości spędzania czasu wolnego przez mieszkańców, jednocześnie też będzie wspierać ich integrację. Estetyczne i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni z zapewnieniem możliwości uprawiania sportu i rekreacji, sprzyjają aktywności społecznej, która jest kluczowym problemem zdiagnozowanym w gminie. Realizacja projektu przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania, szczególnie dla rodzin z dziećmi.</p> <p>Zagospodarowanie historycznego centrum Starego Wiśnicza oraz modernizacja odkrytego basenu w Leksandrowej wraz z zagospodarowaniem terenu, będzie pozytywnie oddziaływać na estetykę przestrzeni, standard obiektów i usług świadczonych zarówno dla mieszkańców, odwiedzających i turystów.</p> <p>Wszystkie elementy projektu będą uwzględniały potrzeby osób z niepełnosprawnościami. W Połomiu Dużym nie ma żadnego miejsca przeznaczonego do sportu i rekreacji mieszkańców. Istnieje wykonany projekt placu rekreacyjno-sportowego.</p>

	<p>Budowa boiska wielofunkcyjnego w bliskiej odległości od Szkoły Podstawowej w Kobylu stanowi uzasadnioną potrzebę w kontekście prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego dla dzieci oraz korzystania z obiektu przez wszystkich mieszkańców, w celu wspomaganie ich integracji i aktywności fizycznej. Konieczne jest wykonanie projektu i pozyskanie działki na realizację zadania.</p>
<p>Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa warunków życia mieszkańców; – Zwiększona tożsamość lokalna; – Wysoka jakość i dostępność usług publicznych; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozwój infrastruktury komunalnej; – Wzmocnienie integracji mieszkańców; – Zagospodarowanie czasu wolnego.
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 6 <i>Wzmocnienie integracji mieszkańców szansą na rozwój Gminy Nowy Wiśnicz</i> oraz projektem strategicznym nr 12 <i>Budowa budynku Miejskiego Ośrodka Kultury wraz z salą widowiskową</i>. Projekty te przyczynią się do zwiększenia tożsamości lokalnej oraz integracji mieszkańców, a także zwiększa możliwości spędzania przez nich czasu wolnego.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Zwiększenie terenów zieleni urządzonej służących wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców”, „Rozbudowa i modernizacja ogólnodostępnej bazy sportowo-rekreacyjnej”, „Organizacja cyklicznych wydarzeń rekreacyjno-sportowych”, „Realizacja projektów sprzyjających budowaniu sentymentu i przywiązania do Gminy Nowy Wiśnicz”.</p> <p>Część elementów projektu realizowana będzie na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, w związku z czym projekt ten będzie komplementarny także z projektami, które zostaną określone w <i>Gminnym Programie Rewitalizacji Nowego Wiśnicza na lata 2022–2030</i> (komplementarność przestrzenna).</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z wieloma projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Modernizacja boiska sportowego w miejscowości Kobyle;</i> – <i>Zagospodarowanie terenu przy kompleksie boisk sportowych w Królówce (Orlik);</i> – <i>Przebudowa, rozbudowa i modernizacja obiektów o charakterze sportowo-rekreacyjnym oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej na terenie działki nr 733 i działki 734 w centrum Nowego Wiśnicza – targowica;</i> – <i>Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego przy szkole podstawowej w Starym Wiśniczu - Małopolska infrastruktura rekreacyjno-sportowa - MIRS II etap.</i>

Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozwój oraz poprawa dostępności do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej; – stworzenie bezpiecznej, estetycznej przestrzeni publicznej służącej mieszkańcom; – zwiększenie jakości i rozszerzenie oferty spędzania czasu wolnego; – wzrost popytu na korzystanie z basenu odkrytego w Leksandrowej; – pobudzenie i zwiększenie aktywności społecznej. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych urządzeń/obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej [szt.] – 9. 2. Liczba wybudowanych i/lub zmodernizowanych basenów na terenie gminy [szt.] – 2. <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób korzystających rocznie z powstałej infrastruktury rekreacyjnej/sportowej/ turystycznej [osoby] – do uzupełnienia w trakcie konsultacji.
---	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 8 Projekt strategiczny nr 3

Tytuł projektu strategicznego	<i>Zwiększenie funkcjonalności oraz efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Nowy Wiśnicz</i>		
Lokalizacja	Gmina Nowy Wiśnicz	Okres realizacji	2022–2030
Szacowana wartość	8 mln zł		
Środki własne gminy	2,4 mln zł – 30%		
Finansowanie zewnętrzne	5,6 mln zł – 70%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 22		
Zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Projekt z zakresu działań zmierzających do zwiększenia bezpieczeństwa i funkcjonalności użytkowania obiektów oraz ograniczenia niskiej emisji. Ogólnym założeniem projektu jest przeprowadzenie kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii w Gminie Nowy Wiśnicz, co bezpośrednio wpłynie na zwiększenie efektywności energetycznej tych budynków oraz spowoduje zmniejszenie kosztów zużycia energii, przysparzając korzyści ekonomiczne.</p> <p>Zakresem rzeczowym projektu jest termomodernizacja wraz z wymianą źródeł ciepła i instalacją OZE budynków użyteczności publicznej, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – remont, przebudowa i termomodernizacja Domu Kultury w Królówce; – remont i termomodernizacja Wiejskiego Domu Ludowego w Muchówce; – remont i termomodernizacja świetlicy w Leksandrowej; – rozbudowa i termomodernizacja budynku OSP w Starym Wiśniczu; – rozbudowa i termomodernizacja budynku OSP w Wiśniczu Małym; – rozbudowa i termomodernizacja budynku OSP w Nowym Wiśniczu; 		

	<ul style="list-style-type: none"> - remont, przebudowa i termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Starym Wiśniczu; - remont i termomodernizacja budynku dawnej szkoły w Wiśniczu Małym. <p>W zależności od obiektu, wykonane zostaną zadania związane z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ociepleniem budynku; - wymianą okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne; - przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła lub podłączeniem do sieci ciepłowniczej); - wymianą lub przebudową systemów wentylacji i klimatyzacji oraz instalacji wodno-kanalizacyjnych; - instalacją OZE w modernizowanych energetycznie budynkach; instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE; - instalowaniem urządzeń energooszczędnych najnowszej generacji; - wymianą/izolacją pokrycia dachowego; - instalacją systemów inteligentnego zarządzania energią; - mikrokogeneracją.
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Gmina Nowy Wiśnicz</p>
<p>Potrzeba realizacji projektu</p>	<p>Gmina Nowy Wiśnicz posiada ogromny potencjał w postaci walorów przyrodniczych, walorów krajobrazowych i walorów dziedzictwa kulturowego. Przyciągają one nie tylko turystów i odwiedzających, ale mają też kluczowe znaczenie w rozwoju funkcji mieszkaniowej w gminie. Istotne jest zachowanie tego dziedzictwa (zarówno przyrodniczego, jak i krajobrazowego). Ważne jest podejmowanie działań w kierunku ochrony przyrody i zapobiegania zanieczyszczania środowiska naturalnego – takim działaniem jest m.in. głęboka termomodernizacja obiektów nieefektywnych energetycznie z jednoczesną likwidacją źródeł niskiej emisji i zastosowaniem OZE.</p> <p>Gmina Nowy Wiśnicz, w analizowanym w Diagnozie 2019 roku, znalazła się w gronie kilkudziesięciu innych gmin w województwie, na terenie których przekroczone zostały dopuszczalne poziomy PM10 (średnia 24-godz.) oraz PM 2.5 (II faza, średnia roczna).</p> <p>Jednym z głównych zagrożeń dla rozwoju gminy, jakie zidentyfikowano na podstawie Diagnozy, jest zanieczyszczanie środowiska poprzez niską emisję.</p>
<p>Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa warunków życia mieszkańców; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozwój infrastruktury komunalnej; - Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji.
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 1 <i>Utworzenie w zabytkowym Dworku w Chronowie Dziennego Domu Opieki Medycznej oraz filii Środowiskowego Domu Samopomocy</i>, projektem strategicznym nr 3 <i>Likwidacja źródeł niskiej emisji z obiektów jednorodzinnych i wielorodzinnych</i>, projektem strategicznym nr 6 <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej w Gminie Nowy Wiśnicz</i>, projektem strategicznym nr 7 <i>Budowa i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej na obszarach wiejskich Gminy Nowy Wiśnicz</i>, projektem strategicznym nr 12 <i>Sprawny i dostępny Urząd Miejski w Nowym Wiśniczu</i> oraz projektem strategicznym nr 14 <i>Rozwój odnawialnych źródeł energii – budowa farmy fotowoltaicznej</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: „Zmniejszenie zapotrzebowania na energię w budynkach użyteczności publicznej, podmiotów gospodarczych, indywidualnych gospodarstwach, w tym wymiana źródeł ciepła wraz</p>

	<p>z instalacją OZE”, „Opracowanie i wdrożenie Planu Działań Na Rzecz Zrównoważonej Energii i Klimatu (SECAP)”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z wieloma projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Głęboka modernizacja energetyczna budynków edukacji szkolnej na terenie Gminy Nowy Wiśnicz (szkoła Połom Duży, Stary Wiśnicz, Królówka, Nowy Wiśnicz, Muchówka); – Głęboka modernizacja energetyczna budynków administracyjnych oraz ochrony zdrowia na terenie Gminy Nowy Wiśnicz (OZ Nowy Wiśnicz i Królówka, ZUK Rynek 16, UM Nowy Wiśnicz).
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze publicznym poprzez kompleksową termomodernizację budynków użyteczności publicznej, z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii; – zmniejszenie degradacji lokalnego środowiska w wyniku zmniejszenia udziału emisji zanieczyszczeń (w tym CO₂) do powietrza; – zmniejszenie potrzeb modernizacyjnych w przyszłości oraz zmniejszenie kosztów związanych z wytwarzaniem energii; – większa powierzchnia użytkowa, lepsza funkcjonalność i bezpieczeństwo korzystania z budynków użyteczności publicznej. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zmodernizowanych elektrycznie budynków [szt.] – 6. <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok] – do uzupełnienia w trakcie konsultacji 2. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok] – do uzupełnienia w trakcie konsultacji

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 9 Projekt strategiczny nr 4

Tytuł projektu strategicznego	Likwidacja źródeł niskiej emisji z obiektów jednorodzinnych i wielorodzinnych		
Lokalizacja	Gmina Nowy Wiśnicz	Okres realizacji	2023–2030
Szacowana wartość	8 mln zł		
Środki własne gminy	0,8 mln zł – 10%		
Finansowanie zewnętrzne	7,2 mln zł – 90%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 22		
Zakres rzeczowy projektu (konceptja)	Projekt będzie polegał na likwidacji źródeł niskiej emisji z budynków mieszkalnych oraz ich zastąpieniu rozwiązaniami proekologicznymi, np. pompa ciepła, podłączenie do sieci gazowej, budowa instalacji OZE, itp. W ramach projektu planuje się także przeprowadzić działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.		

Podmioty realizujące projekt	Osoby fizyczne – mieszkańcy Gminy Nowy Wiśnicz, Gmina Nowy Wiśnicz, ewentualni partnerzy
Potrzeba realizacji projektu	<p>Gmina Nowy Wiśnicz posiada ogromny potencjał w postaci walorów przyrodniczych, walorów krajobrazowych i walorów dziedzictwa kulturowego. Przyciągają one nie tylko turystów i odwiedzających, ale mają też kluczowe znaczenie w rozwoju funkcji mieszkaniowej w gminie. Istotne jest zachowanie tego dziedzictwa (zarówno przyrodniczego, jak i krajobrazowego). Ważne jest podejmowanie działań w kierunku ochrony przyrody i zapobiegania zanieczyszczenia środowiska naturalnego – takim działaniem jest m.in. ograniczanie niskiej emisji.</p> <p>Gmina Nowy Wiśnicz, w analizowanym w Diagnostyce 2019 roku, znalazła się w gronie kilkudziesięciu innych gmin w województwie, na terenie których przekroczone zostały dopuszczalne poziomy PM10 (średnia 24-godz.) oraz PM 2.5 (II faza, średnia roczna). Jednym z głównych zagrożeń dla rozwoju gminy, jakie zidentyfikowano na podstawie Diagnostyki, jest zanieczyszczenie środowiska poprzez niską emisję.</p>
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa warunków życia mieszkańców; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozwój infrastruktury komunalnej; – Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 3 <i>Zwiększenie funkcjonalności oraz efektywności energetycznej budynków na terenie Gminy Nowy Wiśnicz</i> i projektem strategicznym nr 4 <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej w Gminie Nowy Wiśnicz</i>. Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadania: „Zmniejszenie zapotrzebowania na energię w budynkach użyteczności publicznej, podmiotów gospodarczych, indywidualnych gospodarstwach, w tym wymiana źródeł ciepła wraz z instalacją OZE”.</p> <p>Część elementów projektu realizowana będzie na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, w związku z czym projekt ten będzie komplementarny także z projektami, które zostaną określone w <i>Gminnym Programie Rewitalizacji Nowego Wiśnicza na lata 2022–2030</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z wieloma projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Głęboka modernizacja energetyczna budynków edukacji szkolnej na terenie Gminy Nowy Wiśnicz (szkoła Połom Duży, Stary Wiśnicz, Królówka, Nowy Wiśnicz, Muchówka);</i> – <i>Głęboka modernizacja energetyczna budynków administracyjnych oraz ochrony zdrowia na terenie Gminy Nowy Wiśnicz (OZ Nowy Wiśnicz i Królówka, ZUK Rynek 16, UM Nowy Wiśnicz).</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenie degradacji lokalnego środowiska w wyniku zmniejszenia udziału emisji zanieczyszczeń (w tym CO₂) do powietrza. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zlikwidowanych źródeł niskiej emisji z obiektów jednorodzinnych i wielorodzinnych [szt.] – 500. 2. Liczba instalacji służących do produkcji energii cieplnej i elektrycznej [szt.] – 500.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 10 Projekt strategiczny nr 5

Tytuł projektu strategicznego	<i>Zwiększenie dostępu do opieki żłobkowej i edukacji przedszkolnej dla mieszkańców Gminy Nowy Wiśnicz</i>		
Lokalizacja	Gmina Nowy Wiśnicz	Okres realizacji	2023–2030
Szacowana wartość	17 mln zł		
Środki własne gminy	5,1 mln zł – 30%		
Finansowanie zewnętrzne	11,9 mln zł – 70%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027 (EFRR i EFS+)		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 22		
Zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przebudowę i rozbudowę budynku przedszkola samorządowego w Starym Wiśniczu; – budowę i wyposażenie przedszkola w Królówce; – utworzenie Klubu Malucha w Nowym Wiśniczu; – dostosowanie budynku szkoły w Połomiu Dużym do potrzeb przedszkola lub Klubu Malucha; – remont budynku przedszkola w Wiśniczu Małym; – zakup i montaż wyposażenia i środków trwałych niezbędnych do świadczenia usług opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobek) i nad dziećmi w wieku przedszkolnym (przedszkola); – wyposażenie przedszkola w Nowym Wiśniczu i Olchawie. <p>Projekt zostanie zrealizowany w całości lub w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.</p>		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Nowy Wiśnicz		
Potrzeba realizacji projektu	<p>Bardzo dużym potencjałem gminy jest jej sytuacja demograficzna. Zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji, są na poziomie dodatnim, co przekłada się na rosnącą liczbę mieszkańców gminy. Jedną ze słabych stron gminy wskazanych w analizie SWOT jest występowanie „barier podtrzymania atrakcyjności osiedleńczej – braki w infrastrukturze technicznej, szczególnie kanalizacyjnej, niedostatecznie rozwinięta sieć żłobków i przedszkoli”. Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową jest w Gminie Nowy Wiśnicz jednym z najniższych w porównaniu z gminami sąsiednimi, województwem i krajem. Dostęp do opieki żłobkowej był jedną z najgorzej ocenionych dziedzin funkcjonowania gminy w badaniu ankietowym mieszkańców (29.04–10.05.2021 r.) – 48% ankietowanych oceniło ten dostęp źle lub bardzo źle. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na 1 000 dzieci w tej grupie wiekowej w roku 2019 w Gminie Nowy Wiśnicz była najniższa wśród porównywanych jednostek (gminy sąsiednie, województwo, kraj), z kolei liczba dzieci przypadających na 1 placówkę była niemal najwyższa.</p>		

	<p>Biorąc pod uwagę fakt, że kierunkiem rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz ma być wzmocnienie jej funkcji osiedleńczej – przyciąganie nowych mieszkańców, to niezbędne jest zapewnienie im jak najlepszych warunków życia, w tym dostępu do opieki żłobkowej i przedszkolnej dla dzieci, co z jednej strony przyczyni się do rozwoju dzieci, a z drugiej do możliwości samorozwoju i pracy rodziców (włączenie społeczne – rodzice będą mogli zarabiać, być aktywni zawodowo, a nie opiekować się przez kilka pierwszych lat życia dziećmi, dla których nie są w stanie zapewnić innej opieki). Istotny jest tutaj nie tylko napływ nowej ludności, ale też dodatni przyrost naturalny.</p>
<p>Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa warunków życia mieszkańców; – Zwiększona tożsamość lokalna; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozwój infrastruktury komunalnej; – Włączenie społeczne.
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 6 <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej w Gminie Nowy Wiśnicz</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadania: „Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości opieki żłobkowej i przedszkolnej”, „Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i przestrzeniach publicznych”, „Wyrównywanie szans edukacyjnych i kreowanie możliwości do rozwoju młodych ludzi”.</p> <p>Część elementów projektu realizowana będzie na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, w związku z czym projekt ten będzie komplementarny także z projektami, które zostaną określone w <i>Gminnym Programie Rewitalizacji Nowego Wiśnicza na lata 2022–2030</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z wieloma projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Fundusz Inwestycji Lokalnych - Budowa przedszkola w Olchawie;</i> – <i>Zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej poprzez adaptację budynku szkoły przy ul. Kościelnej w Nowym Wiśniczu;</i> – <i>Utworzenie Klubu Malucha w miejscowości Stary Wiśnicz - MALUCH+ 2019;</i> – <i>Maluch+ 2020 funkcjonowanie utworzonych miejsc.</i>
<p>Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki</p>	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzrost dostępności i jakości usług publicznych dla mieszkańców gminy; – stworzenie możliwości rodzicom podjęcia zatrudnienia; – wzrost atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania dla rodzin z dziećmi; – wzrost jakości życia mieszkańców. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 [szt.] – 30 2. Liczba utworzonych żłobków i/lub Klubów Malucha [szt.] – 1 3. Liczba utworzonych lub zmodernizowanych przedszkoli – 3

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 11 Projekt strategiczny nr 6

Tytuł projektu strategicznego	Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej w Gminie Nowy Wiśnicz		
Lokalizacja	Gmina Nowy Wiśnicz	Okres realizacji	2023–2030
Szacowana wartość	120 mln zł		
Środki własne gminy	12 mln zł – 10%		
Finansowanie zewnętrzne	108 mln zł – 90%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027 (EFRR)		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 22		
Zakres rzeczowy projektu (konceptja)	<p>Elementami zakresu rzeczowego projektu są:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowa chodnika wzdłuż drogi gminnej na „Krzywdówce” (droga ta jest ruchliwa, a brak chodnika stwarza niebezpieczeństwo dla pieszych); – budowa chodnika wzdłuż „Drogi Południowej” w Starym Wiśniczu (droga ta łączy gęsto zabudowane tereny mieszkalne z przedszkolem, kościołem i szkołą podstawową); – budowa chodnika przy drodze powiatowej w Olchawie nr 1444K wraz z kanalizacją opadową i kanałem technologicznym; – modernizacja drogi Stary Wiśnicz – Kopaliny – do „Igloo” wraz z budową chodnika; – budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej łączącej Nowy Wiśnicz z Miasteczkiem Rowerowym w Starym Wiśniczu; – wytyczenie i budowa pieszych i rowerowych ścieżek turystycznych wraz z budową małej architektury; – budowa drogi gminnej w Królówce – połączenie Gminy Nowy Wiśnicz z Gminą Bochnia; – budowa drogi łączącej miejscowości: Chronów, Łomna i Kobyle; – remont drogi gminnej wraz z mostem nad Leksandrowką (łącznik drogi powiatowej z drogą południową) w sołectwie Kobyle (działki ewidencyjne nr 1080, 790/1, 789/6, 782/2 obręb Kobyle). Prace obejmują utwardzenie poboczy, umocnienie fundamentów mostu, remont i przebudowę poręczy balustrady mostowej, wykonanie nowej nawierzchni i wykonanie oznakowania poziomego; – budowa „drogi północnej” w miejscowości Kobyle (pozyskanie działek, wykonanie projektu budowlanego, budowa drogi z pasem dla ruchu rowerowo-pieszego, infrastrukturą techniczną i łącznikiem z drogą powiatową), długość ok. 2500 m); – dokończenie chodnika przy drodze powiatowej w Kobylu oraz budowa chodnika łączącego Kobyle z Chronowem przy drodze powiatowej; – rozbudowa sieci kanalizacyjnej ok. 4500 m w miejscowości Kobyle; – rozbudowa sieci kanalizacyjnej w miejscowości Królówka; – budowa oczyszczalni ścieków w miejscowościach Kobyle i Królówka; – rozbudowa sieci światłowodowej; 		

	<ul style="list-style-type: none"> – modernizacja Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych oraz budowa kompostownika; – modernizacja systemu oświetlenia ulicznego oraz wymiana na energooszczędne na terenie miasta i obszarach wiejskich; – budowa parkingu przy cmentarzu w Nowym Wiśniczu; – na obszarze rewitalizacji wymiana nawierzchni chodników na płytce i wzdłuż wszystkich pierzei, dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych, remont muru oporowego przy Zamku, wymiana oświetlenia ulicznego; – modernizacja i doposażenie istniejącego placu targowego; – budowa budynku pasywnego z przeznaczeniem m.in. na toalety publiczne i punkt informacji publicznej przy Muzeum Ziemi Wiśnickiej w Nowym Wiśniczu; – remont pomieszczeń biblioteki w Ratuszu w Nowym Wiśniczu. <p>Projekt obejmuje swym zakresem kwestie związane z infrastrukturą komunalną zarówno drogową, kanalizacyjną, wodociągową, jak i internetową. Projekt zostanie zrealizowany w całości lub w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.</p>
Podmioty realizujące projekt	Gmina Nowy Wiśnicz, Starostwo Powiatowe, Województwo Małopolskie
Potrzeba realizacji projektu	<p>Najważniejsze wnioski jakie zawarto w SUIKZP Gminy Nowy Wiśnicz, wynikające z faktycznego sposobu zagospodarowania w gminie oraz rozpoznanych warunków dla możliwości zagospodarowania terenów na podstawie obowiązujących planów, to m.in. zapewnienie dogodnego, czytelnego układu sieci drogowej do obsługi nowych terenów mieszkaniowych i terenów usługowych¹.</p> <p>Jedną ze słabych stron wskazanych w analizie SWOT Gminy Nowy Wiśnicz są „Braki w infrastrukturze drogowej, szczególnie w zakresie chodników i ścieżek rowerowych”. W badaniu ankietowym mieszkańców (29.04–10.05.2021 r.) wskazano, że jednym z głównych problemów w gminie jest niezadawalający stan infrastruktury technicznej (drogi, chodniki, wodociągi, kanalizacja) – 59%. Budowa nowych i modernizacja istniejących dróg oraz ciągów pieszo-jezdnym została wskazana przez 57% ankietowanych jako jeden z priorytetów, który ich zdaniem mógłby mieć wpływ na rozwój gminy.</p> <p>Gmina Nowy Wiśnicz, pomimo stałego wzrostu udziału osób korzystających z kanalizacji, znajduje się pod tym względem na przedostatnim miejscu wśród porównywanych jednostek (w 2019 r. zaledwie 20,2%). Wyższą wartość, jednak nadal gorszą w porównaniu do średniej krajowej, wojewódzkiej i większości gmin sąsiednich, Gmina Nowy Wiśnicz osiągnęła w 2019 r. dla wskaźnika udział % korzystających z instalacji wodociągowej w ogóle ludności (52,1%). Woda z przydomowych studni w miejscowości Kobyle posiada duże ilości żelaza, dodatkowo na całym tym terenie w okresie letnim występuje niedobór wody pitnej.</p> <p>W kontekście rozwoju funkcji osiedleńczej gminy nie bez znaczenia jest także zapewnienie odpowiedniej infrastruktury – sprawne wodociągi, kanalizacja, ale też tak istotny w obecnych czasach dostęp do szybkiego Internetu, dzięki któremu, możliwe jest wykonywanie przez mieszkańców pracy zdalnej (mogą pracować np. w Krakowie i mieszkać w klimatycznym, spokojnym miasteczku lub na wsi) czy uczestniczenie w zdalnym nauczaniu przez dzieci i młodzież.</p>
Cele szczegółowe, działania priorytetowe,	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa warunków życia mieszkańców; <p>Działania priorytetowe:</p>

¹ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz, TOM I Uwarunkowania i możliwości rozwoju, załącznik do Uchwały Nr XXV/231/20 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 17 grudnia 2020 r., str. 22.*

które realizuje projekt	<ul style="list-style-type: none"> – Rozwój infrastruktury komunalnej; – Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 7 <i>Budowa i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej na obszarach wiejskich Gminy Nowy Wiśnicz</i>, projektem strategicznym nr 15 <i>Budowa i konsolidacja systemu monitoringu gminnego</i> i projektem strategicznym nr 16 <i>Wyposażenie w sprzęt do obsługi komunalnej mieszkańców</i>.</p> <p>Część elementów projektu realizowana będzie na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, w związku z czym projekt ten będzie komplementarny także z projektami, które zostaną określone w <i>Gminnym Programie Rewitalizacji Nowego Wiśnicza na lata 2022–2030</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadania: „Uporządkowanie i rozwój gospodarki wodno-ściekowej”, „Zwiększenie dostępności do szybkiego, szerokopasmowego Internetu”, „Zwiększenie funkcjonalności i bezpieczeństwa układów komunikacyjnych z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z wieloma projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Nowy Wiśnicz, Olchawa, Leksandrowa - aglomeracja Nowy Wiśnicz;</i> – <i>Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Stary Wiśnicz;</i> – <i>Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Nowy Wiśnicz;</i> – <i>Budowa sieci wodociągowej w m. Stary Wiśnicz, Kobyle, Muchówka;</i> – <i>Fundusz Dróg Samorządowych - Remont drogi gminnej "Kobyle Dolne" w miejscowości Kobyle w km 0+000-0+213 oraz 0+226-0+484 wraz z remontem mostu w km 0+213-0+226;</i> – <i>Fundusz Dróg Samorządowych - Przebudowa drogi gminnej nr 580273K Chronów - Krasna Góra na odcinku I - w km od 0+043 do km 0+342, na odcinku II - w km od 0+696 do km 0+877 w miejscowości Chronów;</i> – <i>Budowa miasteczka ruchu drogowego w Starym Wiśniczu;</i> – <i>Przebudowa drogi gminnej Królówka - Sośliny o nr 580281K;</i> – <i>Remont drogi gminnej Łomna - Bukowiec nr 580875 w miejscowości Łomna (Schetynówka);</i> – <i>Zakup i montaż solarnych lamp ulicznych na terenie Gminy.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa stanu infrastruktury drogowej; – poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym; – uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej; – zwiększenie dostępu do szybkiego Internetu; – poprawa estetyki i ładu przestrzennego; – skrócenie czasu przejazdu; – poprawa jakości środowiska naturalnego. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość nowych oczyszczalni ścieków – 2 szt. 2. Liczba zmodernizowanych Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych [szt.] – 1 3. Liczba wybudowanych przy PSZOK kompostowników [szt.] – 1 4. Liczba wybudowanych budynków pasywnych [szt.] – 1

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 12 Projekt strategiczny nr 7

Tytuł projektu strategicznego	<i>Budowa i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej na obszarach wiejskich Gminy Nowy Wiśnicz</i>		
Lokalizacja	Chronów, Kobyle, Królówka, Leksandrowa, Łomna, Muchówka, Olchawa, Połom Duży, Stary Wiśnicz, Wiśnicz Mały	Okres realizacji	2021–2025
Szacowana wartość	16 mln zł		
Środki własne gminy	4,8 mln zł – 30%		
Finansowanie zewnętrzne	11,2 mln zł – 70%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 22		
Zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Elementami zakresu rzeczowego projektu są:</p> <p>1) <i>Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Leksandrowa – etap III wraz z przyłączem do świetlicy wiejskiej.</i> Przedmiotem inwestycji jest rozbudowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej z rur:</p> <ul style="list-style-type: none"> – PVC-U Lite Klasy S typ SDR34 /ciężki/ SN8 Ø200 x 5,9mm –2.270 mb – PVC-U Lite Klasy S typ SDR34 /ciężki/ SN8 Ø160 x 4,7mm –203 mb – PE-HD100 RC SDR11 (PN16) Ø90 x 8,2mm – 125 mb <p>wraz z przyłączem do budynku świetlicy wiejskiej z rur PVC-U Lite Klasy S typ SDR34 /ciężki/ SN8 o średnicy Ø160mm i długości 33 mb.</p> <p>Inwestycja obejmuje również montaż 1 sztuki przydomowej pompowni ścieków P-1 na działce ew. nr 339 wraz z instalacją elektryczną zalicznikową dla świetlicy wiejskiej i budynku mieszkalnego jednorodzinnego na działkach ew. nr 339, 340/2.</p> <p>2) <i>Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami ścieków w miejscowości Wiśnicz Mały i Stary Wiśnicz.</i> Przedmiotem inwestycji jest rozbudowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej z rur:</p> <ul style="list-style-type: none"> – PVC Ø315 x 9,2 mm SN8 SDR34 – 333 mb – PVC Ø250 x 7,3 mm SN8 SDR34 – 631 mb – PVC Ø200 x 5,9 mm SN8 SDR34 – 4 950 mb – PVC Ø160 x 4,7 mm SN8 SDR34 – 539 mb – PE Ø110 x 6,6 PE100 PN10 – 1 125 mb – PE Ø90 x 5,4 PE100 PN10 – 127 mb. <p>Inwestycja obejmuje również wykonanie 2 pompowni ścieków.</p> <p>3) <i>Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z przepompownią ścieków oraz zjazdem w miejscowości Stary Wiśnicz – etap II.</i> Inwestycja obejmuje wykonanie kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej z rur:</p> <ul style="list-style-type: none"> – PVC Ø250 x 7,3 mm SN8 SDR34 – 20,5 mb – PVC Ø200 x 5,9 mm SN8 SDR34 – 1 299 mb – PVC Ø160 x 4,7 mm SN8 SDR34 – 43 mb 		

	<p>– PE Ø90 x 5,4 PE100 PN10 – 462 mb. Inwestycja obejmuje również wykonanie pompowni ścieków.</p> <p>4) <i>Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach Chronów, Kobyle, Królówka, Leksandrowa, Łomna, Muchówka, Olchawa, Połom Duży, Stary Wiśnicz, Wiśnicz Mały.</i> Inwestycja obejmuje wykonanie sieci wodociągowej z rur PE 100 w zakresie średnic Ø90 ÷ Ø160mm o łącznej długości 15 000 mb.</p> <p>Projekt zostanie zrealizowany w całości lub w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.</p>
Podmioty realizujące projekt	Gmina Nowy Wiśnicz, Zakład Usług Komunalnych
Potrzeba realizacji projektu	Gmina Nowy Wiśnicz, pomimo stałego wzrostu udziału osób korzystających z kanalizacji, znajduje się pod tym względem na przedostatnim miejscu wśród porównywanych jednostek (w 2019 r. zaledwie 20,2%). Wyższą wartość, jednak nadal gorszą w porównaniu do średniej krajowej, wojewódzkiej i większości gmin sąsiednich, Gmina Nowy Wiśnicz osiągnęła w 2019 r. dla wskaźnika udział % korzystających z instalacji wodociągowej w ogóle ludności (52,1%). Woda z przydomowych studni w miejscowości Kobyle posiada duże ilości żelaza, dodatkowo na całym tym terenie w okresie letnim występuje niedobór wody pitnej.
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa warunków życia mieszkańców; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozwój infrastruktury komunalnej.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 6 <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej w Gminie Nowy Wiśnicz</i>, projektem strategicznym nr 15 <i>Budowa i konsolidacja systemu monitoringu gminnego</i> i projektem strategicznym nr 16 <i>Wyposażenie w sprzęt do obsługi komunalnej mieszkańców</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadania: „Uporządkowanie i rozwój gospodarki wodno-ściekowej”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z wieloma projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Nowy Wiśnicz, Olchawa, Leksandrowa - aglomeracja Nowy Wiśnicz;</i> – <i>Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Stary Wiśnicz;</i> – <i>Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Nowy Wiśnicz;</i> – <i>Budowa sieci wodociągowej w m. Stary Wiśnicz, Kobyle, Muchówk.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej; – poprawa jakości środowiska naturalnego. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Długość wybudowanego rurociągu – kanalizacja [mb] – 12 160,5 2. Długość wybudowanego rurociągu – wodociąg [mb] – 15 000,0 3. Liczba pompowni ścieków [szt.] – 4

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 13 Projekt strategiczny nr 8

Tytuł projektu strategicznego	Wzmocnienie integracji mieszkańców szansą na rozwój Gminy Nowy Wiśnicz		
Lokalizacja	Gmina Nowy Wiśnicz	Okres realizacji	2023–2030
Szacowana wartość	2 mln zł		
Środki własne gminy	0,4 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne	1,6 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 22		
Zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Projekt obejmuje swym zakresem działania zmierzające do zwiększenia integracji mieszkańców gminy, wspierania ich aktywności, wspólnego spędzania czasu, budowania sentymentu do miejsca zamieszkania, poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Remont pomieszczeń dawnej szkoły w Łomnej i ich adaptację na cele utworzenia Centrum Kultury i Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej w Łomnej; – Opracowanie i wdrożenie "Programu wsparcia pasji i talentów dla uczniów szkół podstawowych i średnich"; – „Tydzień świadomości ekologicznej mieszkańców” – kampania edukacyjna wśród mieszkańców w zakresie ekologii i segregacji śmieci, wspólne porządkowanie miejsc publicznych przez dzieci i dorosłych w każdym sołectwie i w mieście, sadzenie roślin w miejscach publicznych, wspólne prace nad poprawą elementów małej architektury, np. malowanie ławek, a na zakończenie impreza integracyjna podsumowująca kampanię. <p>Projekt zostanie zrealizowany w całości lub w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.</p>		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Nowy Wiśnicz, Stowarzyszenia		
Potrzeba realizacji projektu	<p>Niewystarczająca aktywność społeczna mieszkańców gminy jest problemem kluczowym. Wynika m.in. z braku inicjatyw skierowanych na rozwój sektora ekonomii społecznej i ciągłego napływu nowych mieszkańców nieutożsamiających się z nowym miejscem zamieszkania i rdzennymi mieszkańcami. Napływ ludności może powodować (co już zauważają mieszkańcy) pewne konflikty między mieszkańcami, którzy tutaj się urodzili i wychowali, a tymi, którzy przybyli „z zewnątrz”. Istotne jest wspieranie ich integracji i zachęcanie do aktywności społecznej.</p> <p>Istniejące Stowarzyszenia mają problem z wygospodarowaniem dla siebie siedziby, miejsca swojej aktywności.</p>		
Cele szczegółowe, działania priorytetowe,	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa warunków życia mieszkańców; – Zwiększona tożsamość lokalna; 		

które realizuje projekt	Działania priorytetowe: <ul style="list-style-type: none"> – Rozwój infrastruktury komunalnej; – Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji; – Wzmocnienie integracji mieszkańców.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 3 <i>Zwiększenie funkcjonalności oraz efektywności energetycznej budynków na terenie Gminy Nowy Wiśnicz</i> i projektem strategicznym nr 13 <i>Budowa budynku Miejskiego Ośrodka Kultury wraz z salą widowiskową</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadania: „Realizacja programów z zakresu edukacji ekologicznej”, „Realizacja projektów sprzyjających budowaniu sentymentu i przywiązania do Gminy Nowy Wiśnicz”, „Budowanie postaw przedsiębiorczych od najmłodszych lat”.</p>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększona tożsamość lokalna mieszkańców; – zwiększona świadomość ekologiczna wśród mieszkańców; – poprawa jakości i rozszerzenie usług społecznych na terenie gminy. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wyremontowanych i zaadoptowanych na cele społeczne pomieszczeń – do uzupełnienia w trakcie konsultacji 2. Liczba utworzonych Centrów Kultury i Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej w Łomnej [szt.] – 1 3. Liczba opracowanych i wdrożonych „Programów wsparcia pasji i talentów dla uczniów szkół podstawowych i średnich” [szt.] – 1

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 14 Projekt strategiczny nr 9

Tytuł projektu strategicznego	<i>Budowanie marki „Nowy Wiśnicz” w oparciu o Zamek w Wiśniczu</i>		
Lokalizacja	Gmina Nowy Wiśnicz	Okres realizacji	2023–2030
Szacowana wartość	2 mln zł		
Środki własne gminy	0,6 mln zł – 30%		
Finansowanie zewnętrzne	1,4 mln zł – 60%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 22		

<p>Zakres rzeczowy projektu (konceptja)</p>	<p>Marka miasta jest kompleksowym i strategicznym połączeniem materialnych (produktów, usług, sposobu komunikacji) i niematerialnych (uczucie, skojarzeń, wyobrażeń, emocji) elementów. Elementami zarządzania i budowania świadomości marki są m.in. logo, slogan, kampanie reklamowe i wizerunkowe oraz strategia marketingowa. Marka może pełnić funkcję inspiratora i czynnika rozwoju miasta, stworzyć wizję jego przyszłości, być podstawą planowania i wdrażania działań mających tę wizję urzeczywistnić².</p> <p>Jedno logo, jedno hasło reklamowe, spójna identyfikacja wizualna pozwalają na wykreowanie konkretnego obrazu gminy w umyśle rdzennych mieszkańców i odwiedzających – a jednych i drugich w Nowym Wiśniczu będzie przybywać. Skuteczność przekazu nadaje bowiem miejscu znaczenia i wskazuje kierunek, w jakim musi ono podążać. Prowadzi do zwiększenia zainteresowania miastem wśród mieszkańców, turystów i inwestorów oraz upłynnienia lokalnej gospodarki – wzrostu inwestycji i polepszenia życia mieszkańców.</p> <p>Projekt powinien opierać się na stworzeniu kompleksowej, zawierającej atrakcyjny pakiet atrakcji oferty turystycznej. Połączenie niezwykłych zasobów zarówno kulturowych (choćby Zamek w Nowym Wiśniczu, ale też inne elementy dziedzictwa kulturowego), jak i przyrodniczych, daje możliwość przygotowania w gminie zróżnicowanej oferty, umożliwiającej stworzenie, zgodnego z oczekiwaniami klientów, indywidualnego pakietu, obejmującego elementy kultury, historii, rozrywki i aktywnego wypoczynku. Istotne tutaj będą też działania w zakresie aktywnej promocji i marketingu, przy wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi i środków komunikacyjnych oraz odnowienie silnej marki przemysłu spotkań i turystyki biznesowej. Niezmiernie ważne będzie nawiązywanie i promowanie współpracy partnerów sektora publicznego, prywatnego i społecznego w celu tworzenia atrakcyjnych oraz przyjaznych środowisku i mieszkańcom atrakcji turystycznych</p> <p>W ramach projektu będą realizowane wszelkie działania zmierzające do zbudowania silnej marki „Nowy Wiśnicz”. Powinny zostać zrealizowane między innymi następujące elementy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zawiązanie współpracy między przedstawicielami sektora publicznego, gospodarczego i społecznego, wspólnie i regularnie spotykającymi się, dyskutującymi i działającymi w celu rozwoju turystycznego gminy i zbudowania jej silnej marki; – stworzenie spójnego systemu informacji i oznakowania wewnętrznego i zewnętrznego miasta – centrum gminy; – stworzenie aplikacji mobilnej i strony internetowej np. atrakcje.nowy.wisnicz.pl; – nawiązywanie współpracy z blogerami, influencerami, aktywność na profilach społecznościowych. <p>Projekt zostanie zrealizowany w całości lub w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.</p>
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Gmina Nowy Wiśnicz, przedstawiciele sektora społecznego, przedsiębiorcy, mieszkańcy</p>
<p>Potrzeba realizacji projektu</p>	<p>Gmina Nowy Wiśnicz posiada ogromny potencjał w postaci walorów przyrodniczych, walorów krajobrazowych i walorów dziedzictwa kulturowego. Przyciągają one nie tylko turystów i odwiedzających, ale mają też kluczowe znaczenie w rozwoju funkcji</p>

² K. Raganowicz, *Marka miasta jako czynnik rozwoju miast w Polsce*, [w]: *Współczesne problemy ekonomiczne w badaniach młodych naukowców*, Tom 1: *Wzrost, rozwój i polityka gospodarcza*, Białystok 2018, s. 76–77; repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/7135/1/Wspolczesne_problemy_ekonomiczne_w_badaniach_mlodych_naukowcow_%20tom_1.pdf

	<p>mieszkaniowej w gminie. Istotne jest zachowanie tego dziedzictwa (zarówno przyrodniczego, jak i krajobrazowego).</p> <p>W badaniu ankietowym mieszkańców (29.04–10.05.2021 r.), na pytanie dotyczące głównych kierunków rozwoju gminy, ankietowani wskazali na: rozwój przedsiębiorczości (33%), turystykę i rekreację (31%).</p> <p>Dziedzictwo kulturowe – wiele zabytków, w tym dobrze zachowany, największy po Zamku Królewskim na Wawelu zamek w województwie małopolskim, a także szlaki turystyczne, w tym górskie i piesze, przebiegające przez obszar gminy, to jedne z największych potencjałów w gminie, które należy wykorzystać do jej rozwoju.</p>
<p>Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Aktywność gospodarcza mieszkańców; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego.
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 2 <i>Budowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja obiektów o charakterze sportowo-rekreacyjnym oraz funkcjonalne i estetyczne zagospodarowanie przestrzeni publicznych Gminy Nowy Wiśnicz</i>, projektem strategicznym nr 6 <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej w Gminie Nowy Wiśnicz</i>, projektem strategicznym nr 13 <i>Budowa budynku Miejskiego Ośrodka Kultury wraz z salą widowiskową</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadania: „Tworzenie warunków do rozwoju sektorów turystycznego i okołoturystycznego”, „Rozwój systemu promocji i informacji turystycznej”, „Nawiązywanie partnerstw trójsektorowych”.</p> <p>Część elementów projektu realizowana będzie na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, w związku z czym projekt ten będzie komplementarny także z projektami, które zostaną określone w <i>Gminnym Programie Rewitalizacji Nowego Wiśnicza na lata 2022–2030</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z wieloma projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Promocja Gminy Nowy Wiśnicz poprzez wydanie folderu turystycznego;</i> – <i>Poszerzenie oferty turystycznej i rekreacyjnej z okazji 400-lecia powstania Nowego Wiśnicza poprzez budowę parku u podnóża zamku Kmitów i Lubomirskich.</i>
<p>Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki</p>	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zbudowana marka „Nowy Wiśnicz”; – wzrost ruchu turystycznego na terenie gminy. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba stworzonych aplikacji mobilnych i/lub stron internetowych [szt.] – 2 2. Liczba zleceń/kontraktów na współpracę z blogerami i/lub influencerami –10 3. Liczba spotkań międzysektorowych w związku z budowaniem marki „Nowy Wiśnicz” [szt.] – 16 4. Liczba utworzonych spójnych systemów informacji i oznakowania wewnętrznego i zewnętrznego miasta [szt.] – 1 <p>1.</p>

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 15 Projekt strategiczny nr 10

Tytuł projektu strategicznego	<i>Podniesienie kwalifikacji i kompetencji zawodowych mieszkańców Gminy Nowy Wiśnicz</i>		
Lokalizacja	Gmina Nowy Wiśnicz	Okres realizacji	2023–2029
Szacowana wartość	1,5 mln zł		
Środki własne gminy	0,3 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne	1,2 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 22		
Zakres rzeczowy projektu (konceptja)	<p>Celem projektu jest podniesienie kwalifikacji i zwiększenie zakresu kompetencji mieszkańców Gminy Nowy Wiśnicz, zarówno tych biernych, jak i aktywnych zawodowo – osób, które z własnej inicjatywy zgłoszą potrzebę i chęć kształcenia. Kwalifikacje zawodowe uczestników projektu zostaną dostosowane do wymogów lokalnego i regionalnego rynku pracy. Zorganizowane będą kursy zawodowe i szkolenia. Podejmowane będą wszelkie działania, które wpłyną na zwiększenie kwalifikacji i/lub kompetencji mieszkańców gminy.</p>		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Nowy Wiśnicz, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Wiśniczu		
Potrzeba realizacji projektu	<p>Pozytywnym zjawiskiem w gminie jest stosunkowo niskie bezrobocie. Nie wynika ono jednak z dostępności miejsc pracy na obszarze gminy – wielu mieszkańców dojeżdża do pracy w Bochni, czy nawet w Krakowie, liczni pracują też za granicą. Pomimo nienajgorszych wskaźników gospodarczych, przedsiębiorczość mieszkańców wydaje się nie być wystarczająca. Dlatego warto podejmować działania wspierające i wzmacniające nie tylko aktywność społeczną, ale też gospodarczą mieszkańców. W ramach projektu może być zapewniony udział w spotkaniach z doradcą zawodowym oraz psychologiem, w celu pogłębienia wiedzy na temat m.in. własnych cech osobowościowych, mocnych i słabych stron, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych. Indywidualne i grupowe zajęcia z doradcą zawodowym umożliwiają określenie szkoleń zawodowych, które są zgodne z preferencjami oraz kwalifikacjami uczestników projektu z deficytowych zawodów na lokalnym rynku pracy. Nie ulega wątpliwości, że człowiek uczy się przez całe życie i bez względu na wiek i doświadczenie, jeśli chce być jak najdłużej aktywny zawodowo, powinien podnosić swoje kwalifikacje i poszerzać kompetencje. Projekt przyczyni się do zmniejszenia liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym.</p>		
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zwiększona tożsamość lokalna; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Włączenie społeczne. 		

Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 5 <i>Zwiększenie dostępu do opieki żłobkowej i edukacji przedszkolnej dla mieszkańców Gminy Nowy Wiśnicz</i> oraz projektem strategicznym nr 9 <i>Budowanie marki „Nowy Wiśnicz” w oparciu o Zamek w Wiśniczu</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadania: „Wdrażanie programów podnoszenia kompetencji zawodowych mieszkańców”, „Wspomaganie lokalnego rolnictwa i podnoszenie kompetencji rolników” oraz „Opracowanie i wdrożenie Punktu Informacyjno-Doradczego dla początkujących przedsiębiorców”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z wieloma projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Kształcenie ustawiczne pracowników i pracodawcy.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zintegrowanie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym; – aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców gminy; – wzrost przedsiębiorczości mieszkańców; – zmniejszenie zagrożenia patologiami społecznymi. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – 22 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] – 40

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 16 Projekt strategiczny nr 11

Tytuł projektu strategicznego	<i>Kompleksowe e-usługi publiczne w Gminie Nowy Wiśnicz</i>		
Lokalizacja	Gmina Nowy Wiśnicz	Okres realizacji	2023–2029
Szacowana wartość	2,5 mln zł		
Środki własne gminy	0,75 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne	1,75 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 22		
Zakres rzeczowy projektu (konceptja)	<p>Projekt obejmuje rozwój e-usług publicznych, które w gminie funkcjonują, ale wymagają poszerzenia. Istotne jest, aby mieszkańcy mieli możliwość uzyskania informacji i załatwiania administracyjnych spraw nie tylko osobiście, ale też on-line, z każdego miejsca, w którym jest dostępny Internet.</p> <p>Takie usługi powinny być powszechne w różnych dziedzinach życia, nie tylko w zakresie spraw, które mieszkańcy załatwiają w Urzędzie Miejskim, ale też usług świadczonych przez ośrodki zdrowia, instytucje kultury, biblioteki i inne podmioty.</p>		

	<p>Wprowadzenie pełnej gamy e-usług w Urzędzie i innych instytucjach publicznych stworzy z jednej strony ich wizerunek, jako instytucji przyjaznych, a z drugiej strony – da mieszkańcom narzędzie do sprawnego załatwienia często czasochłonnych procedur administracyjnych. Stworzenie przyjaznego otoczenia administracyjnego jest podstawą do wzrostu atrakcyjności dla przyszłych mieszkańców czy inwestorów.</p> <p>Przedmiot projektu dotyczy rozwoju e-usług publicznych dla mieszkańców w zakresie e-administracji, e-zdrowia oraz informacji sektora publicznego, zasobów nauki, kultury, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) rozszerzenie systemów teleinformatycznych wraz z niezbędną infrastrukturą dla potrzeb elektronicznego obiegu dokumentów czy zarządzania dokumentacją; b) budowa szeroko dostępnych dla obywateli platform umożliwiających dostęp przez Internet do usług publicznych; c) budowa teleinformatycznych systemów komunikacji (podpis elektroniczny, elektroniczna pieczęć oraz inne sposoby uwierzytelniania form elektronicznych); d) tworzenie, rozwijanie rejestrów publicznych, w tym systemów informacji przestrzennej; e) budowa, przebudowa lub zakup systemów zapewniających bezpieczeństwo przechowywania danych cyfrowych; f) budowa, przebudowa lub zakup systemów teleinformatycznych służących digitalizacji zasobów, w tym kulturowych lub naukowych, będących w posiadaniu instytucji publicznych, a także zapewnienie powszechnego, otwartego dostępu do tych zasobów w postaci cyfrowej; g) budowa, przebudowa lub zakup systemów teleinformatycznych służących rozwojowi usług medycznych.
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Gmina Nowy Wiśnicz, instytucje kultury, inne podmioty publiczne</p>
<p>Potrzeba realizacji projektu</p>	<p>Szansą na rozwój gminy i polepszenie jakości życia mieszkańców, szczególnie w dobie pandemii koronawirusa, jest stworzenie możliwości załatwiania zdalnie spraw administracyjnych (szeroka gama wysokiej jakości e-usług wraz ze szkoleniem/edukowaniem mieszkańców w tym zakresie), a także stworzenie warunków do pracy zdalnej.</p>
<p>Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt</p>	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa warunków życia mieszkańców; – Wysoka jakość i dostępność usług publicznych; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cyfryzacja
<p>Komplementarność z innymi projektami</p>	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 6 <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej w Gminie Nowy Wiśnicz</i>. Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadania: „Podnoszenie e-kompetencji mieszkańców”, „Rozwój e-usług publicznych”, „Realizacja programów edukacyjnych w zakresie cyber bezpieczeństwa”.</p> <p>Projekt będzie komplementarny również z wieloma projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>W kierunku nowoczesnego urzędu. E-administracja w UM w Nowym Wiśniczu.</i>

Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych; – rozwój e-społeczeństwa i upowszechnienie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji; – włączenie społeczne osób zagrożonych marginalizacją. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne [szt.] - ..... <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba pobrań/uruchomień aplikacji opartych na ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego i e-usług publicznych [szt.] - ... 2. Liczba pobrań/odtworzeń dokumentów zawierających informacje sektora publicznego [szt.] - ....
---	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 17 Projekt strategiczny nr 12

Tytuł projektu strategicznego	<i>Sprawny i dostępny Urząd Miejski w Nowym Wiśniczu</i>		
Lokalizacja	Gmina Nowy Wiśnicz	Okres realizacji	2023–2030
Szacowana wartość	14 mln zł		
Środki własne gminy	4,2 mln zł – 30%		
Finansowanie zewnętrzne	9,8 mln zł – 70%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 22		
Zakres rzeczowy projektu (konceptja)	Projekt obejmuje rozbudowę (wszerz) i przebudowę budynku Urzędu Miejskiego w Nowym Wiśniczu, co przyczyni się zarówno do poprawy warunków pracy pracowników Urzędu, jak i standardów i jakości obsługi mieszkańców. Rozbudowa przyczyni się też do likwidacji barier architektonicznych, projekt będzie uwzględniał potrzeby osób z niepełnosprawnościami.		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Nowy Wiśnicz		
Potrzeba realizacji projektu	Budynek Urzędu Miejskiego w Nowym Wiśniczu wymaga remontu i modernizacji, jego powierzchnia jest niewystarczająca do potrzeb pracowników i petentów. W budynku nie ma windy, dla osób na wózkach inwalidzkich dostępne są korytarze u pomieszczenia na parterze Urzędu. W budynku nie ma toalety dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Przed budynkiem nie ma wyznaczonych miejsc dla osób niepełnosprawnych. Budynek nie jest wyposażony w głośniki systemu naprowadzającego dźwiękowo osoby niewidome i słabowidzące.		

Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa warunków życia mieszkańców; – Zwiększona tożsamość lokalna. <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozwój infrastruktury komunalnej; – Włączenie społeczne.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 3 <i>Zwiększenie funkcjonalności oraz efektywności energetycznej budynków na terenie Gminy Nowy Wiśnicz</i> oraz projektem strategicznym nr 11 <i>Kompleksowe e-usługi publiczne w Gminie Nowy Wiśnicz</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadania: „Poprawa dostępności usług społecznych i zdrowotnych”, „Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej i przestrzeniach publicznych”.</p> <p>Projekt realizowany będzie na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, w związku z czym projekt ten będzie komplementarny także z projektami, które zostaną określone w <i>Gminnym Programie Rewitalizacji Nowego Wiśnicza na lata 2022–2030</i>.</p>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wysoka jakość świadczonych usług, – Stworzenie Urzędu przyjaznego osobom niepełnosprawnym, – Zadowolenie mieszkańców, – Zadowolenie pracowników urzędu. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych obiektów użyteczności publicznej [szt.] – 1 2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [szt.] – 1.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 18 Projekt strategiczny nr 13

Tytuł projektu strategicznego	<i>Budowa budynku Miejskiego Ośrodka Kultury wraz z salą widowiskową</i>		
Lokalizacja	Miasto Nowy Wiśnicz	Okres realizacji	2023–2030
Szacowana wartość	14 mln zł		
Środki własne gminy	2,8 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne	11,2 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 22		
Zakres rzeczowy projektu (konceptja)	Projekt obejmuje budowę budynku Miejskiego Ośrodka Kultury wraz z salą widowiskową mieszczącą kilkaset osób. Realizacja projektu umożliwi rozszerzenie oferty kulturalnej, zarówno dla mieszkańców gminy, jak i odwiedzających i turystów. Możliwa będzie organizacja wydarzeń o znaczeniu ponadlokalnym.		

Podmioty realizujące projekt	Gmina Nowy Wiśnicz, Miejski Ośrodek Kultury w Nowym Wiśniczu
Potrzeba realizacji projektu	<p>Według założeń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, minimalnym wyposażeniem ośrodków miejskich i gminnych, w zakresie obiektów kultury, są m.in. sale widowiskowe na min. 100 osób.</p> <p>Nowy Wiśnicz jest gminą, w której ciągle przybywa mieszkańców. Obiekt kultury w którym możliwa będzie realizacja szerokiej i ciekawej oferty kulturalnej, będzie sprzyjał integracji mieszkańców, zarówno międzypokoleniowej, jak i między mieszkańcami rdzennymi a ludnością napływową.</p> <p>Biorąc pod uwagę potencjał turystyczny gminy, dla którego rozwoju wsparciem będą tego typu obiekty, należy stwierdzić, że obiekt taki będzie istotny także dla rozwoju branży turystycznej i okołoturystycznej.</p>
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wysoka jakość i dostępność usług publicznych; – Zwiększona tożsamość lokalna. <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zagospodarowanie czasu wolnego; – Wzmocnienie integracji mieszkańców.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 8 <i>Wzmocnienie integracji mieszkańców szansą na rozwój Gminy Nowy Wiśnicz</i> oraz projektem strategicznym nr 9 <i>Budowanie marki „Nowy Wiśnicz” w oparciu o Zamek w Wiśniczu</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadania: „Realizacja projektów sprzyjających budowaniu sentymentu i przywiązania do Gminy Nowy Wiśnicz” oraz „Tworzenie warunków do rozwoju sektorów turystycznego i okołoturystycznego”.</p>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększona oferta kulturalna, – zwiększona integracja mieszkańców, – zwiększona ilość imprez o znaczeniu ponadlokalnym. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych obiektów użyteczności publicznej [szt.] – 1 2. Liczba nowych sali widowiskowych na terenie gminy [szt.] – 1 <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba odwiedzających [osoby/rok] – do uzupełnienia w trakcie konsultacji

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 19 Projekt strategiczny nr 14

Tytuł projektu strategicznego	<i>Rozwój odnawialnych źródeł energii, w tym budowa farmy fotowoltaicznej w Chronowie</i>		
Lokalizacja	Gmina Nowy Wiśnicz, w tym szczególnie Sołectwo Chronów	Okres realizacji	2023–2030
Szacowana wartość	13 mln zł		
Środki własne gminy	2,6 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne	10,4 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 22		
Zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	<p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - montaż paneli fotowoltaicznych na dachach budynków komunalnych i samorządowych; - budowę Gminnej Farmy Fotowoltaicznej. <p>Celem głównym projektu jest zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie Gminy Nowy Wiśnicz poprzez zastosowanie instalacji fotowoltaicznych w budynkach użyteczności publicznej, ale też poprzez budowę farmy fotowoltaicznej w miejscowości Chronów. W związku z planowaną budową farmy fotowoltaicznej konieczne będzie m.in. uzyskanie decyzji środowiskowej. Zakup i montaż gruntowej instalacji fotowoltaicznej pozwoli samorządowi na samodzielną produkcję energii elektrycznej. W efekcie realizacji projektu nastąpi zwiększenie zdolności wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w sposób bez emisyjny, co pozwoli na ograniczenie emisji CO₂.</p>		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Nowy Wiśnicz		
Potrzeba realizacji projektu	<p>Stosunki solarne w obrębie Gminy Nowy Wiśnicz są bardzo korzystne. Roczne sumy nasłonecznienia wynoszą ~1600 godz., osiągając maksimum od czerwca do sierpnia w partiach wierzchowinowych Pogórza. Średnie sumy dobowe nasłonecznienia w miesiącach letnich są wyższe o 6 godzin. Jest to więc miejsce z dużym potencjałem w kontekście rozwoju instalacji fotowoltaicznej, przy czym występują w tym zakresie ograniczenia spowodowane występowaniem obszaru chronionego krajobrazu.</p> <p>W badaniu ankietowym mieszkańców (29.04–10.05.2021 r.) 24% ankietowanych wskazało, że inwestycje w zieloną energię powinny być jednym z głównych kierunków rozwoju gminy.</p>		
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa warunków życia mieszkańców; <p>Działania priorytetowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji. 		
Komplementarność z innymi projektami	Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 3 <i>Zwiększenie funkcjonalności oraz efektywności energetycznej budynków na terenie Gminy Nowy Wiśnicz</i> , projektem strategicznym nr 4 <i>Likwidacja źródeł niskiej emisji</i>		

	<p>z obiektów jednorodzinnych i wielorodzinnych oraz projektem strategicznym nr 6 <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej w Gminie Nowy Wiśnicz</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadania: „Zmniejszenie zapotrzebowania na energię w budynkach użyteczności publicznej, podmiotów gospodarczych, indywidualnych gospodarstwach, w tym wymiana źródeł ciepła wraz z instalacją OZE”.</p>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie Gminy Nowy Wiśnicz; – ograniczenie emisji CO₂. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba budynków użyteczności publicznej, na których zainstalowano panele fotowoltaiczne [szt.] – 10 2. Liczba wybudowanych farm fotowoltaicznych [szt.] – 1.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 20 Projekt strategiczny nr 15

Tytuł projektu strategicznego	Budowa i konsolidacja systemu monitoringu gminnego		
Lokalizacja	Gmina Nowy Wiśnicz	Okres realizacji	2022–2030
Szacowana wartość	1 mln zł		
Środki własne gminy	0,2 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne	0,8 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 22		
Zakres rzeczowy projektu (konceptja)	Projekt będzie polegał na zakupie i zainstalowaniu kamer przy obiektach i przestrzeniach publicznych. Uruchomione zostaną również punkty pośrednie, do których przesyłany będzie obraz z kamer.		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Nowy Wiśnicz		
Potrzeba realizacji projektu	Bezpieczeństwo publiczne jest dobrze oceniane przez mieszkańców, jednak w związku z systematycznie zwiększającą się liczbą mieszkańców i turystów oraz troską o przestrzeń i obiektu publiczne, szczególnie zabytkowe, realizacja projektu jest zasadna.		

Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	Cele szczegółowe: <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa warunków życia mieszkańców; Działania priorytetowe: <ul style="list-style-type: none"> – Rozwój infrastruktury komunalnej.
Komplementarność z innymi projektami	<p>Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 6 <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej w Gminie Nowy Wiśnicz</i>.</p> <p>Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadania: „Zwiększenie funkcjonalności i bezpieczeństwa układów komunikacyjnych z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego”.</p> <p>Część elementów projektu realizowana będzie na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, w związku z czym projekt ten będzie komplementarny także z projektami, które zostaną określone w <i>Gminnym Programie Rewitalizacji Nowego Wiśnicza na lata 2022–2030</i>.</p>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba spójnych systemów monitoringu gminnego [szt.] – 1

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 21 Projekt strategiczny nr 16

Tytuł projektu strategicznego	<i>Wyposażenie w sprzęt do obsługi komunalnej mieszkańców</i>		
Lokalizacja	Gmina Nowy Wiśnicz	Okres realizacji	2023–2030
Szacowana wartość	3 mln zł		
Środki własne gminy	0,9 mln zł – 30%		
Finansowanie zewnętrzne	2,1 mln zł – 70%		
Najbardziej prawdopodobne źródło finansowania	<i>Wspólna Polityka Rolna na lata 2021–2027</i>		
Alternatywne lub dodatkowe źródła finansowania	Zgodnie z tabelą nr 22		
Zakres rzeczowy projektu (konceptja)	Projekt polega na doposażeniu Zakładu Usług Komunalnych o wyposażenie niezbędne do obsługi komunalnej mieszkańców, takie jak koparki, traktory i beczki asenizacyjne.		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Nowy Wiśnicz, Zakład Usług Komunalnych w Nowym Wiśniczu		
Potrzeba realizacji projektu	W gminie takiej jak Gmina Nowy Wiśnicz, w której przybywa mieszkańców, a infrastruktura komunalna jest ciągle rozbudowywana, konieczne jest doposażanie jednostek organizacyjnych gminy, które świadczą podstawowe usługi dla mieszkańców, ale też na rzecz odwiedzających i turystów.		
Cele szczegółowe, działania priorytetowe,	Cele szczegółowe: <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa warunków życia mieszkańców; Działania priorytetowe:		

które realizuje projekt	– Rozwój infrastruktury komunalnej.
Komplementarność z innymi projektami	Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 6 <i>Rozwój i poprawa stanu infrastruktury komunalnej w Gminie Nowy Wiśnicz</i> oraz projektem strategicznym nr 7 <i>Budowa i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej na obszarach wiejskich Gminy Nowy Wiśnicz</i> .
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zwiększona jakość usług świadczonych przez Zakład Usług Komunalnych. <p><i>Wskaźniki produktu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość zakupionych urządzeń do obsługi komunalnej mieszkańców [szt.] – do uzupełnienia w trakcie konsultacji <p><i>Wskaźniki rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 2. ....

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2. Szacunkowe ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania

Indykatywne ramy finansowe *Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku* obejmują projekty strategiczne, które wynikają z planów projektowych Gminy Nowy Wiśnicz, podległych jej jednostek organizacyjnych, jak również projektów zgłoszonych przez mieszkańców. Ponadto plany projektowe odpowiadają na możliwości ich sfinansowania z uwzględnieniem sytuacji budżetowej gminy, ponieważ „wskaźnik G – podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2021 r.” wynosi 1 240,60 zł (przy wskaźniku dla Polski – 2 098,22 zł), co oznacza niedostateczną samodzielność finansową jednostki i w istotny sposób determinuje zdolność realizacji długookresowych zadań rozwojowych inwestycyjnych i nieinwestycyjnych.

Podsumowanie podanych wartości brutto poszczególnych projektów pozwoliło określić szacunkowe ramy finansowe dokumentu, z podziałem na różne źródła finansowania (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2021–2027 – publiczne i prywatne środki krajowe, w celu realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej). Realizacja Strategii i dobór źródeł finansowania będzie procesem dynamicznym, jednak kluczowymi źródłami finansowania projektów, poza budżetem gminy, będą programy polityki spójności i polityki rolnej UE na lata 2021–2027 oraz Krajowy Plan Odbudowy.

Polityka spójności na lata 2021–2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Wspólna polityka rybołówstwa obejmie Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR). Fundusze te wzajemnie się uzupełniają. W odniesieniu do Krajowego Planu Odbudowy należy zauważyć, że środki dostępne w ramach Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności traktowane są na poziomie unijnego budżetu jako oddzielny element nowej architektury wspólnotowych finansów, a ich celem jest ograniczenie negatywnego wpływu pandemii Covid-19 na gospodarkę Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby wzmocnienia jej odporności na podobne tego typu sytuacje w przyszłości. Fundusze te podlegają nieco innym zasadom podziału, niż ma to miejsce w przypadku polityki spójności, gdzie pewnym standardem jest podejście regionalne. W zakresie programów polityki rolnej Unii Europejskiej 2021–2027 nastąpiło przesunięcie w programowaniu Wspólnej Polityki Rolnej (wydłużenie PROW 2014–2020 o dwa lata, przy jednocześnie zwiększonej alokacji na niektóre działania), a programowanie Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) na lata 2023–2027

jest na wczesnym etapie. W ramach wydłużonej realizacji PROW 2014–2020 wdrażane będzie nadal wsparcie ukierunkowane na inwestycje w infrastrukturę techniczną obszarów wiejskich (tj. gmin wiejskich oraz gmin miejsko-wiejskich, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 000 mieszkańców), z którego to wsparcia zamierza skorzystać Gmina Nowy Wiśnicz.

Poza wskazanymi powyżej źródłami i instrumentami finansowania, jako źródła finansowania Strategii należy wziąć pod uwagę także różne programy krajowe, takie jak Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych czy Program Inwestycji Strategicznych i inne środki z budżetu państwa, pozostające do dyspozycji poszczególnych ministerstw, dedykowane fundusze i programy. Istotne mogą też być, inne niż w ramach Unii Europejskiej, fundusze ze źródeł europejskich, np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Przy tworzeniu ram finansowych warto wziąć pod uwagę analizę dochodów i wydatków gminy z ostatnich kilku lat oraz aktywność gminy w pozyskiwaniu pozabudżetowych źródeł finansowania działań.

Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z wynikami Diagnozy, dochody własne gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w ostatnich latach stale rosły. Na podstawie dochodów ogółem, a także dochodów własnych, można określić sprawność finansową danej jednostki – obrazuje ją procentowy wskaźnik dochodów własnych w dochodach ogółem. Udział tych dochodów w dochodach ogółem gminy maleje (w 2019 roku spadek o 6,8 punktu procentowego w stosunku do 2015 roku), jednak nadal jest stosunkowo wysoki (w porównaniu do gmin sąsiednich). Dochody budżetu ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie w 2019 roku wynosiły 5 199,50 zł. W Gminie Nowy Wiśnicz występuje korzystne zjawisko wzrostu udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w postaci wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych, jednocześnie w 2019 r. była to jedna z najwyższych wartości w stosunku do gmin sąsiednich wiejskich (wartości dla gmin miejskich, średnia dla województwa i Polski były wyższe). Poza dochodami, odzwierciedleniem sytuacji finansowej gminy są jej wydatki. W przypadku Gminy Nowy Wiśnicz wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca z roku na rok są coraz wyższe, w 2015 roku wynosiły 2 676,29 zł, a w 2019 roku już 5 336,55 zł – wzrost ten jest odzwierciedleniem wyższych dochodów. Ważnym aspektem zdolności inwestycyjnych Gminy Nowy Wiśnicz jest wykorzystanie środków unijnych na realizację zadań przez gminę. Aktywność w tym zakresie odzwierciedla liczba umów/decyzji o dofinansowanie. Gmina Nowy Wiśnicz jest jednym z liderów (wśród gmin sąsiednich)

w zakresie aktywności w zdobywaniu środków z programów operacyjnych – w 2019 r. plasowała się na 3. miejscu (wyżej Miasto Bochnia oraz Miasto i Gmina Brzesko), uzyskując dofinansowanie na realizację 28 projektów z programów operacyjnych (w tym 21 w ramach RPO Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020)³.

Pracownicy Urzędu Miejskiego w Nowym Wiśniczu, jednostek organizacyjnych, a także instytucji kultury i innych podmiotów, posiadają dużą bazę wiedzy i doświadczeń w wyniku realizacji różnego typu inwestycji w ostatnich latach, m.in.:

- *Zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej poprzez adaptację budynku szkoły przy ul. Kościelnej w Nowym Wiśniczu, wartość projektu 8 423 310,01 zł, dofinansowanie z UE w wysokości 4 583 888,86 zł w ramach RPO WM na lata 2014–2020, Oś 11 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej, Działanie 11.2 Odnowa obszarów wiejskich;*
- *Przebudowa stacji uzdatniania wody w m. Leksandrowa, wartość projektu 2 192 610,00 zł, dofinansowanie z UE 1 096 305,00 zł w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, operacja typu "Gospodarka Wodno-ściekowa" w ramach podziałania *Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i oszczędzanie energii;**
- *Utworzenie Klubu Malucha w miejscowości Stary Wiśnicz – MALUCH+ 2019, wartość projektu 566 922,77 zł, dofinansowanie ze środków krajowych w wysokości 453 538,21 zł z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego;*
- *Wsparcie na rzecz łączenia życia zawodowego z prywatnym na terenie Gminy Nowy Wiśnicz poprzez dostosowanie budynku znajdującego się na działce nr 2215/1 w miejscowości Stary Wiśnicz na cele utworzenia klubu dziecięcego, wartość projektu 570 000,00 zł, dofinansowanie z UE w wysokości 484 500,00 zł w ramach RPO WM na lata 2014–2020, Oś 8 Rynek pracy, Działanie 8.5 Wsparcie na rzecz łączenia życia zawodowego z prywatnym;*
- *Stworzenie nowoczesnego centrum edukacji w budynku Muzeum Ziemi Wiśnickiej poprzez wdrożenie projektu – Moja Wiśnicka Rodzina, wartość projektu 721 199,11 zł, dofinansowanie z UE w wysokości 458 898,00 zł w ramach PROW na lata 2014–2020, operacja typu *Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne w ramach działania Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich;**

---

³ Dane GUS.

- *Obniżenie poziomu niskiej emisji na terenie Gminy Nowy Wiśnicz poprzez wymianę źródeł ciepła w indywidualnych gospodarstwach domowych (paliwa gazowe), wartość projektu 1 395 650,20 zł, dofinansowanie w wysokości 1 372 407,61 zł w ramach RPO WM na lata 2014–2020, Oś 4 Regionalna Polityka energetyczna, Działanie 4.4 Redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, Poddziałanie 4.4.2 Obniżenie poziomu niskiej emisji;*
- wiele innych, w tym dofinansowanych w ramach środków Ministerstwa Sportu.

W latach 2015–2020 Gmina Nowy Wiśnicz zrealizowała projekty o łącznej wartości 67 599 565,50 zł, dla których dofinansowanie ze środków UE wynosiło 24 413 055,21 zł, a ze środków krajowych 11 208 723,98 zł.

Gmina Nowy Wiśnicz posiada również doświadczenie powstałe w wyniku tworzenia ram finansowych dla innych dokumentów funkcjonujących na poziomie gminy, np. dla *Gminnego Programu Rewitalizacji Nowego Wiśnicza na lata 2016–2020* (aktualizacja do 2021 r.).

W tabeli 22 przedstawiono najbardziej prawdopodobne źródła finansowania projektów strategicznych i zadań w ramach celów szczegółowych. Projekty mogą być realizowane w całości z jednego źródła lub częściowo z kilku źródeł, obecnie nie jest możliwe przypisanie z pewnością konkretnego źródła finansowania do konkretnego projektu. W tabeli 23 przedstawiono generalną, przewidywaną kwotę wydatków w ramach poszczególnych celów strategicznych i szczegółowych – koszt realizacji całego planu operacyjnego.

Tabela 22 Możliwe źródła finansowania projektów strategicznych i zadań w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku*

Lp.	Źródło finansowania	Obszary wsparcia w ramach zidentyfikowanego źródła finansowania
1.	<i>Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST)</i>	Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji jest nowym instrumentem finansowym w ramach polityki spójności służącym zapewnieniu wsparcia obszarom borykającym się z poważnymi wyzwaniami społeczno-gospodarczymi wynikającymi z transformacji w dążeniu do osiągnięcia neutralności klimatycznej. Fundusz ten ułatwi wdrażanie Europejskiego Zielonego Ładu, którego celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej UE do 2050 r. Beneficjentami FST mają być województwa: śląskie, dolnośląskie, wielkopolskie, małopolskie, łódzkie i lubelskie. Fundusz ten wesprze między innymi projekty dotyczące przekwalifikowania pracowników związanych z branżą wydobywczą, tworzenie nowych miejsc pracy, rekultywację terenów pokopalnianych, czy walkę ze smogiem.
2.	<i>Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)</i>	FEnIKS to następcą <i>Programu Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ)</i> . Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. W ramach FEnIKS będzie można inwestować w: <ul style="list-style-type: none"> – obniżenie emisyjności gospodarki i transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym, – budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego, o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne, – dokończenie realizacji sieci bazowej TEN-T do roku 2030, – poprawę bezpieczeństwa transportu, – zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia, – wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.
3.	<i>Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)</i>	Program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: <i>Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG)</i> oraz <i>Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR)</i> . FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Będzie
4.	<i>Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS)</i>	Następcą <i>Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER)</i> . W programie FERS będzie realizowane wsparcie na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia. Program ten będzie szczególnie istotny dla realizacji działań priorytetowych Strategii: <i>Wzmocnienie integracji mieszkańców i Włączenie społeczne</i> , ale częściowo także dla innych działań.

5.	Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)	<p>Program jest następcą programu <i>Polska Cyfrowa</i> (POPC), który w latach 2014–2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego Internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców.</p> <p>Program ten będzie szczególnie istotny dla realizacji działania priorytetowego Strategii: <i>Cyfryzacja</i>, ale częściowo także dla innych działań.</p>
6.	Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027 (FEeM)	<p>Następca <i>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020</i>, środki w ramach <i>Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</i> i <i>Europejskiego Funduszu Społecznego</i> +. Priorytety programu⁴:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Inteligentny i konkurencyjny region; 2) Energetyka i środowisko; 3) Mobilna Małopolska; 4) Społeczna Małopolska; 5) Małopolska bliżej mieszkańców; 6) Pomoc techniczna. <p>Przewiduje się, że znaczna część projektów i zadań realizowana będzie właśnie z dofinansowaniem w ramach tego programu. W ramach FEeM możliwe będzie finansowanie m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedsięwzięć z obszarów e-administracji i cyberbezpieczeństwa, kultury i dziedzictwa regionalnego, e-zdrowia; – inwestycji w poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstw i inwestycji w wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych; – głębokiej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków sektora mieszkaniowego; – inwestycji w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii; – rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury, przeciwdziałanie ruchom masowym i zabezpieczenie potrzeb służb ratowniczych; – przedsięwzięć w zakresie zbiorczej infrastruktury zagospodarowania ścieków komunalnych i inwestycji w systemy zaopatrzenia w wodę i optymalizację zużycia wody;

⁴ Priorytety podano na podstawie projektu dokumentu *Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027. Małopolska Przyszłości*, będącego w konsultacjach społecznych.

		<ul style="list-style-type: none"> – działań z zakresu wspierania transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej, w tym budowa PSZOK-ów, budowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów komunalnych, usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest; – działania z zakresu ochrony bioróżnorodności, rozwoju zielonej infrastruktury, zagospodarowania terenów zdegradowanych; – transport drogowy, nowoczesne techniki zarządzania ruchem, inwestycje z zakresu zwiększania bezpieczeństwa na drogach; – infrastruktury kształcenia i szkolenia, w tym np. infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego, szkół podstawowych i średnich, prowadzących kształcenie ogólne; – budowy, remontów, wyposażenia infrastruktury społecznej związanej ze wsparciem działań z zakresu zapewnienia całodobowej opieki osobom z niepełnosprawnościami, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku zgodnie z zasadami deinstytucjonalizacji; – działania z zakresu rozwoju infrastruktury kultury; – działania z zakresu rozwoju oferty turystycznej i rekreacyjnej; – działania z zakresu wsparcia do zwiększenia szans na zdobycie lub zmianę pracy oraz nabycie kompetencji lub kwalifikacji niezbędnych na rynku pracy; – działania z zakresu promocji postaw przedsiębiorczych i kompleksowa pomoc dla osób zainteresowanych założeniem działalności gospodarczej; – wiele innych.
7.	<i>Rozwój Lokalny Kierowany Przez Społeczność (RLKS)</i>	Jest to instrument dedykowany przede wszystkim do wsparcia obszarów wiejskich oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego na obszarach objętych RLKS. Instrument ten jest planowany do wprowadzenia do Programu Regionalnego w perspektywie 2021–2027. Finansowanie RLKS jest przewidywane z Europejskiego Funduszu Społecznego na poziomie 20 mln euro. RLKS będzie instrumentem monofunduszowym.
8.	<i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (PROW 2014–2020)</i> <i>Wspólna Polityka Rolna na lata 2021–2027 (WPR 2021-2027)</i>	Dziewięć celów przyszłej WPR to: <ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie rolnikom godziwych dochodów; – zwiększenie konkurencyjności; – pozycja rolnika w łańcuchach wartości; – rolnictwo i łagodzenie zmiany klimatu; – wydajne gospodarowanie glebą; – różnorodność biologiczna i krajobrazy rolnicze; – zmiany strukturalne i wymiana pokoleń; – zatrudnienie i wzrost gospodarczy na obszarach; – zdrowie, żywność i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.

9.	<i>Krajowy Plan Odbudowy – w ramach Funduszu Odbudowy</i>	<p>Dokument programowy określający cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej Polski po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 oraz służące ich realizacji reformy strukturalne i inwestycje. KPO koncentruje swoje działania na sześciu europejskich filarach odpowiedzi na kryzys i budowy odporności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zielona transformacja, 2) transformacja cyfrowa, 3) inteligentny i trwały wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, 4) spójność społeczna i terytorialna, 5) opieka zdrowotna oraz odporność gospodarcza, społeczna i instytucjonalna, 6) polityki na rzecz następnego pokolenia, takie jak edukacja i umiejętności.
10.	<i>Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL)</i>	<p>RFIL to program, w ramach którego rządowe środki trafiają do gmin, powiatów i miast w całej Polsce na inwestycje bliskie ludziom. Wsparcie jest bezzwrotne i pochodzi z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Środki przekazane przez rząd będzie można wykorzystać na bliskie ludziom inwestycje, m.in. budowę żłobków, przedszkoli czy drogi – a także inne niezbędne lokalnie działania.</p>
11.	<i>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych</i>	<p>Program Inwestycji Strategicznych ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez BGK.</p>
12.	<i>Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg</i>	<p>Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (dawniej Fundusz Dróg Samorządowych) ma na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego. Źródła finansowania Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg to wpłaty pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), dotacje z budżetu państwa (w tym z części budżetu, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej), Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa i spółek, w których wszystkie akcje (udziały) są własnością Skarbu Państwa.</p>
13.	Ewentualne inne fundusze i programy międzynarodowe, europejskie i krajowe.	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 23 Generalna, przewidywana kwota wydatków na realizację Strategii, w ramach poszczególnych celów strategicznych

Lp.	Cel szczegółowy	Szacowana kwota wydatków	Środki budżetu gminy	Dofinansowanie
1. Atrakcyjny wizerunek gminy jako dobre miejsce zamieszkania				
1.1	Poprawa warunków życia mieszkańców	180 mln zł	54 mln zł	126 mln zł
1.2	Wysoka jakość i dostępność usług publicznych	70 mln zł	21 mln zł	49 mln zł
2. Wzmocniony kapitał społeczny, integracja i przedsiębiorczość mieszkańców				
2.1	Zwiększona tożsamość lokalna	50 mln zł	15 mln zł	35 mln zł
2.2	Aktywność gospodarcza mieszkańców	50 mln zł	15 mln zł	35 mln zł
SUMA		350 mln zł	105 mln zł	245 mln zł
W tym projekty strategiczne		270 mln zł	51,45 mln zł	218,55 mln zł

Źródło: Opracowanie własne

3.3. Ocena spójności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu

Strategia rozwoju odnosząc się w swych założeniach (celach głównych, strategicznych i działaniach priorytetowych) do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze gminy, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju jednostki), a także dokumentów wyższego szczebla, regulujących działania w przedmiotowym obszarze. W związku z tym, komplementarność z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji Strategii. Zestawienie tych dokumentów wraz z nawiązaniem do ich założeń przedstawiono w tabeli 24.

Tabela 24 Wykaz powiązań celów Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie Strategii do zapisów dokumentu strategicznego i/lub planistycznego ⁵
POZIOM MIĘDZYNARODOWY I KRAJOWY		
1.	<i>Agenda 2030 na rzecz Zrównoważonego Rozwoju</i>	<p><i>Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju</i>, przyjęta w 2015 r. przez 193 państwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.</p> <p>Analiza spójności dokumentów strategicznych z Agendą ONZ 2030 (z 2015 r.) stanowi swego rodzaju novum w polskiej polityce rozwoju. Zobowiązanie do realizacji Agendy jest dobrowolne i nie umocowane w instrumentach finansowych, z których mogłaby korzystać Polska lub polskie regiony. Niemniej układ celów Agendy wyznacza uniwersalny, globalny model zrównoważonego rozwoju, a sygnatariusze Agendy, w tym Polska, solidarnie zobowiązali się do aktywnej realizacji i monitorowania jej postępu.</p> <p>Cele Agendy, w które bezpośrednio wpisują się założenia Strategii, to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt;</i> – <i>Cel 4. Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie;</i> – <i>Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi;</i> – <i>Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi;</i> – <i>Cel 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu;</i> – <i>Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom;</i> – <i>Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie</i>

⁵ Zapis założeń dokumentów przytoczono w niezmięnionej formie.

		<p><i>lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologiczne.</i></p> <p>Spójność założeń Strategii z wyżej wymienionymi celami, przejawia się bezpośrednio lub pośrednio we wszystkich jej celach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cel. 1 Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury komunalnej oraz ochronę środowiska i ograniczanie niskiej emisji – spójność w szczególności z celami 3, 6, 11, 13, 15 Agendy; 2. Cel. 2 Wysoka jakość i dostępność usług publicznych poprzez cyfryzację i zagospodarowanie czasu wolnego – spójność w szczególności z celami 4, 8, 11 Agendy; 3. Cel 3 Zwiększona tożsamość lokalna poprzez wzmocnienie integracji mieszkańców i włączenie społeczne – spójność w szczególności z celami 4, 8, 11 Agendy; 4. Cel 4 Aktywność gospodarcza mieszkańców poprzez wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców – spójność w szczególności z celami 3, 8, 11 Agendy.
2.	<p><i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030</i></p>	<p><i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) jest dokumentem przyjętym przez Radę Ministrów we wrześniu 2019 r. i jest on w pełni komplementarny do zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 w wymiarze terytorialnym oraz zgodny z rozstrzygnięciami funkcjonalno-przestrzennymi zawartymi w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. KSRR przewiduje realizację trzech głównych celów:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych; 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk publicznych. <p>W zakresie komplementarności z merytorycznymi celami KSRR, <i>Strategia Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku</i> wykazuje najsilniejszą komplementarność z celami szczegółowymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Celu 1., tj. cel 1.5. <i>Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów;</i> – Celu 2., tj. cel 2.1. <i>Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</i> oraz cel 2.2. <i>Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym;</i> – Celu 3., tj. cel 3.1. <i>Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem</i> oraz cel 3.3. <i>Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.</i>
3.	<p><i>Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030</i></p>	<p>Głównym celem <i>Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 (SOR)</i> jest <i>tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.</i> Cel ten uwypukla zatem aspekty związane z jakością życia i dobrobytem ludności, stawiając wymiar społeczny na pierwszym miejscu. Cel ten w sposób bezpośredni koreluje z wizją Gminy Nowy Wiśnicz „Wysoka jakość życia w Gminie Nowy Wiśnicz – miejscu zielonym, kompaktowym i silnym aktywnością swoich mieszkańców”.</p> <p>Poniżej przedstawiono najważniejsze założenia dokumentu, w które bezpośrednio lub pośrednio wpisują się założenia niniejszej Strategii:</p>

		<p><i>Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.</i> <i>Obszar: Przemiany strukturalne sektora. Nowe formy działania i współpracy. Nowoczesne instrumenty wsparcia.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Małe i średnie przedsiębiorstwa.</i> W kontekście powyższego należy zwrócić szczególną uwagę na spójność z celem strategicznym: <i>Wzmocniony kapitał społeczny, integracja i przedsiębiorczość mieszkańców</i> – cel szczegółowy: <i>Aktywność gospodarza mieszkańców.</i></p> <p><i>Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.</i> <i>Obszar: Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Spójność społeczna.</i> <i>Obszar: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe. Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Rozwój zrównoważony terytorialnie.</i> W kontekście powyższego należy zwrócić szczególną uwagę na spójność z celem strategicznym: <i>Wzmocniony kapitał społeczny, integracja i przedsiębiorczość mieszkańców</i> – cel szczegółowy: <i>Zwiększona tożsamość lokalna.</i></p> <p><i>Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu.</i> <i>Obszar: Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce.</i> <i>Obszar: Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców. Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem.</i> <i>Obszar: Cyfrowe państwo usługowe.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: E-państwo.</i> <i>Obszar: Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Efektywność wykorzystania środków UE.</i> W kontekście powyższego należy zwrócić szczególną uwagę na spójność z celem strategicznym: <i>Atrakcyjny wizerunek gminy jako dobre miejsce zamieszkania</i> – cel szczegółowy: <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych.</i></p> <p>Obszary wpływające na osiągnięcie celów <i>Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Poprawa jakości kapitału ludzkiego. Zwiększenie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju.</i> • <i>Wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju.</i> • <i>Zrównoważenie systemu energetycznego Polski.</i> • <i>Rozwój potencjału środowiska naturalnego na rzecz obywateli i przedsiębiorców.</i> <p>Analizując Plan Operacyjny dla Gminy Nowy Wiśnicz (tabela 3) stwierdza się, że powyższe obszary wpływają również na osiągnięcie celów <i>Strategii Rozwoju</i></p>
--	--	---

		<i>Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku – szczególnie poprawa jakości kapitału ludzkiego, wzmocnienie cyfrowe i rozwój potencjału środowiska naturalnego.</i>
4.	<i>Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności</i>	<p>Celem głównym tego dokumentu jest: <i>Poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu powinno być mierzone, z jednej strony, wzrostem produktu krajowego brutto (PKB) na mieszkańca, a z drugiej zwiększeniem spójności społecznej oraz zmniejszeniem nierównomierności o charakterze terytorialnym, jak również skalą skoku cywilizacyjnego społeczeństwa oraz innowacyjności gospodarki w stosunku do innych krajów.</i></p> <p>W dokumencie wyznaczono obszary strategiczne, a dla nich poszczególne cele strategiczne. W założenia <i>Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku</i> wpisują się bezpośrednio następujące obszary i cele:</p> <p><i>W obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacji):</i> <i>Cele: Polska Cyfrowa, Kapitał Ludzki, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko;</i></p> <p><i>W obszarze efektywności i sprawności państwa (efektywności):</i> <i>Cele: Kapitał Społeczny.</i></p> <p>Najmocniej korelującym z powyższymi celami działaniem priorytetowym rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz jest „Cyfryzacja”, w ramach celu szczegółowego: <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych.</i></p>
5.	<i>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</i>	<p><i>Strategia Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku</i> jest spójna z założeniami <i>Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</i>, a jej cele i działania najmocniej korelują z następującymi celami polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:</p> <p><i>Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Kierunek działań 2.1.4. Wspomaganie procesów koncentracji urbanizacji w miastach średnich i wybranych małych;</i> – <i>Kierunek działań 2.2.3. Integracja przestrzenna i funkcjonalna obszarów wiejskich;</i> – <i>Kierunek działań 2.2.4. Wspomaganie rozwoju specjalizacji terytorialnej;</i> – <i>Kierunek działań 2.3.2. Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast.</i> <p><i>Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Kierunek działań 3.3. Poprawa dostępności teleinformatycznej.</i> <p><i>Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Kierunek działań 4.4. Racjonalizacja gospodarowania ograniczonymi zasobami wód powierzchniowych i podziemnych kraju, w tym zapobieganie występowaniu deficytu wody na potrzeby ludności i rozwoju gospodarczego;</i> – <i>Kierunek działań 4.5. Wdrożenie działań mających na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów;</i> – <i>Kierunek działań 4.6. Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleb.</i>

		<p><i>Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państw:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kierunek działań 5.1.6. Zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych;</i> - <i>Kierunek działań 5.2.3. Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych oraz przeciwdziałanie skutkom suszy.</i> <p><i>Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ład przestrzennego:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kierunek działań 2.1. Ochrona interesu publicznego;</i> - <i>Kierunek działań 2.5. Tworzenie korzystnych warunków dla działalności gospodarczej.</i> <p>Biorąc pod uwagę powyższe, należy zwrócić szczególną uwagę na następujące założenia i cele Strategii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gmina Nowy Wiśnicz będzie się koncentrować na wzmocnieniu potencjału ludnościowego, zlokalizowaniu funkcji gospodarczych i usługowych oraz poprawie jakości dostarczania usług publicznych; - Miasto Nowy Wiśnicz ma potencjał do rozwoju jako lokalny ośrodek rozwoju dla otaczających go obszarów wiejskich. Rozwój lokalny centrum gminy i powiązań między miastem a obszarem wiejskim stanowić będzie ułatwienie dla dostępu do usług oraz rynku pracy dla mieszkańców terenów wiejskich, będzie się też przyczyniać do zwiększenia atrakcyjności jako miejsca życia, pracy i prowadzenia działalności gospodarczej; - Polityka przestrzenna gminy będzie zmierzać do uruchomienia istniejącego potencjału rozwojowego tego obszaru w celu zwiększenia jego konkurencyjności jako miejsca zamieszkania i pracy, wypoczynku oraz prowadzenia działalności gospodarczej i poprawy warunków życia mieszkańców. Dla harmonijnego rozwoju prowadzona będzie należyta ochrona i wykorzystanie dla celów rozwojowych ich potencjału przyrodniczego, krajobrazowego i kulturowego. poprawa jakości i dostępności usług publicznych, wzmocnianie społeczności lokalnych, tworzenie warunków do rozwoju działalności gospodarczej, co sprzyjać będzie powstawaniu źródeł dochodu poza rolnictwem; - Jednym z procesów, w których gmina ma doświadczenia i które zamierza kontynuować, jest rewitalizacja obszarów zdegradowanych, wymagających wsparcia. W III kwartale 2021 r. Rada Miejska przyjęła uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, GPR będzie dokumentem zgodnym z polityką przestrzenną gminy i jeśli będzie taka potrzeba, dokument wyznaczy niezbędne zmiany jakie powinny zostać przeprowadzone w SUiKZP lub MPZP. Działania zaplanowane w GPR będą miały na celu m.in. przywrócenie obszarom zdegradowanym (w skład wyznaczonego obszaru rewitalizacji wchodzi m.in. Miasto Nowy Wiśnicz) funkcji administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających ich powtórному zagospodarowaniu, dzięki skorelowanym interwencjom w sferze planowania przestrzennego, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości. Działania restrukturyzacyjne i rewitalizacyjne doprowadzą do odzyskania atrakcyjności obszaru, w tym miasta, do
--	--	--

		<p>przywrócenia korzystnych warunków życia i podejmowania działalności gospodarczej oraz inwestycyjnej z wykorzystaniem istniejącego potencjału kulturowego i zachowaniem funkcji symbolicznych oraz przyrodniczych obszaru w procesie jego adaptacji do nowych funkcji;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wdrażanie Strategii wspierać będzie rozwój infrastruktury przewodowej i bezprzewodowej zwiększającej dostęp do szerokopasmowego Internetu. Działania te zapewnią wszystkim mieszkańcom dostęp do informacji i możliwości wykorzystania Internetu dla prowadzenia działalności gospodarczej. Służyć one będą również podwyższaniu poziomu kapitału społecznego. Inwestycje w infrastrukturę telekomunikacyjną przyczynią się do rozwoju gminy, w szczególności poprzez podniesienie jej atrakcyjności z punktu widzenia przedsiębiorców oraz mieszkańców; - Strategia przewiduje zadania z zakresu wdrażania i wspierania projektów polegających na bioretencji i zachowaniu bioróżnorodności obszaru gminy, a także wprowadzania elementów błękitno-zielonej infrastruktury.
6.	<p><i>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</i></p>	<p>W systemie dokumentów strategicznych <i>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</i> (PEP2030) stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów SOR. W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. <i>Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców</i>, został przeniesiony wprost z SOR.</p> <p>Cele szczegółowe zostały doprecyzowane i określone w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska:</p> <p><i>Cel I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;</i></p> <p><i>Cel II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;</i></p> <p><i>Cel III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.</i></p> <p>Na cele te w sposób bezpośredni lub pośredni odpowiadają w szczególności następujące działania priorytetowe Strategii:</p> <p>Cel szczegółowy: <i>Poprawa warunków życia mieszkańców</i>, działanie priorytetowe: <i>Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji;</i></p> <p>Cel szczegółowy: <i>Aktywność gospodarcza mieszkańców</i>, działanie priorytetowe: <i>Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego.</i></p>
7.	<p><i>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030</i></p>	<p>Cele i kierunki działań <i>Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030</i>, z którymi <i>Strategia Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku</i> jest najmocniej powiązana, to:</p> <p><i>Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:</i></p> <p><i>1.1.1. Wzmocnienie i upowszechnienie mechanizmów dialogu i współpracy,</i></p> <p><i>1.1.2. Wspieranie rozwoju partnerstwa i innych form współpracy w obszarze realizacji zadań publicznych,</i></p> <p><i>1.1.3. Doskonalenie rozwiązań instytucjonalno-prawnych umożliwiających rozwój sektora obywatelskiego,</i></p> <p><i>1.2.4. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej,</i></p> <p><i>1.2.5. Przeciwdziałanie wykluczeniu przez edukację włączającą;</i></p> <p><i>Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:</i></p>

		<p>2.1. Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmocnienia uczestnictwa w kulturze, 2.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dzieł kultury, 2.3. Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury, 2.4. Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę.</p> <p>W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę, że jednym z celów szczegółowych <i>Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku</i> jest <i>Zwiększona tożsamość lokalna</i> – cel ten w wielu aspektach wpisuje się w powyższe założenia. Bezpośrednio wpisuje się w nie także cel: <i>Wysoka jakość życia i dostępność usług publicznych</i>. Wdrożenie <i>Strategii</i> przyczyni się do zwiększenia zaangażowania obywateli w życie publiczne, szczególnie poprzez stworzenie platformy stałej współpracy i komunikacji gminy z mieszkańcami, realizację projektów sprzyjających budowaniu sentymentu i przywiązania do gminy czy wdrażania programu grantowego wspierającego inicjatywy oddolne. Wdrażanie <i>Strategii</i> będzie sprzyjać włączeniu społecznemu, szczególnie poprzez wyrównywanie szans edukacyjnych i kreowanie możliwości do rozwoju młodych ludzi oraz zapewnienie udziału w życiu społecznym seniorom i osobom niepełnosprawnym, a także poprzez podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców. Integracja mieszkańców zostanie zwiększona m.in. poprzez ochronę i udostępnianie zabytków świadczących o tożsamości lokalnej. Planowane są także zadania z zakresu cyfryzacji, w tym rozwoju e-administracji, a co za tym idzie digitalizacji i udostępniania danych, w tym dóbr kultury.</p>
<p>8.</p>	<p><i>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030</i></p>	<p><i>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030</i> jest jedną ze strategii rozwoju, o których mowa w <i>Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju</i> (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) i zastępuje <i>Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020</i>, przyjętą uchwałą nr 163 Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2012 r. (M.P. poz. 839). W <i>Strategii</i> przedstawiono pogłębioną analizę możliwości rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w wymiarze regionalnym, co umożliwiło określenie kluczowych kierunków ich rozwoju do 2030 r.</p> <p>Cele i kierunki interwencji, w które bezpośrednio wpisują się założenia <i>Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku</i>:</p> <p>Cel szczegółowy II <i>Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kierunek interwencji II.1 <i>Rozwój liniowej infrastruktury technicznej</i>; – Kierunek interwencji II.2 <i>Dostępność wysokiej jakości usług publicznych</i>; – Kierunek interwencji II.3 <i>Rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast</i>; – Kierunek interwencji II.4 <i>Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska</i>; – Kierunek interwencji II.5 <i>Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom</i>. <p>Cel szczegółowy III <i>Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kierunek interwencji III.1 <i>Odpowiedź na zmiany demograficzne i ich następstwa</i>; – Kierunek interwencji III.2 <i>Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy</i>;

		<ul style="list-style-type: none"> – Kierunek interwencji III.3 <i>Wzrost umiejętności i kompetencji mieszkańców wsi;</i> – Kierunek interwencji III.5 <i>Rozwój ekonomii i solidarności społecznej na obszarach wiejskich.</i> <p>Jednym z elementów przewidzianych do realizacji w ramach <i>Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku</i> jest budowa lub modernizacja infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich, która będzie prowadzona w sposób zintegrowany z działaniami uzupełniającymi, służącymi zwiększeniu dostępności cyfrowej obszarów wiejskich. Zwiększona będzie dostępność cyfrowa, która coraz silniej warunkuje możliwość upowszechnienia wielu nowych technologii i modeli biznesowych opartych na cyfryzacji i sieci internetowej, w tym Internetu rzeczy, technologii satelitarnych, e-handlu. Planuje się inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, a także budowy i modernizacji sieci drogowej gminnej i powiatowej.</p> <p>Do najważniejszych pozarolniczych wyzwań o charakterze społeczno-gospodarczym, przed którymi stoją obszary wiejskie niebędące wiejskimi strefami podmiejskimi dużych miast, zaliczono w SOR m.in. inwestycje służące poprawie jakości usług podstawowych na obszarach wiejskich, do których zaliczono: edukację, opiekę zdrowotną, opiekę nad matką z dzieckiem, osobami niepełnosprawnymi i seniorami, rozwój kapitału społecznego, jak też poprawę jakości działania instytucji publicznych i kultury – inwestycje takie zostały wskazane jako priorytetowe w <i>Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku</i>. Planowany jest m.in. rozwój e-usług, zwiększenie dostępu do wysokiej jakości opieki przedszkolnej i żłobkowej, wspieranie rozwoju i uczenia się mieszkańców przez całe życie, w tym w zakresie podnoszenia kompetencji zawodowych, wzmacnianie tożsamości, poczucia wspólnoty i więzi międzypokoleniowych.</p> <p>Wdrażanie Strategii przyczyni się też do dynamizacji przedsięwzięć na rzecz likwidacji niskiej emisji z systemów grzewczych. Planowane jest też wdrożenie i rozwój infrastruktury błękitno-zielonej. Strategia przewiduje realizację projektów z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych i w przedsiębiorstwach, w tym wykorzystanie OZE.</p>
9.	<p><i>Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły⁶</i></p>	<p>Na obszarze Gminy Nowy Wiśnicz nie występują większe rzeki, które powodowałyby zagrożenie powodziowe. Według danych z programu ISOK (http://mapy.isok.gov.pl/imap/) na terenie gminy nie wyznaczono obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Występują jednak tereny, potencjalnie narażone na zalewanie w dolinach potoków: Leksandrówki (Nowy Wiśnicz, Stary Wiśnicz, Kobyle, Chronów), Borowianki (Chronów), Olchawki (Olchawa) i Polanki (Królówka). Potoki należą do typu górskiego i charakteryzują się dużymi spadkami i nagłymi przyborami. Powodzie przez nie powodowane, mają charakter lokalnych podtopień.</p> <p>W dokumencie <i>Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły</i> zamieszczono <i>Wykaz obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie na obszarze dorzecza Wisły</i>. W wykazie tym znalazły się:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wiśnicko-Lipnicki Park Krajobrazowy, dla którego przedmioty ochrony obszaru chronionego zależne od wód to Przedmioty ochrony

⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, Warszawa dnia 28 listopada 2016 r.

		<p>obszaru chronionego zależne od wód to <i>bioróżnorodność biologiczna, kompleks ekosystemów, siedliska gatunków, w szczególności: rzeki, potoki, torfowiska, łągi, flora i fauna ekosystemów wodno-błotnych,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Nowy Wiśnicz (typ obszaru chronionego „OZW”), dla którego przedmioty ochrony obszaru chronionego zależne od wód to <i>Bombina variegata, Triturus montandoni,</i> – Obszar Chronionego Krajobrazu Wschodniego Pogórza Wiśnickiego, dla którego przedmioty ochrony obszaru chronionego zależne od wód to <i>kompleks ekosystemów, w tym: jeziora, małe zbiorniki wodne, cieki, siedliska przyrodnicze 91E0 i inne.</i> <p>Strategia Rozwoju jest spójna ze wskazanym dokumentem. Realizacja Strategii będzie zgodna z założeniami SUiKZP, w związku z czym lokalizacja nowej zabudowy odbywać się będzie poza dolinami rzecznyymi, w szczególności poza rozległą i miejscami podmokłą doliną Leksandrówki.</p> <p>W gospodarce przestrzennej gminy uwzględniane będzie ryzyko wystąpienia w regionie powodzi błyskawicznych oraz powodzi z opadów rozlewnych. W gospodarce rolnej i leśnej wdrażane będą metody zwiększenia retencji powierzchniowej i podziemnej w celu zapobiegania i niwelowania negatywnych skutków suszy atmosferycznej oraz deficytu wód podziemnych i powierzchniowych. Promowane będzie przygotowywanie oferty turystycznej uwzględniającej skrócenie okresu śnieżnego.</p> <p>Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami <i>Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły</i> to: „Uporządkowanie i rozwój gospodarki wodno-ściekowej”, „Wprowadzenie elementów zielono-błękitnej infrastruktury” oraz „Wdrażanie i wspieranie projektów polegających na bioretencji i zachowaniu bioróżnorodności obszaru gminy”.</p>
10.	<p><i>Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły⁷</i></p>	<p>W <i>Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły</i> nie wskazano na liście projektów strategicznych o najwyższym priorytecie, wpływających na ograniczenie ryzyka powodziowego na obszarze dorzecza Wisły, żadnej inwestycji, która zlokalizowana by była na terenie Gminy Nowy Wiśnicz.</p> <p>Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami <i>Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły</i> to: „Uporządkowanie i rozwój gospodarki wodno-ściekowej”, „Wprowadzenie elementów zielono-błękitnej infrastruktury” oraz „Wdrażanie i wspieranie projektów polegających na bioretencji i zachowaniu bioróżnorodności obszaru gminy”.</p>
11.	<p><i>Plan przeciwdziałania skutkom suszy⁸</i></p>	<p>Zgodnie z zapisami <i>Planu Działania mające na celu wzmocnienie oraz przywrócenie zdolności retencyjnych danego obszaru, takie jak:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>ochrona oraz odbudowa ekosystemów,</i> 2) <i>ochrona oraz odbudowa bioróżnorodności m.in. poprzez renaturyzację i renaturalizację ekosystemów wodnych i od wód zależnych oraz terenów podmokłych, zalesienia, biologizację gleby,</i> 3) <i>wdrażanie zasady zrównoważonego planowania i projektowania obszarów miejskich (tzw. smart city, wprowadzanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury),</i> 4) <i>zmiany na rzecz ograniczania wodochłonności gospodarki</i>

⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia *Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły*, Warszawa, dnia 15 listopada 2016 r.

⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia *Planu przeciwdziałania skutkom suszy*, Warszawa, 3 września 2021 r.

		<p>– skutecznie przeciwdziałają skutkom suszy, ale także mają swój pozytywny wpływ na tworzenie gospodarki neutralnej dla klimatu. Zatem działania adaptacyjne stosowane w przeciwdziałaniu skutkom suszy nie tylko minimalizują skutki wystąpienia suszy, ale również przyczyniają się do obniżania zagrożenia występowania tego zjawiska.</p> <p>Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami Planu przeciwdziałania skutkom suszy to: „Wprowadzenie elementów zielono-błękitnej infrastruktury” oraz „Wdrażanie i wspieranie projektów polegających na bioretencji i zachowaniu bioróżnorodności obszaru gminy”, „Realizacja programów z zakresu edukacji ekologicznej”.</p> <p>W Planie wskazana została <i>Lista inwestycji zgłoszonych przez podmioty zewnętrzne (spoza PGW WP)</i>, na której znalazł się projekt Budowa zbiornika retencyjnego na rzece Leksandrówka II.</p>
POZIOM REGIONALNY		
12.	Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”	<p>W Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” wskazano 5 obszarów, dla których określono cele szczegółowe i główne kierunki polityki rozwoju. Te, w które bezpośrednio wpisują się założenia Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku, to:</p> <p>Obszar MAŁOPOLANIE</p> <p>I. Cel szczegółowy: Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie:</p> <p>1.1. Małopolskie rodziny:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, – Rozwój oferty sprzyjającej aktywizacji i integracji społecznej, w tym w wymiarze międzypokoleniowym, – Pomoc osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami poprzez środowiskowe formy aktywizacji i wsparcia oraz rozwój placówek pobytu dziennego i opieki całodobowej, – Pomoc osobom sprawującym opiekę nad członkiem rodziny wymagającym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu; <p>1.4. Sport i rekreacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tworzenie odpowiednich warunków umożliwiających rozwój sportu i rekreacji w Małopolsce; <p>1.5. Kultura i dziedzictwo:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego, – Wzmocnienie edukacji kulturalnej, – Zmiana jakości usług i dostosowanie oferty kultury do zmieniających się potrzeb odbiorców; <p>1.6. Edukacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Edukacja dostosowana do indywidualnych potrzeb uczniów, tj. wspierająca zarówno w pokonywaniu różnego rodzaju trudności w nauce, jak i w rozwijaniu zainteresowań, uzdolnień i talentów, – Lepsze dostosowanie edukacji do potrzeb rynku pracy i wymagań nowoczesnej gospodarki; <p>1.7. Rynek pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wsparcie na rzecz uzyskania dobrej jakości zatrudnienia, – Rozwój ekonomii społecznej. <p>Obszar GOSPODARKA</p> <p>II. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka:</p> <p>2.2. Konkurencyjność i przedsiębiorczość:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości w regionie, – Zwiększenie poziomu inwestycji w regionie;

		<p>2.3. Turystyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Rozwój zrównoważonej turystyki regionalnej,</i> – <i>Rozwój infrastruktury służącej prowadzeniu działalności turystycznej i obsłudze ruchu turystycznego,</i> – <i>Zintegrowany system promocji, informacji i zarządzania w turystyce;</i> <p>2.4. Transport:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Poprawa stanu i jakości infrastruktury drogowej w regionie;</i> <p>2.5. Cyfrowa Małopolska:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Cyfrowe rozwiązania w administracji publicznej,</i> – <i>Rozwój systemu e-zdrowie,</i> – <i>E-usługi w obszarze nauki, edukacji, kultury i turystyki.</i> <p>Obszar KLIMAT I ŚRODOWISKO</p> <p>III. Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej:</p> <p>3.1. Ograniczanie zmian klimatycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Intensyfikacja działań ograniczających niską emisję zanieczyszczeń poprzez m.in. przechodzenie na tzw. ekologiczne paliwa i ciepło systemowe, w tym kontynuacja wymiany nisko sprawnych kotłów na paliwa stałe,</i> – <i>Wzrost wykorzystania technologii opartych na odnawialnych źródłach energii do produkcji ciepła i chłodu, kogeneracji oraz energii elektrycznej,</i> – <i>Budowa dróg i ciągów obwodowych, jako forma ograniczania zanieczyszczeń powietrza oraz hałasu poprzez wyprowadzenie ruchu z centrum miejscowości,</i> – <i>Rozwój programów zazieleniania miast i terenów pozamiejskich, w tym również obszarów uzdrowiskowych w celu ograniczania zanieczyszczeń powietrza,</i> – <i>Poprawa efektywności energetycznej sektora publicznego i mieszkalnictwa,</i> – <i>Podniesienie efektywności energetycznej przedsiębiorstw;</i> <p>3.2. Gospodarowanie wodą:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury jako elementów poprawiających retencję oraz warunki aerasanitarne powietrza i podnoszących jakość życia,</i> – <i>Rozwój systemu kanalizacyjnego i oczyszczania ścieków, w szczególności na obszarach województwa objętych formami ochrony przyrody oraz na obszarach o skomplikowanych warunkach gruntowo-wodnych;</i> <p>3.3. Bioróżnorodność i krajobraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej poprzez kształtowanie systemu przyrodniczego,</i> – <i>Kształtowanie i ochrona krajobrazu Małopolski.</i> <p>Obszar ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE ROZWOJEM</p> <p>IV. System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020–2030:</p> <p>4.1. Współpraca i partnerstwo:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Rozwijanie wielopoziomowych i wielosektorowych partnerstw, np.: z instytucjami publicznymi, organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami i ich stowarzyszeniami oraz innymi jednostkami terytorialnymi,</i>
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – <i>Rozwijanie kapitału społecznego województwa dzięki wzmocnieniu organizacji pozarządowych i świadomości obywatelskiej mieszkańców;</i> <p>4.3. <i>Promocja Małopolski:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Budowanie marki Małopolska opartej na jej tożsamości, łączącej tradycje i innowacje, z uwzględnieniem aktualnych trendów w komunikacji marketingowej,</i> – <i>Podjęcie działań promocyjnych właściwych dla wspierania zrównoważonego rozwoju regionu.</i> <p>Obszar ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY TERYTORIALNIE</p> <p>V. <i>Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjalach:</i></p> <p>5.2. <i>Wsparcie miast:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Poprawa szans rozwojowych małopolskich miast,</i> – <i>Wzmacnianie funkcji pełnionych przez miasta,</i> – <i>Wspieranie i promowanie koncepcji zrównoważonego rozwoju miast, w tym m.in. idei „smart city”, miasta zwarte i miasta witalnego w Małopolsce,</i> – <i>Wspieranie kompleksowej rewitalizacji zdegradowanych części miast, ukierunkowanej przede wszystkim na przezwycięzenie kryzysu społecznego na tych obszarach i uruchomienie trwałych mechanizmów ich rozwoju;</i> <p>5.3. <i>Rozwój obszarów wiejskich:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Rozwój obszarów wiejskich w oparciu o endogeniczne potencjały,</i> – <i>Aktywizacja społeczna i gospodarcza obszarów wiejskich i małych miast,</i> – <i>Wspieranie procesów odnowy wsi i rewitalizacji, w tym działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na obszarach wiejskich i ich fizycznej regeneracji;</i> <p>5.2. <i>Spójność wewnątrzregionalna i dostępność:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Inwestycje w istniejące budynki użyteczności publicznej, zasoby mieszkaniowe, przestrzeń, środki transportu, strony internetowe czy usługi o charakterze powszechnym, w celu zwiększenia ich dostępności dla wszystkich mieszkańców regionu, ze szczególnym uwzględnieniem grup wykluczonych społecznie,</i> – <i>Zmniejszenie dysproporcji pomiędzy poszczególnymi obszarami województwa poprzez zwiększanie jakości i dostępności do świadczonych usług publicznych.</i> <p>Wszystkie założenia w <i>Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku</i>, w tym działania priorytetowe i zadania, wpisują bezpośrednio lub pośrednio w powyższe cele i kierunki działań.</p> <p>Poniżej przedstawiono konkretne cele szczegółowe <i>Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku</i> oraz cele <i>Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”</i>, z którymi są spójne:</p> <p>1) <i>Cel szczegółowy 1.1 Poprawa warunków życia mieszkańców:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – II.4 Transport; – II.5. Cyfrowa małopolska; – III.1. Ograniczanie zmian klimatycznych; – III.2. Gospodarowanie wodą; – III.3. Bioróżnorodność i krajobraz;
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – V.2. Wsparcie miast; – V.3. Rozwój obszarów wiejskich; – V.4. Spójność wewnątrzregionalna i dostępność. <p>2) Cel szczegółowy 1.2 <i>Wysoka jakość i dostępność usług publicznych:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – I.4. Sport i rekreacja; – II.5. Cyfrowa Małopolska. <p>3) Cel szczegółowy 2.1 <i>Zwiększona tożsamość lokalna:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – I.1. Małopolskie rodziny; – I.5. Kultura i dziedzictwo; – I.6. Edukacja; – I.7. Rynek pracy; – IV.2. Współpraca i partnerstwo; – V.2. Wsparcie miast; – V.3. Rozwój obszarów wiejskich. <p>4) Cel szczegółowy 2.2. <i>Aktywność gospodarcza mieszkańców:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – I.5. Kultura i dziedzictwo; – I.7. Rynek pracy; – II.2. Konkurencyjność i przedsiębiorczość; – II.3. Turystyka; – IV.3. Promocja Małopolski; – V.2. Wsparcie miast; – V.3. Rozwój obszarów wiejskich; – V.4. Spójność wewnątrzregionalna i dostępność. <p>Należy również zwrócić uwagę na to, że w <i>Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”</i> Gmina Nowy Wiśnicz została wskazana jako jedna z gmin regionalnego obszaru strategicznej interwencji – <i>Obszary cenne przyrodniczo</i>. W <i>Strategii</i> wskazano, że: <i>Specjalnym wsparciem objęte powinny zostać również obszary prawnie chronione, takie jak np. parki narodowe, parki krajobrazowe czy obszary Natura 2000. Z jednej strony są to obszary szczególnie cenne pod względem przyrodniczym, co niewątpliwie powoduje konieczność objęcia ich dodatkową ochroną i wsparciem z poziomu województwa. Natomiast z drugiej strony, ich obecność na danym obszarze wprowadza pewne ograniczenia związane z użytkowaniem mieszkalnym, ekonomicznym, rolniczym oraz leśnym tych i okolicznych terenów. Dlatego właśnie, poza dotychczasowym wsparciem w zakresie ochrony środowiska, szczególna interwencja z poziomu Województwa powinna zostać skierowana do gmin, na terenie których zlokalizowane są obszary prawnie chronione, jako rekompensata dla barier wywoływanych przez obostrzenia środowiskowe. Ponadto Województwo Małopolskie będzie wyróżniać gminy, które wykazują się aktywnością w zakresie działań środowiskowych. Będą one mogły uzyskać preferencje w programach konkursowych finansowanych ze środków budżetu Województwa oraz w ramach konkursów wspieranych ze RPO WM 2021–2027. Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji oraz wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego są jednymi z działań priorytetowych, które będzie wdrażać Gmina Nowy Wiśnicz.</i></p>
13.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego	<p>W <i>Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego (PZPWM)</i> wskazano Nowy Wiśnicz jako jedno z miasteczek małopolskich, które do dziś zachowały swój historyczny układ urbanistyczny. W dokumencie wskazano również na cenny i wymagający wyróżnienia układ przestrzenny w postaci kompleksu klasztornego w Nowym Wiśniczu.</p>

<p>Województwa Małopolskiego⁹</p>	<p>W Planie wskazano, że: <i>Jednym z kierunków polityki przestrzennej województwa małopolskiego jest poprawa struktury przestrzennej i zmniejszenie różnic wewnątrzregionalnych. Jednym z zasadniczych elementów wyrównywania dysproporcji w poziomie rozwoju gospodarczego i społecznego jest kształtowanie zrównoważonego dostępu mieszkańców regionu do usług wyższego rzędu. Dostępność ta jest pochodną polityki hierarchii ośrodków usługowych. W Planie ujęto Nowy Wiśnicz jako jeden z miejskich ośrodków lokalnych (ośrodki trzeciego rzędu). Zgodnie z zapisami dokumentu: Ośrodki usługowe danego poziomu winny być wyposażone w pewien minimalny zbiór instytucji usługowych i obiektów infrastruktury społecznej, a także powinny charakteryzować się adekwatnymi standardami dostępności. Dla ośrodków miejskich wskazano między innymi minimalne, pożądane wyposażenie ośrodków usługowych:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Dojazd do ośrodka: drogą wojewódzką, w miastach dworzec autobusowy;</i> – <i>Rynek pracy: lokalne strefy produkcyjno-usługowe;</i> – <i>Obiekty sportowo-rekreacyjne: boisko piłkarskie z zapleczem, siłownia zewnętrzna, place zabaw dla dzieci, „orliki”, „orliki lekkoatletyczne”;</i> – <i>Ochrona zdrowia: ośrodek zdrowia, w każdej wsi punkt apteczny;</i> – <i>Szkolnictwo/nauka: liceum ogólnokształcące, szkoła zawodowa;</i> – <i>Obiekty kultury: sala widowiskowa – min. na 100 osób, biblioteki mobilne;</i> – <i>Żłobki: minimum 1 obiekt w gminie.</i> <p>W Planie wskazano Nowy Wiśnicz wraz z Zamkiem jako: <i>miejsce rekomendowane do utworzenia parku kulturowego (obszar ogród), co pozwoliłoby od strony prawnej ograniczyć lub nawet zlikwidować cały szereg negatywnych zjawisk związanych z reklamą, szyldami i spontanicznymi procesami budowlanymi (...). Pilne jest także utworzenie parków kulturowych w najcenniejszych miastach, zwłaszcza tam, gdzie zachowały się jeszcze obiekty miejskiej architektury drewnianej oraz – co równie ważne – tradycyjny charakter zabudowy. Chodzi tu przede wszystkim o Ciężkowice, Lipnicę Murowaną, Nowy Wiśnicz wraz z zamkiem, Szczyrzyc wraz z klasztorem, Tuchów z klasztorem, a także Zakliczyn. Na całym obszarze ogrodu (obszaru funkcjonalnego, do którego zaliczono Nowy Wiśnicz) pożądane jest wprowadzenie twardej regulacji dotyczącej reklam i szyldów.</i></p> <p>W dokumencie wskazano, że: <i>celem rozwoju przestrzennego dla małopolski jest utrzymanie, a w pewnych elementach nawet poprawienie stanu środowiska i podniesienie jakości krajobrazu i zasobów kultury, przy zapewnieniu warunków do stabilnego wzrostu gospodarczego i podniesienia standardów jakości życia mieszkańców drogą bardziej efektywnej gospodarki przestrzennej.</i></p> <p><i>Strategia Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku określa działania priorytetowe i zadania wpisujące się w powyższy cel oraz zdecydowaną większość wymagań dla ośrodka miejskiego jakim jest Nowy Wiśnicz. Realizacja Strategii przyczyni się do lepszego dostępu mieszkańców do usług publicznych, w tym do usług świadczonych w mieście. W założenia Planu wpisują się wszystkie cele, a w ramach nich, w szczególności, następujące</i></p>
--	--

⁹ Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r.

		<p>działania: rozwój infrastruktury komunalnej, ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji, zagospodarowanie czasu wolnego, wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego.</p> <p>Wskazane w Planie kluczowe zasady polityki przestrzennej, których realizacja wymaga skoordynowanych działań na poziomie regionalnym i lokalnym, i w które najmocniej wpisują się założenia Strategii, to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Oszczędne gospodarowanie przestrzenią zurbanizowaną i racjonalne jej wykorzystanie rozumiane jako:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1c. <i>zapewnienie właściwego poziomu usług odpowiednio do hierarchii ośrodków;</i> 2. <i>Oszczędne gospodarowanie zasobami naturalnymi i dbałość o poprawę jakości środowiska:</i> <ol style="list-style-type: none"> 2a. <i>ochrona wód i zwiększanie retencji naturalnej, w tym także na terenach zurbanizowanych;</i> 3. <i>Zachowanie bioróżnorodności w najcenniejszych obszarach:</i> <ol style="list-style-type: none"> 3b. <i>ochrona ciągłości ekologicznej w skali ponadregionalnej, regionalnej i lokalnej;</i> 4. <i>Ochrona dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu:</i> <ol style="list-style-type: none"> 4b. <i>rewitalizacja i rewaloryzacja najcenniejszych zespołów i obiektów dziedzictwa urbanistycznego, ruralistycznego i architektonicznego;</i> 4c. <i>rozwój różnych form turystyki zachowującej potencjał i wartości środowiska przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu.</i> <p>W rekomendacjach dla prowadzenia polityki przestrzennej Strategii ujęto m.in. ustanowienie parku kulturowego dla części Miasta Nowy Wiśnicz z Zamkiem, co jest zgodne z rekomendacjami PZPWM.</p>
POZIOM PONADLOKALNY I LOKALNY		
14.	<p><i>Strategia Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021–2030</i></p>	<p>W <i>Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021–2030</i> określono 5 celów strategicznych, a w ramach nich łącznie 16 celów operacyjnych. Te, z którymi najmocniej korelują założenia <i>Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku</i>, to:</p> <p><i>Cel strategiczny 1. Powiat Bocheński jako obszar różnorodnej aktywności gospodarczej z silnymi, innowacyjnymi podmiotami, również działającymi w sferze nowoczesnych technologii:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Cel operacyjny 1.3. Wspieranie lokalnych zasobów rynku pracy;</i> – <i>Cel operacyjny 1.4. Tworzenie warunków instytucjonalnych dla rozwoju przedsiębiorczości (urząd przyjazny inwestorom).</i> <p><i>Cel strategiczny 2. Nowocześnie zarządzane placówki oświatowe gwarantujące wszechstronny rozwój mieszkańców oraz dobre przygotowanie do aktywności na rynku pracy, a także do życia społecznego:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Cel operacyjny 2.1. Wspieranie rozwoju uczniów poprzez tworzenie warunków do rozwoju ich talentów;</i> – <i>Cel operacyjny 2.2. Wspieranie rozwoju placówek oświatowych na rzecz efektywnego nauczania;</i> – <i>Cel operacyjny 2.3. Rozwój infrastruktury sportowej dla młodzieży szkolnej Powiatu Bocheńskiego.</i> <p><i>Cel strategiczny 3. Powiat Bocheński jako obszar o dobrej dostępności komunikacyjnej drogowej, kolejowej i lotniczej, zapewniający dostęp do sieci infrastruktury technicznej o wysokich parametrach jakościowych:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Cel operacyjny 3.2. Poprawa infrastruktury transportowej na terenie Powiatu.</i>

		<p><i>Cel strategiczny 4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców i turystów. Zachowanie, ekspozycja oraz promocja dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Cel operacyjny 4.2. Promocja zasobów krajobrazowo-kulturowych Powiatu Bocheńskiego wśród turystów z Polski i zagranicy.</i> <p><i>Cel strategiczny 5. Zapewnienie mieszkańcom Powiatu Bocheńskiego wysokiego poziomu bezpieczeństwa społecznego i ekologicznego:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Cel operacyjny 5.2. Wsparcie tworzenia warunków dla dywersyfikacji źródeł energii;</i> – <i>Cel operacyjny 5.3. Długotrwała ochrona obszarów cennych ze względu na walory krajobrazowe.</i> <p>Zarówno <i>Strategia Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021–2030</i>, jak i <i>Strategia Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku</i>, kładą nacisk na silną wspólnotę mieszkańców, wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców, a także zapewnienie czystego i zdrowego środowiska naturalnego oraz tworzenie bogatej oferty społecznej.</p>
<p>15.</p>	<p><i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz</i></p>	<p>Gmina Nowy Wiśnicz posiada Studium (SUiKZP) przyjęte <i>Uchwałą Nr XXV/231/20 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz.</i></p> <p>Założenia Strategii są zgodne z założeniami SUiKZP, w szczególności z następującymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Na terenie gminy dominuje mieszkaniowy charakter zabudowy. Zabudowa w większości jest rozproszona lub częściowo skoncentrowana w obszarze miasta. Należy dążyć do zachowania proporcji wielkości planowanych nowych terenów do zabudowy.</i> – <i>Należy wykorzystać potencjał gminy, która posiada niezwykle zróżnicowane i bogate walory krajobrazowe zarówno pod względem przyrodniczym, jak i kulturowym. Stan ich zachowania jest wysoki, niemniej są widoczne tendencje do niezbyt korzystnych przekształceń.</i> – <i>Ewentualne poszerzenia terenów pod zabudowę poza zasięgi wyznaczone w dotychczasowym studium i planach miejscowych muszą uwzględniać wyniki analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych, o których mowa w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.</i> – <i>Ukształtowanie warunków dla nowej zabudowy należy prowadzić z zachowaniem tożsamości miejsca, ochrony wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy, jak również rozwiązania konfliktów społeczno-przestrzennych w zakresie obszarów objętych np. wydobywaniem lub trasowaniem nowych dróg. Należy uwzględnić możliwość rozwoju miejsc publicznych z rekreacją, wypoczynkiem i usługami kultury.</i> – <i>Należy zapewnić dogodny, czytelny układ sieci drogowej do obsługi nowych terenów mieszkaniowych i terenów usługowych.</i> – <i>Należy podnosić rangę miasta jako centrum usługowo-administracyjnego.</i> – <i>Należy zachować tradycyjny charakter zabudowy, w tym tradycyjne formy architektoniczne oraz utrzymywać i poszerzać typowe funkcje usługowe w centrach sołectw i w mieście.</i> – <i>Należy umacniać pozycję ośrodków wiejskich jako lokalnych centrów usług.</i>

		<ul style="list-style-type: none"> - <i>Należy zapewnić możliwość rozwoju funkcji rekreacyjno-turystycznej poprzez wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego.</i> <p>W SUIKZP wskazano cele rozwoju gminy w kontekście jej zagospodarowania przestrzennego. Silnie korelują one z celami i działaniami priorytetowymi wskazanymi w Strategii. Są to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Cel 1: Rozwój gospodarczy gminy (aktywizacja gospodarcza gminy powinna być oparta na kierunkach przyjaznych środowisku, jak rekreacja, turystyka, usługi, rolnictwo ekologiczne, agroturystyka, drobna nieuciążliwa wytwórczość).</i> - <i>Cel 2: Podniesienie standardu i jakości życia mieszkańców (prowadzenie racjonalnej polityki lokalizacyjnej, intensywnie wykorzystującej istniejące tereny do zagospodarowania na cele mieszkaniowe i usługowe, kompletne wyposażenie terenów w sieci i urządzenia infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, sprzyjanie inicjatywom tworzenia usług komercyjnych związanych z obsługą mieszkańców i turystów, polepszenie obsługi komunikacyjnej mieszkańców, eliminacja barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami).</i> - <i>Cel 3: Ochrona środowiska naturalnego, w tym ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych (utrzymanie dla przyszłych pokoleń posiadanych zasobów i odpowiednie ich gospodarowanie, zgodnie z zasadami ustalonymi w Planie Ochrony Wiśnicko-Lipnickiego Parku Krajobrazowego, który został przyjęty Uchwałą Nr XLI/630/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 25 września 2017 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Wiśnicko-Lipnickiego Parku Krajobrazowego uwzględniającego zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH120048 Nowy Wiśnicz (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, Poz. 6178), obejmującą cały obszar gminy).</i> - <i>Cel 4: Ochrona wartości kulturowych (utrzymanie w dobrym stanie występujących na obszarze gminy licznych zespołów i obiektów zabytkowych, będących świadectwem historii, kultury i tradycji).</i> - <i>Cel 5: Wzrost atrakcyjności turystycznej (rozbudowa szeroko pojętej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, poprawa standardów istniejących obiektów i urzędzeń usług związanych z obsługą turystów, stworzenie spójnego systemu promocji i informacji turystycznej).</i> <p>Zgodnie z głównymi założeniami Strategii, rozwój gminy będzie się opierał przede wszystkim na rozwoju funkcji osiedleńczej – tworzony będzie pozytywny wizerunek gminy jako miejsca dobrego do zamieszkania, gdzie warunki życia są bardzo dobre, a usługi publiczne świadczone na najwyższym poziomie. Jednocześnie zamierza się zachować charakter tego miejsca i wykorzystać potencjał endogeniczny w postaci dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Wszelkie podejmowane działania będą prowadzone z poszanowaniem środowiska i będą wspierały jego ochronę. Planowana aktywizacja gospodarcza gminy oparta będzie przede wszystkim na kierunkach przyjaznych środowisku, jak rekreacja, turystyka, usługi, rolnictwo ekologiczne.</p>
--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

Gmina Nowy Wiśnicz na chwilę obecną nie posiada aktualnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, Programu Ochrony Środowiska czy innych dokumentów o charakterze strategicznym, z którymi można zbadać spójność ze Strategią. Trwają jednak prace nad nowym *Gminnym Programem Rewitalizacji Nowego Wiśnicza na lata 2022–2030* (GPR). Uchwałą Nr XXXII/297/21 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 7 lipca 2021 r., zmienioną Uchwałą Nr XXXIII/307/21 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 11 sierpnia 2021 r., wyznaczony został obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Wiśnicz. Wyznaczony obszar rewitalizacji składa się z zamieszkałych terenów Miasta Nowy Wiśnicz (jednostka, dla której zdiagnozowano najwięcej problemów w sferze społecznej oraz łącznie we wszystkich sferach), części sołectwa Królówka oraz niewielkich fragmentów zdegradowanych sołectw: Stary Wiśnicz (teren Zamku w Wiśniczu, boiska sportowego i oczyszczalni ścieków) i Leksandrowa (teren basenu odkrytego). Gmina rozpoczęła prace nad *GRP Uchwałą Nr XXXIV/311/21 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 15 września 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Nowego Wiśnicza na lata 2022–2030*. Prace nad GPR są opóźnione w stosunku do prac nad Strategią, dlatego wykazanie spójności celów i założeń tych dokumentów nastąpi w tym, który zostanie opracowany i uchwalony w późniejszym terminie. Część wskazanych w niniejszym dokumencie projektów strategicznych będzie również stanowiła element GPR.

4. Wymiar przestrzenny polityki rozwoju – podejście zintegrowane w strategii rozwoju

Jak wspomniano we wstępie niniejszego opracowania, w dniu 13 listopada 2020 r. wszedł w życie nowy pakiet przepisów dotyczących polityki rozwoju – *Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. 2020 r. poz. 1378), której celem jest realizacja postanowień *Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030)* w zakresie konsolidacji systemu zarządzania rozwojem Polski i etapowego wprowadzania systemu zintegrowanych strategii. Poza integracją strategii rozwoju na różnych poziomach administracji, celem nowelizacji przepisów była także integracja w dokumentach strategicznych wymiaru społecznego i gospodarczego z przestrzennym.

Ustawodawca jasno określił elementy strategii rozwoju gminy. Są wśród nich takie, które nie występowały w dotychczasowych strategiach:

1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej;
2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
3. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań;
4. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań.

Przestrzeń stanowi kluczowy zasób, dlatego ujęcie przestrzenne interwencji planowanych w sferze gospodarczej lub społecznej ma priorytetowe znaczenie dla rozwoju. W przestrzeni przebiegają lub na nią oddziałują wszystkie procesy społeczne, gospodarcze, przyrodnicze. Z jednej strony stanowi więc uwarunkowanie rozwoju, z drugiej jednak podlega licznym zmianom, które wynikają z prowadzonych działań. Nasze oddziaływanie na przestrzeń, kształtowanie jej w sposób planowy lub mimowolny, wpływa na warunki życia i gospodarowania i warunkuje życie przyszłych pokoleń. Człowiek, niezależnie od miejsca zamieszkania, właśnie na danym terytorium doświadcza występujących tam procesów. Konsekwencją niewłaściwie zaprogramowanych i realizowanych działań rozwojowych mogą być różnego rodzaju konflikty przestrzenne, których wyeliminowanie może okazać się trudniejsze w momencie, kiedy już zaistnieją. Dlatego tak istotne jest zwrócenie uwagi na aspekty przestrzenne przy przygotowywaniu zarówno dokumentów strategicznych, jak

i wdrożeniowych. Przestrzeń powinna być traktowana nie tylko jako oczywiste uwarunkowanie dla rozwoju sfery społecznej i gospodarczej, ale jako kluczowa wartość publiczna. Jest ona podstawą do formułowania celów rozwojowych z uwzględnieniem interesu publicznego, w tym ładu przestrzennego.

Niniejsza Strategia zapewnia koordynację przestrzenną wszelkich planowanych działań w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem i ładem przestrzennym.

4.1. Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Gmina stanowi dobry punkt komunikacyjny. Przebiega przez nią droga wojewódzka nr 965: Limanowa–Bochnia–Świniary (wzdłuż gminy, przez Kopaliny, Nowy Wiśnicz, Leksandrową, Połom Duży, Muchówkę) oraz droga wojewódzka nr 966: Wieliczka–Gdów–Muchówka–Tymowa (w poprzek południowej części gminy, przez Muchówkę). Dodatkowo w niedalekim sąsiedztwie, na północ od gminy (ok. 2 km), przebiega droga krajowa nr 94 łącząca województwa: dolnośląskie, opolskie, śląskie, małopolskie, podkarpackie – Zgorzelec–Korczowa (granica państwa z Ukrainą), natomiast ok. 2 km na wschód od granicy gminy przebiega droga krajowa nr 75: Kraków – granica państwa (Słowacja). Gmina znajduje się także niedaleko autostrady A4, jest więc dobrze skomunikowana z większymi miastami, takimi jak Rzeszów, Kraków, Katowice. Gmina ma położenie w odległości 60 km od najbliższego międzynarodowego portu lotniczego, do którego dzięki bliskości autostrady dotrzeć można w przeciągu ok. 45 min.

W strukturze użytkowania gruntów Gminy Nowy Wiśnicz dominują użytki rolne (ok. 67,6% ogólnej powierzchni), pośród nich 66% stanowią grunty orne, a 24,2% użytki zielone. Druga największa powierzchniowo grupa użytków to grunty leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione (27,7%). Kompleksy leśne, o różnej wielkości, rozmieszczone są na terenie całej gminy, tworząc system węzłów i korytarzy ekologicznych objętych ochroną. Grunty zabudowane obejmują 4,3% powierzchni gminy.

Gmina Nowy Wiśnicz posiada potencjał do wzrostu funkcji osiedleńczej, jest miejscem atrakcyjnym do zamieszkania. Od lat gminę charakteryzuje stały trend wzrostowy w zakresie liczby mieszkańców (wzrost o 3,04% w latach 2015–2019), przyrost naturalny jest stale na

dodatnim poziomie, a saldo migracji w ostatnich latach jest nie tylko dodatnie, ale też najczęściej najwyższe w stosunku do gmin sąsiednich i wyższe niż średnio w województwie.

W Gminie Nowy Wiśnicz dominuje zabudowa mieszkaniowa. Funkcja usługowa (komercyjna) i użyteczności publicznej wyodrębnia się jedynie w Mieście Nowy Wiśnicz. Zabudowa zwarta wzdłuż ulic występuje tylko w Nowym Wiśniczu, wokół Rynku, na pozostałym obszarze dominuje zabudowa jednorodzinna, w większości wolnostojąca. Zabudowa wielorodzinna jest zlokalizowana w rejonie Miejskich Pól i Kądziałówki oraz koło Zakładu Karnego. Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy jest mocno rozproszona, co dotyczy w szczególności Chronowa, Leksandrowej, Łomnej oraz Wiśnicza Małego. Występujące zabudowania zlokalizowane są wzdłuż dróg podstawowego układu komunikacyjnego gminy (drogi wojewódzkiej i dróg powiatowych), co widoczne jest w Królówce, Muchówce, Starym Wiśniczu, Kobylu, Kopalinach, Łomnej, Wiśniczu Małym. Największe zwarte zainwestowane powierzchnie występują w Starym Wiśniczu i Królówce, Miasto Nowy Wiśnicz jest dopiero na trzecim miejscu. Najmniejsze zwarte zainwestowane powierzchnie występują w Chronowie i Olchawie, miejscowości te charakteryzują się znacznym rozproszeniem zabudowy¹⁰. W związku ze stale zwiększającą się liczbą mieszkańców gminy i prognozowanym jej wzrostem (dodatni przyrost naturalny, dodatnie saldo migracji), istotne jest prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej. Należy rozważyć uruchamianie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową we wszystkich sołectwach gminy i co za tym idzie – zapewnić dostępność komunikacyjną tych terenów poprzez budowę niezbędnych dróg oraz wyposażenie w pozostałą niezbędną infrastrukturę techniczną. Należy przy tym uwzględnić wszystkie etapy prawne i formalne w realizacji tego typu zamierzeń dla wszystkich miejscowości gminy.

Aspiracją rozwojową Gminy Nowy Wiśnicz jest zapewnienie wysokiej jakości życia swoim mieszkańcom i stanie się miejscem, w którym ludzie chcą mieszkać i być aktywni zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej. Realizacja tej aspiracji jest możliwa przy zachowaniu ładu przestrzennego, m.in.: poszanowania dla ochrony środowiska przyrodniczego oraz krajobrazu (rezerwa terenów zielonych/niezabudowanych), ale także wyznaczaniu terenów inwestycyjnych, gdzie możliwy jest rozwój funkcji gospodarczych, w tym usługowych (wspierających funkcję mieszkaniową).

---

¹⁰ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz, TOM I Uwarunkowania i możliwości rozwoju, załącznik do Uchwały Nr XXV/231/20 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 17 grudnia 2020 r.*

Polityka przestrzenna oparta na zasadzie zrównoważonego rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz przez właściwe przeznaczenie i użytkowanie terenu dla prawidłowego, efektywnego funkcjonowania systemu społeczno-gospodarczego gminy, jest jednym z kluczowych wyzwań strategicznych jakie stoją przed gminą w ciągu najbliższych 9 lat. Interwencja polityki przestrzennej ukierunkowana będzie na zwiększenie integracji przestrzennej, społecznej i gospodarczej, zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej, rozwój rynku pracy, poprzez wspomaganie przedsiębiorczości oraz rozwój funkcji gospodarczych o ponadlokalnym obszarze oddziaływania. Ważnym aspektem tworzenia miejsca atrakcyjnego do zamieszkania będzie rozwijanie oferty wysokiej jakości usług publicznych świadczonych w gminie, w tym szczególnie w mieście, stanowiącym centrum i ośrodek wzrostu dla całej gminy. Nowy Wiśnicz jest ośrodkiem rozwojowym, ważnym dla otaczających go terenów wiejskich, dlatego istotne jest wzmacnianie jego potencjału i rozwijanie funkcji centrotwórczych. Jednym z najsilniejszych atrybutów jakości życia w mieście i jego otoczeniu jest dostępność do szeroko rozumianej infrastruktury komunalnej, w tym technicznej, dlatego też zadania i projekty strategiczne są w niniejszej Strategii mocno akcentowane. Tworzenie wysokiej jakości przestrzeni publicznych jest kluczowym elementem struktur urbanistycznych miast, wpływającym na ich atrakcyjność nie tylko dla mieszkańców, ale także dla gości, dlatego też ważne jest, aby takie przestrzenie kształtowane były w Nowym Wiśniczu, przy jednoczesnym zachowaniu ich walorów historycznych.

Ustalenia i rekomendacje dla kształtowania polityki przestrzennej Gminy Nowy Wiśnicz na najbliższe lata to m.in.:

- Ustanowienie parku kulturowego obejmującego część Miasta Nowy Wiśnicz z Zamkiem, stanowiącego formę ochrony zabytków. Park powinien być stworzony w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami charakterystycznymi dla tradycji budowlanej i osadniczej Nowego Wiśnicza. Realizacja rekomendacji pozwoli od strony prawnej ograniczyć lub nawet zlikwidować cały szereg negatywnych zjawisk związanych z reklamą, szyldami i spontanicznymi procesami budowlanymi.
- Rozwój terenów inwestycyjnych, szczególnie usługowych w mieście i mieszkaniowych na terenach wiejskich.
- Lokalizacja odnawialnych źródeł energii.
- Rozbudowa oferty dla ruchu turystycznego, szczególnie weekendowego, na bazie walorów kulturowych i krajobrazowych.

- Dążenie do zrównoważonej mobilności.
- Przeprowadzenie audytu krajobrazowego, wskazującego możliwości kształtowania krajobrazu w ramach stref chronionego krajobrazu i uchwał warunkujących odpowiednie jego utrzymanie.
- Rozwój zabudowy powinien następować w oparciu o istniejące i projektowane ciągi komunikacyjne. Nowe inwestycje powinny być lokalizowane przede wszystkim w zasięgu terenów, na których już istnieje infrastruktura techniczna lub jest planowana do realizacji w najbliższych latach.
- Lokalizacja zabudowy poza dolinami rzecznyymi, w szczególności poza rozległą i miejscami podmokłą doliną Leksandrówki.
- Odstąpienie od realizacji nowej zabudowy na obszarach występowania osuwisk i terenach zagrożonych ruchami masowymi. W sytuacji konieczności należy realizować ją jedynie po wykonaniu dokładnych badań geologiczno-inżynierskich.
- Kreowanie warunków zmierzających do poprawy jakości życia lokalnej społeczności – wszystkich mieszkańców gminy.
- Rozwój i modernizacja infrastruktury technicznej przy uwzględnieniu integralności wewnętrznej gminy oraz powiązań ponadlokalnych, służących wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu.
- Ścisłe połączenie rozwoju przestrzennego z:
  - rozbudową systemu transportu (sieć dróg publicznych, sieć dróg rowerowych, sieć transportu zbiorowego),
  - rozwojem sieci wodociągowo-kanalizacyjnej,
  - systemem odbioru i wywozu odpadów (śmieci) z rozwojem selektywnej zbiórki, odpadów komunalnych,
  - dostarczaniem energii elektrycznej i gazu,
  - systemem łączności sieci internetowej.
- Wykorzystanie na cele inwestycyjne terenów zdegradowanych i posiadających niską przydatność rolniczą.
- Eliminacja barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.
- Ochrona środowiska naturalnego, w tym ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych, polegająca na utrzymaniu dla przyszłych pokoleń posiadanych zasobów i odpowiednim ich gospodarowaniem, zgodnie z zasadami ustalonymi

w Planie Ochrony Wiśnicko-Lipnickiego Parku Krajobrazowego, który został przyjęty Uchwałą Nr XLI/630/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 25 września 2017 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Wiśnicko-Lipnickiego Parku Krajobrazowego uwzględniającego zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH120048 Nowy Wiśnicz (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, Poz. 6178).

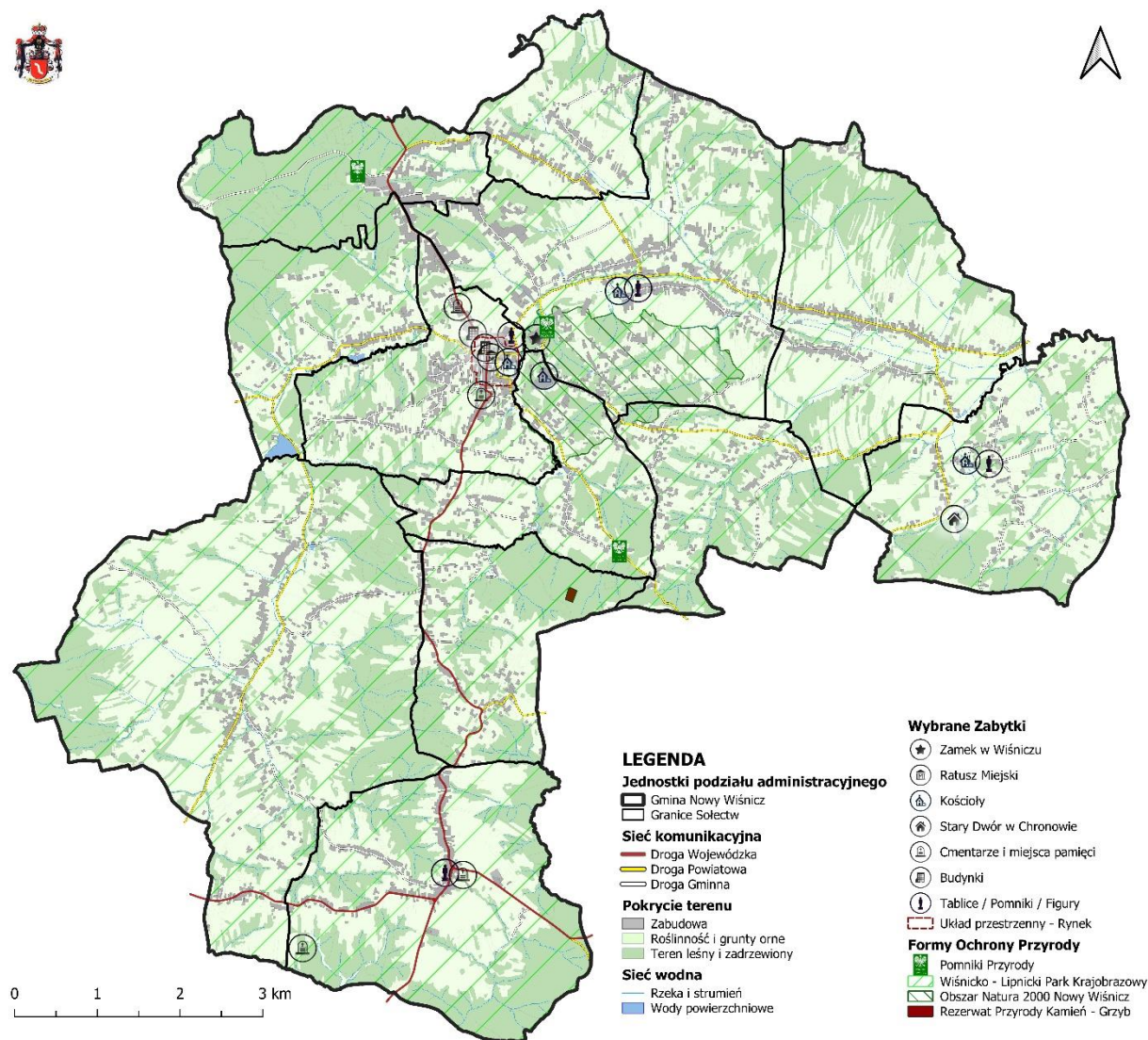
- Utrzymanie w dobrym stanie występujących na terenie gminy licznych zespołów i obiektów zabytkowych, będących świadectwem historii i tradycji.

Wskazane rekomendacje dla realizacji polityki przestrzennej Gminy Nowy Wiśnicz, realizowane są m.in. poprzez zadania oraz projekty strategiczne wskazane w niniejszym dokumencie *Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku*.

Dodatkowo należy pamiętać, że do instrumentów wdrażania polityki przestrzennej należy *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz*, które jest dokumentem określającym politykę przestrzenną i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, uwzględniające uwarunkowania (czyli czynniki i ograniczenia) rozwoju przestrzennego. Studium jest aktualne i zostało przyjęte Uchwałą Nr XXV/231/20 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 17 grudnia 2020 r. Podstawowym zaś narzędziem polityki przestrzennej gminy są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Cały obszar Gminy Nowy Wiśnicz posiada pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Obecnie prowadzone są procedury zmian niektórych z nich. Stuprocentowe pokrycie planami ułatwia władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną, ponieważ uniemożliwia realizację przypadkowych lokalizacji inwestycji, które stoją w sprzeczności z ładem przestrzennym, ale również z planami i możliwościami gminy w zakresie zapewnienia dostępu do podstawowej infrastruktury.

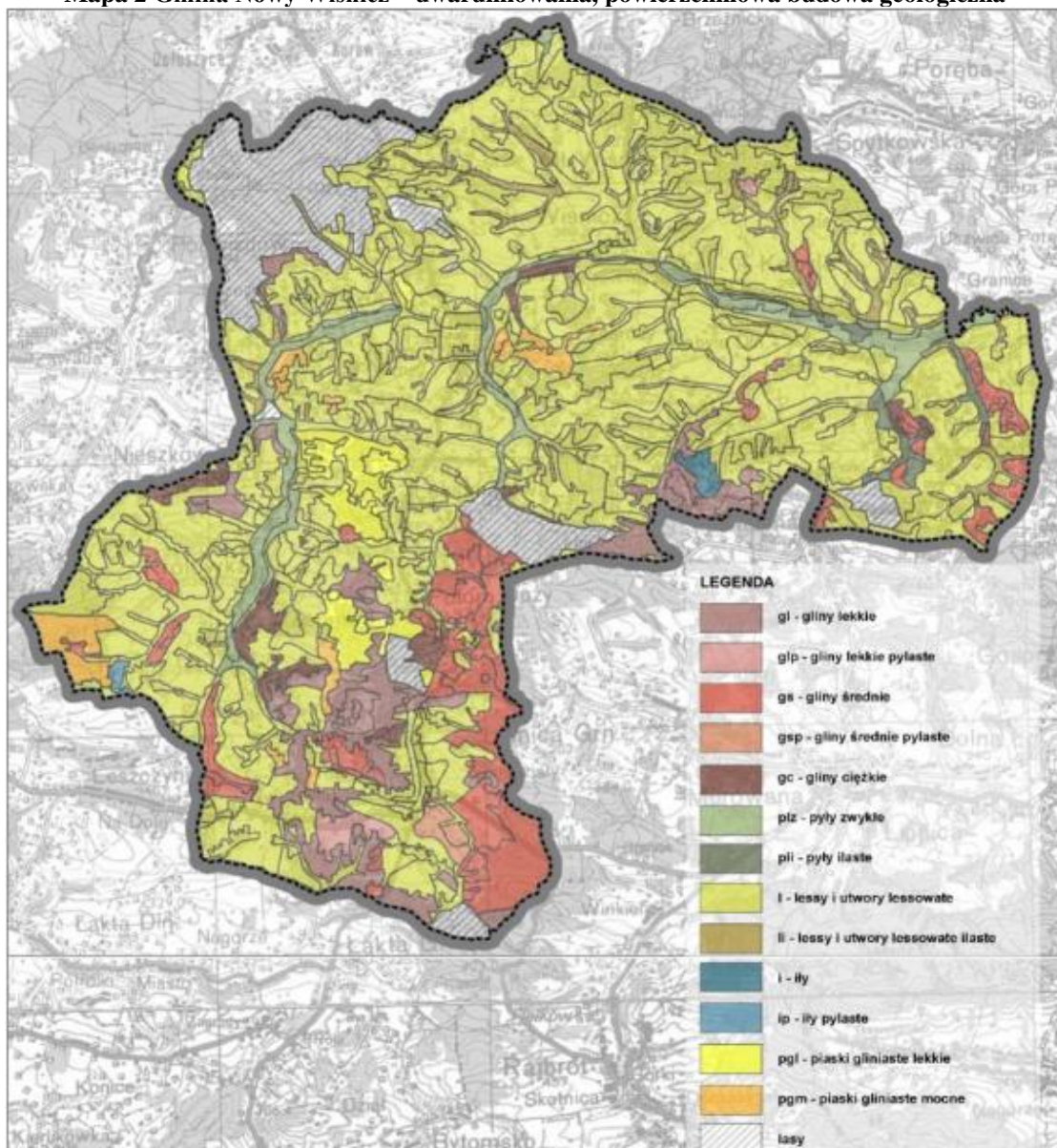
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału gminy z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy została przedstawiona za pomocą map uwarunkowań oraz modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Mapa 1 Gmina Nowy Wiśnicz – uwarunkowania: się osadnicza, sieć komunikacyjna, pokrycie terenu, sieć wodna, formy ochrony przyrody, wybrane elementy dziedzictwa kulturowego i historycznego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ogólnodostępnych danych i portalów mapowych

Mapa 2 Gmina Nowy Wiśnicz – uwarunkowania, powierzchniowa budowa geologiczna

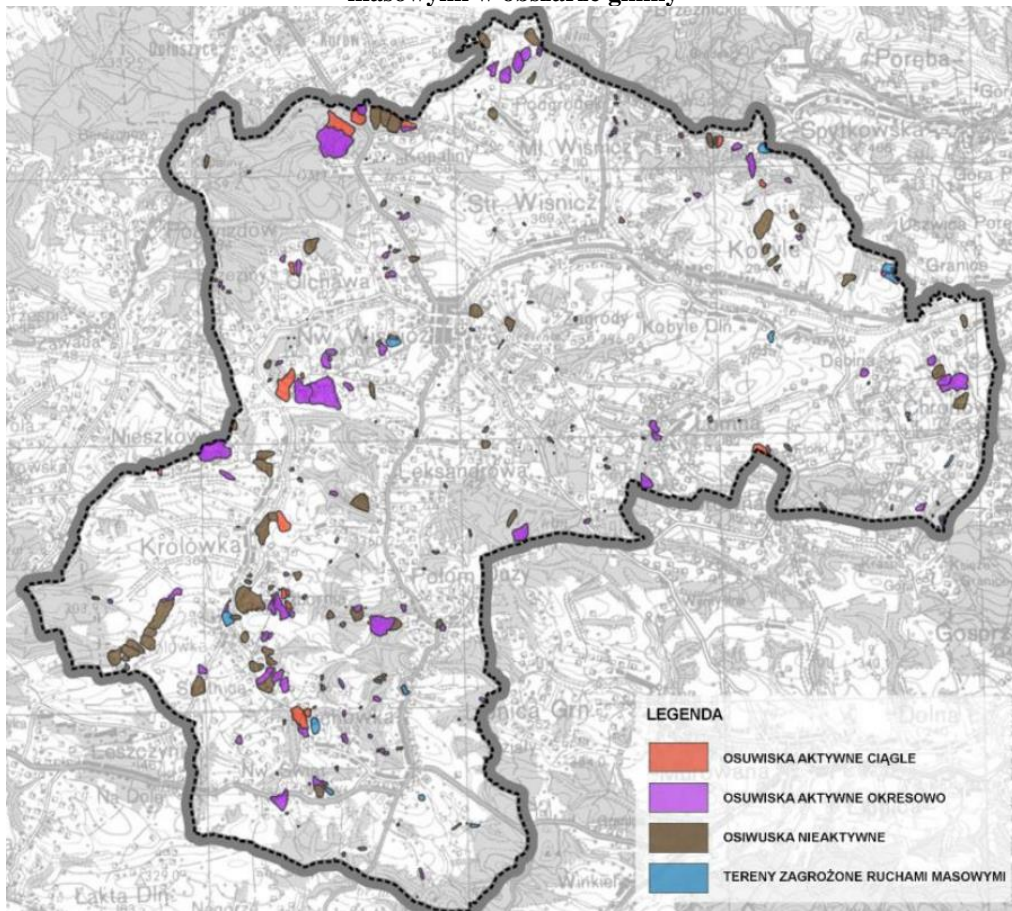

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz, Tom I Uwarunkowania i możliwości rozwoju, załącznik do Uchwały Nr XXV/231/20 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 17 grudnia 2020 r., str. 29

Na terenie gminy występuje zagrożenie ruchami masowymi. Osuwiska skoncentrowane są w szczególności w rejonie Królówki, Starego Wiśnicza, Wiśnicza Małego, Nowego Wiśnicza i Kopalin. Dominują tu paleoceńskie utwory łupkowe warstw istebniańskich dolnych, górnych i nierozdzielonych oraz oligoceńsko-miocenkie łupki warstw krośnieńskich. W utworach tych zarejestrowano największą ilość osuwisk o powierzchni od kilkunastu arów do kilkunastu hektarów. W południowej części gminy (Muchówka), gdzie przeważają warstwy istebniańskie dolne zbudowane głównie z piaskowców, zarejestrowano niewielką ilość osuwisk¹¹.

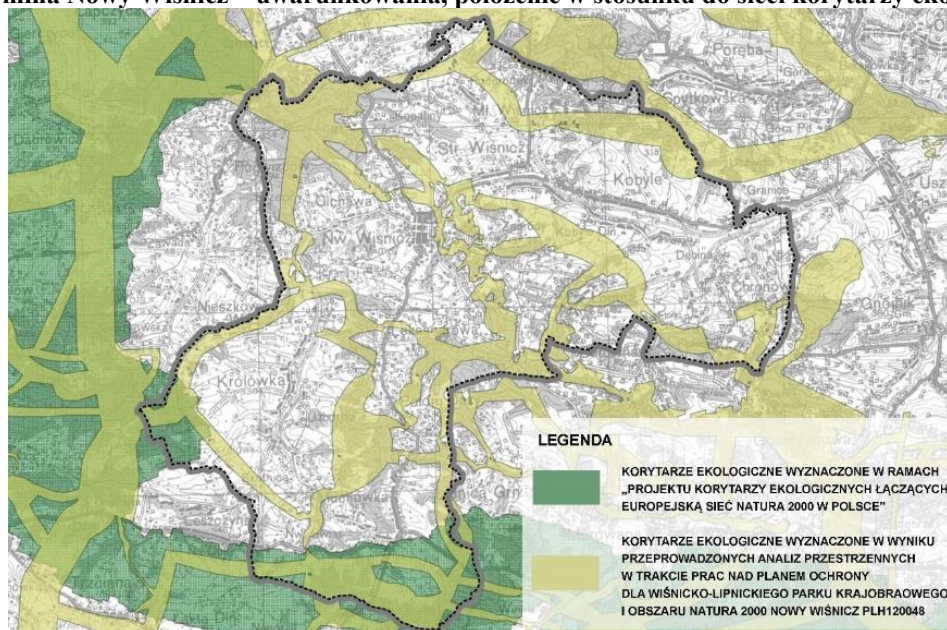
¹¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz, Tom I Uwarunkowania i możliwości rozwoju, str. 29

Mapa 3 Gmina Nowy Wiśnicz – uwarunkowania, rozmieszczenie osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w obszarze gminy

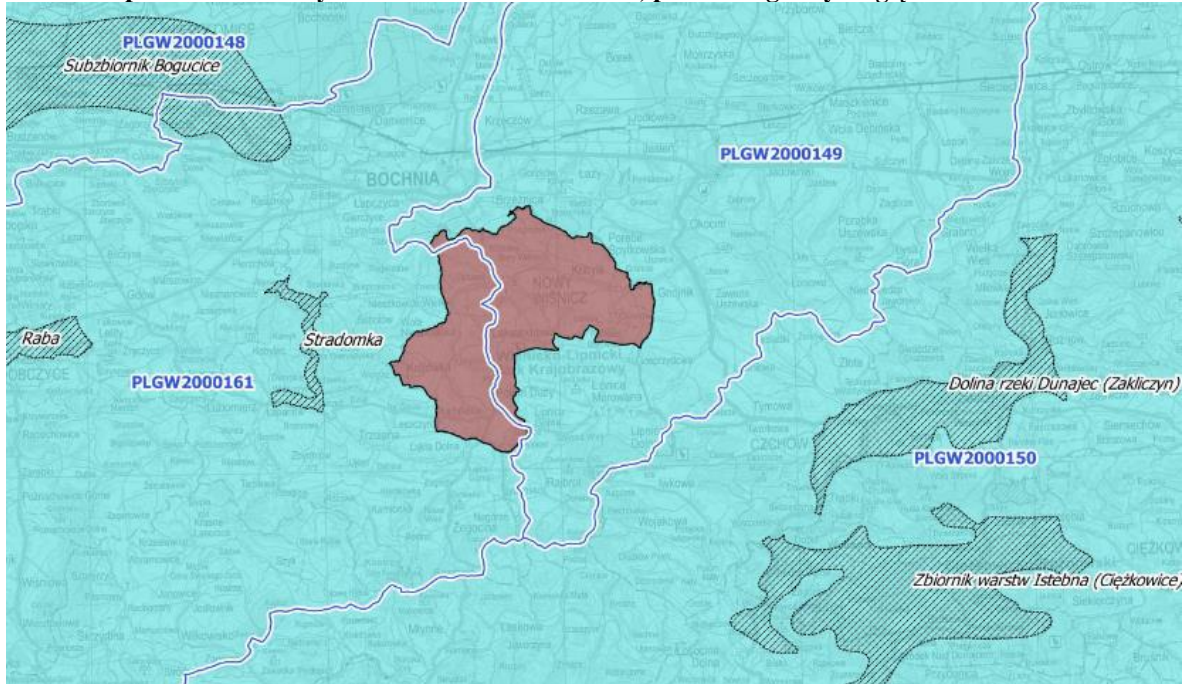
Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz, Tom I Uwarunkowania i możliwości rozwoju, załącznik do Uchwały Nr XXV/231/20 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 17 grudnia 2020 r., str. 64

Mapa 4 Gmina Nowy Wiśnicz – uwarunkowania, położenie w stosunku do sieci korytarzy ekologicznych

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz, Tom I Uwarunkowania i możliwości rozwoju, załącznik do Uchwały Nr XXV/231/20 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 17 grudnia 2020 r., str. 41

Mapa 5 Gmina Nowy Wiśnicz – uwarunkowania, położenie gminy względem GZWP i JCWPd

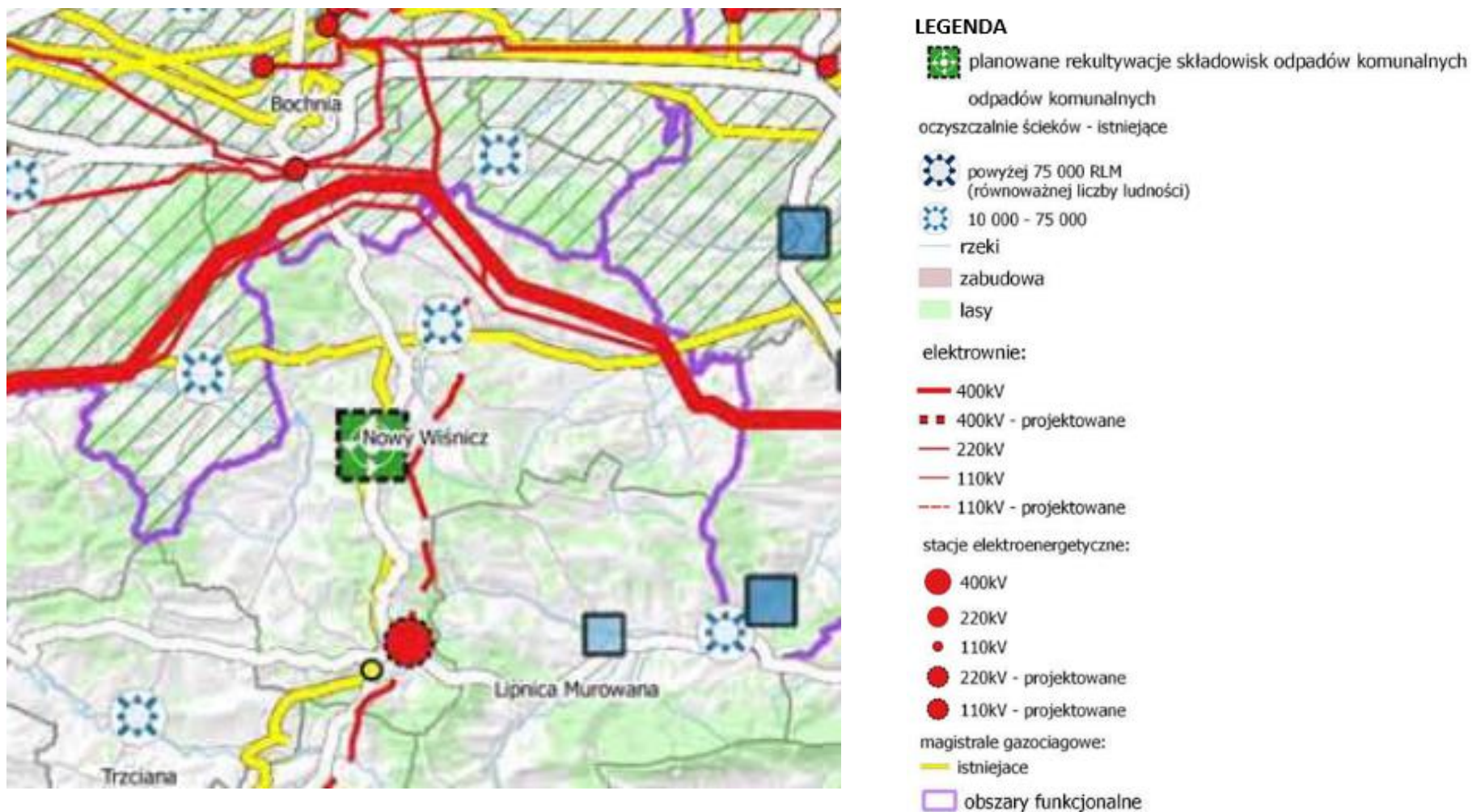
Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz, Tom I Uwarunkowania i możliwości rozwoju, załącznik do Uchwały Nr XXV/231/20 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 17 grudnia 2020 r., str. 68

Mapa 6 Gmina Nowy Wiśnicz – uwarunkowania, położenie gminy względem wód powierzchniowych

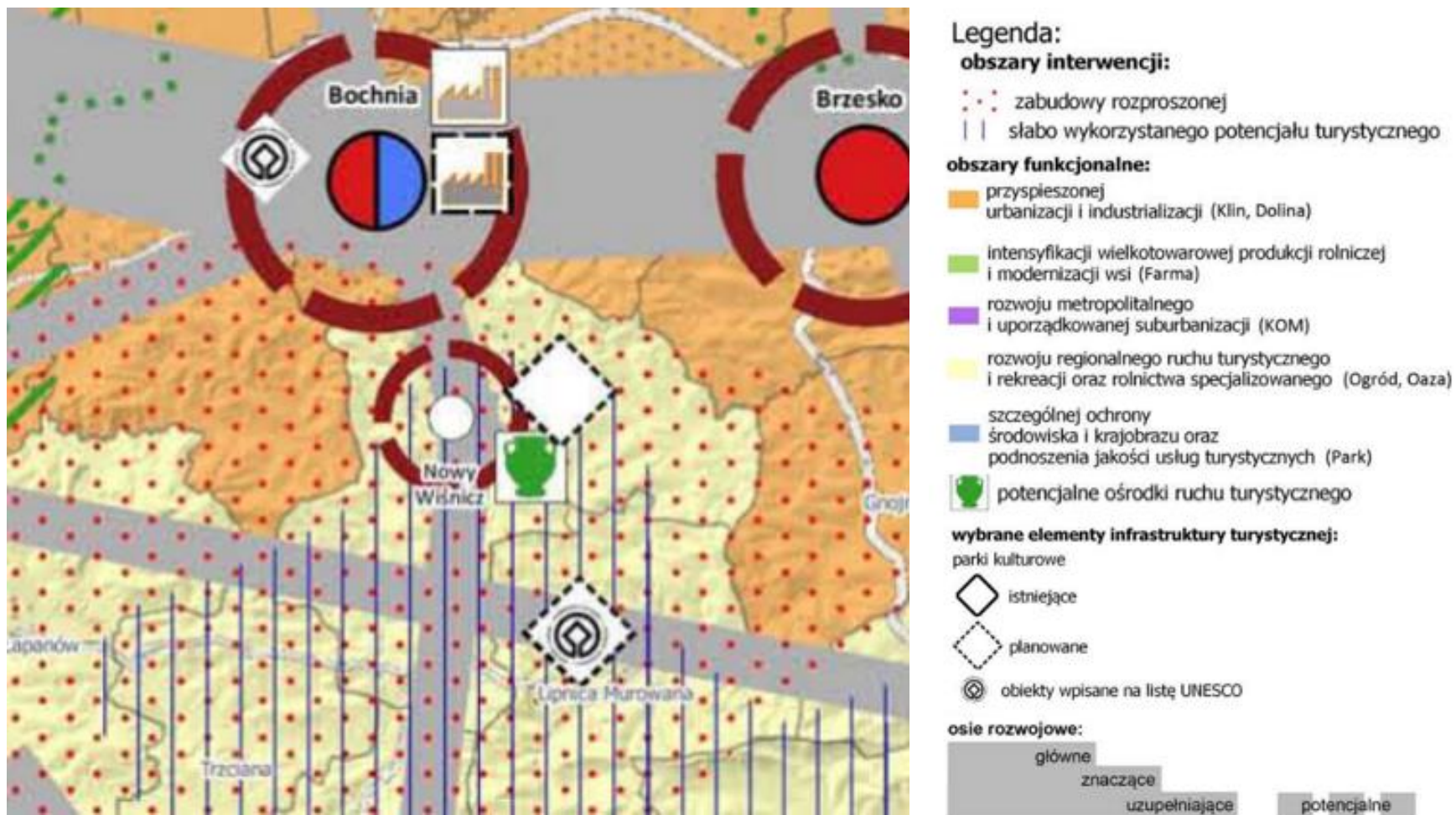
Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz, Tom I Uwarunkowania i możliwości rozwoju, załącznik do Uchwały Nr XXV/231/20 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 17 grudnia 2020 r., str. 30

Mapa 7 Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego - INFRASTRUKTURA

Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r.

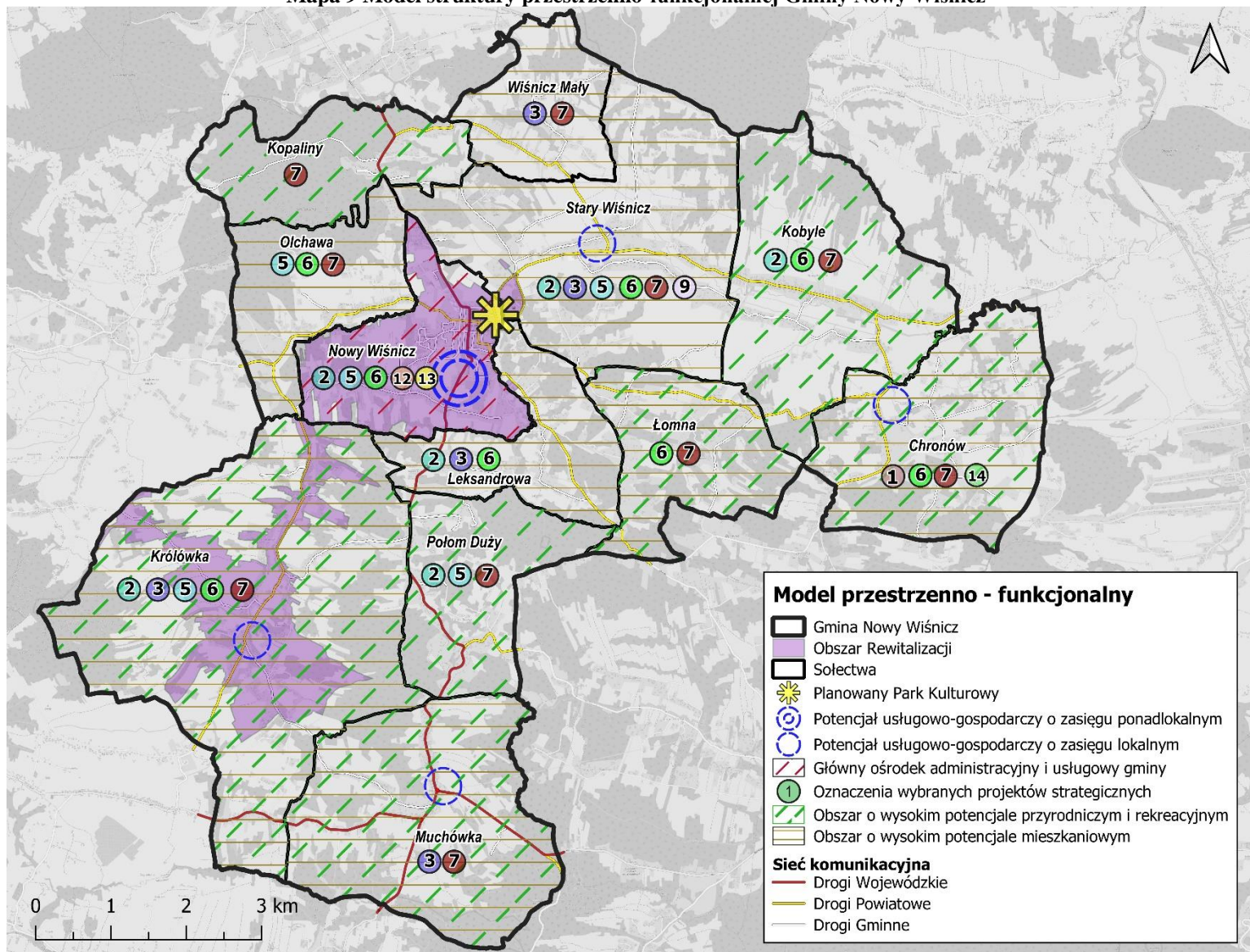
Mapa 8 Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego – ROZWÓJ

Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r.

Mapa 9 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej Gminy Nowy Wiśnicz

Źródło: Opracowanie własne

4.2. Obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań

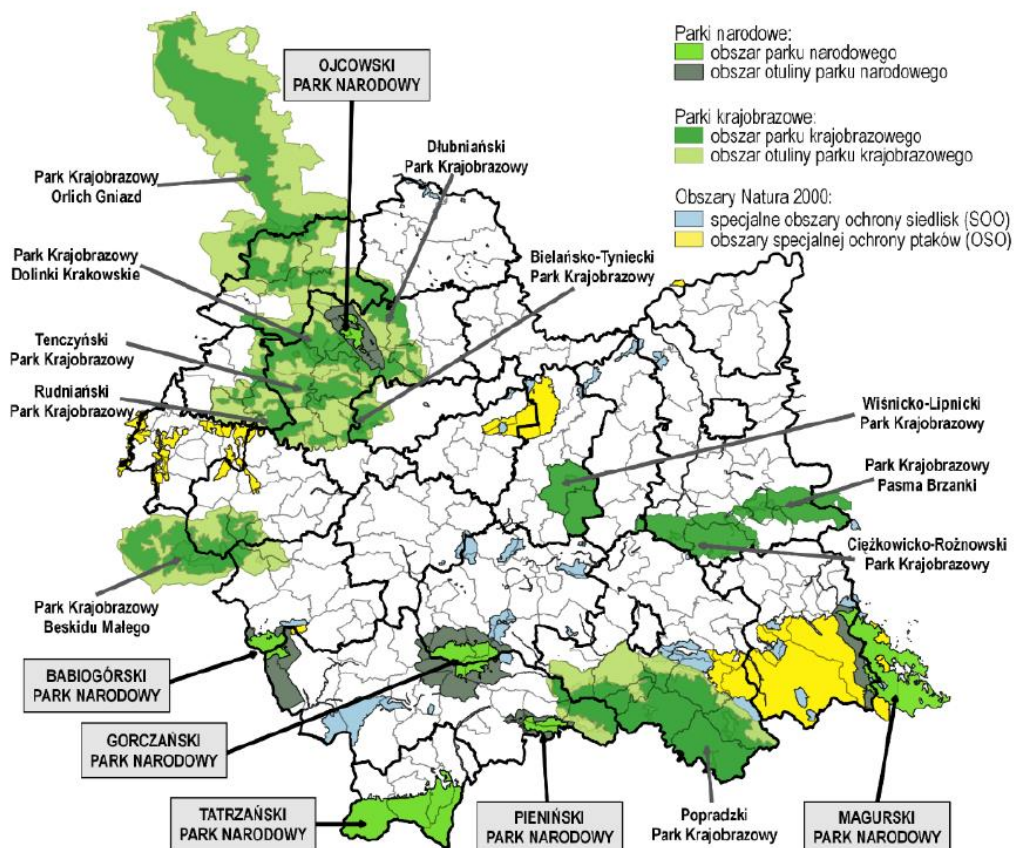
4.4.1 Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa i inne ponadlokalne

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” wyznacza następujące obszary strategicznej interwencji w województwie:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze – 6 miast wskazanych w SOR / KSRR 2030;
- miasta i gminy współpracujące w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych (warunkiem wsparcia jest formalne zawiązanie współpracy);
- obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia;
- gminy zmarginalizowane – wynikające z SOR / KSRR 2030 lub z rozszerzonej analizy regionalnej (razem 62 gminy);
- miejscowości uzdrowiskowe;
- **gminy, na terenie których zlokalizowany jest obszar prawnie chroniony (tj. park narodowy, park krajobrazowy lub obszar Natura 2000).**

Gmina Nowy Wiśnicz została zakwalifikowana do OSI Obszary cenne przyrodniczo (gminy, na terenie których zlokalizowany jest obszar prawnie chroniony, tj. park narodowy, park krajobrazowy lub obszar Natura 2000). Wsparcie z poziomu Województwa zostanie skierowane do gmin, na terenie których zlokalizowane są obszary prawnie chronione, jako rekompensata dla barier wywoływanych przez obostrzenia środowiskowe. W Gminie Nowy Wiśnicz są to: obszar Natura 2000 Nowy Wiśnicz oraz Wiśnicko-Lipnicki Park Krajobrazowy obejmujący cały teren gminy. Województwo Małopolskie będzie wyróżniać gminy, które wykazują się aktywnością w zakresie działań środowiskowych. Będą one mogły uzyskać preferencje w programach konkursowych finansowanych ze środków budżetu Województwa oraz w ramach konkursów wspieranych z Funduszy Europejskich dla Małopolski na lata 2021–2027. Na mapie 10 przedstawiono wyznaczone w *Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”* obszary cenne przyrodniczo.

Mapa 10 OSI obszary cenne przyrodniczo

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Załącznik do uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego

Należy tutaj również zwrócić uwagę na to, że Gmina Nowy Wiśnicz została zaliczona do jednych z obszarów funkcjonalnych wyodrębnionych w ramach *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego (PZPWM)*. Gmina Nowy Wiśnicz razem z 23 innymi gminami tworzy obszar funkcjonalny „Ogród”, obejmujący łącznie 1 767 km², czyli 11,6% powierzchni województwa małopolskiego. Liczba ludności obszaru wynosi ok. 219 tys. (6,5% mieszkańców Małopolski). Miasta obszaru funkcjonalnego należą wprawdzie do miast małych, ale większość posiada cenne układy urbanistyczne, niejednokrotnie z zachowanym ratuszem i zabytkowymi budynkami przyrynkowymi. W miastach tych skupia się lokalna przedsiębiorczość, która nie posiada jednoznacznego ukierunkowania, głównie spełniając lokalne potrzeby mieszkańców. Obszar jest atrakcyjnym krajobrazowo i kulturowo terenem, będąc dotychczas stosunkowo nierozpoznanym zarówno przez mieszkańców innych części regionu, jak i gości spoza Małopolski. Zgodnie z zapisami PZPWM priorytetowym działaniem w obszarze „Ogród” powinna być ochrona krajobrazu, co oznacza potrzebę uchwalenia planów ochrony w istniejących parkach krajobrazowych oraz utworzenie nowego, Żegocińsko-Łososiańskiego Parku Krajobrazowego, będącego częścią karpackiego korytarza ekologicznego

Pogórzy. Pilne jest także utworzenie parków kulturowych w najcenniejszych miastach, zwłaszcza tam, gdzie zachowały się jeszcze obiekty miejskiej architektury drewnianej oraz – co równie ważne – tradycyjny charakter zabudowy. Chodzi tu przede wszystkim o Ciężkowice, Lipnicę Murowaną, Nowy Wiśnicz wraz z Zamkiem, Szczyrzyc wraz z klasztorem, Tuchów z klasztorem, a także Zakliczyn. Na całym obszarze „Ogrodu” pożądane jest wprowadzenie twardej regulacji dotyczącej reklam i szyldów.

W kontekście obszarów strategicznej interwencji czy obszarów funkcjonalnych wyznaczanych na szczeblu ponadlokalnym, warto zwrócić uwagę, że Gmina Nowy Wiśnicz razem z gminami: Gdów, Biskupice, Łapanów, Trzciana, Żegocina, wchodzi w skład Lokalnej Grupy Działania „Dolina Raby” (LGD Dolina Raby). Poniższa mapa przedstawia granice obszaru LGD.

Mapa 11 Granice obszaru LGD Dolina Raby

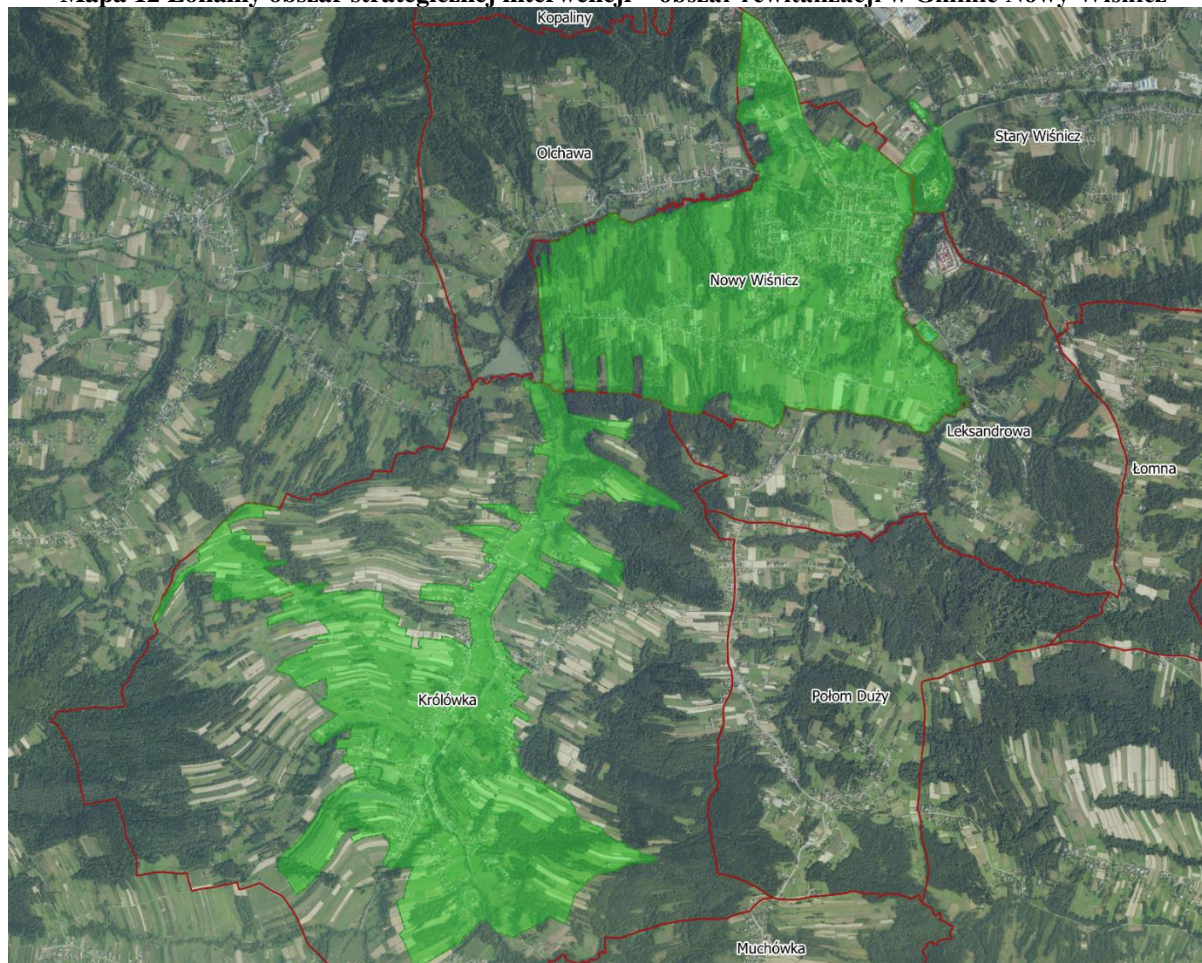
Źródło: Lokalna Strategia Rozwoju Dolina Raby 2014–2020, str. 2

4.4.2 Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano

Obszary strategicznej interwencji to obszary, które ze względu na występowanie określonych czynników o różnym charakterze, mogą powodować sytuację kryzysową bądź też odwrotnie – posiadać potencjał rozwojowy. Obszary te wymagają podjęcia określonych działań mających na celu zniwelowanie występującego problemu bądź też wykorzystanie zidentyfikowanego potencjału. Wyznaczenie OSI na poziomie lokalnym jest fakultatywne. W Gminie Nowy Wiśnicz uznaje się za obszar strategicznej interwencji obszar rewitalizacji.

Uchwałą Nr XXXII/297/21 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 7 lipca 2021 r., zmienioną Uchwałą Nr XXXIII/307/21 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 11 sierpnia 2021 r., wyznaczony został obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Wiśnicz. Wyznaczony obszar rewitalizacji składa się z zamieszkałych terenów Miasta Nowy Wiśnicz (jednostka, dla której zdiagnozowano najwięcej problemów w sferze społecznej oraz łącznie we wszystkich sferach), części sołectwa Królówka oraz niewielkich fragmentów zdegradowanych sołectw: Stary Wiśnicz (teren Zamku w Wiśniczu, boiska sportowego i oczyszczalni ścieków) i Leksandrowa (teren basenu odkrytego). Włączone w obszar rewitalizacji niewielkie fragmenty sołectw Stary Wiśnicz i Leksandrowa przylegają do granic Miasta Nowy Wiśnicz i poza geodezyjną/formalną przynależnością tych terenów do ww. sołectw, są one utożsamiane z miastem zarówno przez mieszkańców, jak i turystów. Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się największym natężeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej, a także w sferach: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Obszar ten zajmuje powierzchnię 13,13 km² (15,98% powierzchni ogółem gminy) i jest zamieszkały przez 4 140 mieszkańców (29,37% ludności ogółem gminy), więc nie przekracza limitów określonych w art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji (dane aktualne za 2020 r.). Granicze obszaru rewitalizacji zostały przedstawione na mapie 12.

Mapa 12 Lokalny obszar strategicznej interwencji – obszar rewitalizacji w Gminie Nowy Wiśnicz

Źródło: *Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Wiśnicz, 2021 r., str. 42*

Miasto Nowy Wiśnicz oraz część sołectwa Królówka, niewielki fragment sołectwa Stary Wiśnicz (teren Zamku w Wiśniczu, boiska sportowego i oczyszczalni ścieków) i Leksandrowa (basen odkryty), które wchodzi w skład obszaru zdegradowanego i stanowią obszar rewitalizacji, są zamieszkałe przez dużą część mieszkańców, co w połączeniu ze znaczeniem obszaru dla rozwoju całej gminy powoduje gromadzenie się konfliktów rozwojowych i wielu sprzeczności, które prowadzą do degradacji technicznej oraz kryzysu społeczno-gospodarczego. W wyniku przeprowadzonej analizy danych ilościowych i jakościowych na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji stwierdzono, że największymi problemami występującymi na obszarze rewitalizacji są: niekorzystne w stosunku do średniej dla gminy saldo migracji (w mieście odpływ ludności wyższy niż napływ), wysoki udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, przekraczająca średnią dla gminy liczba stwierdzonych przestępstw w przeliczeniu na 100 osób oraz liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”, niska liczba zarejestrowanych

podmiotów gospodarczych (Królówka) i nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (Nowy Wiśnicz), niski udział powierzchni zagospodarowanej pod działalność sportową, rekreacyjną, kulturową i turystyczną, wysoki udział obiektów sportowych wymagających modernizacji, niski udział budynków mieszkalnych nowych oddanych do użytkowania, niski udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w stosunku do budynków mieszkalnych, wysoki udział zabytków nieruchomych będących w stanie degradacji technicznej, ilość odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia – azbest. Na powyższe problemy złożyło się wiele czynników, między innymi mała aktywność mieszkańców oraz brak wystarczającej ilości miejsc pracy. Mieszkańcy uważają również, że przyczyną wielu problemów jest zbyt mała promocja dziedzictwa kulturowego, a także niezadawalający stan techniczny wielu zabytków oraz brak atrakcyjnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej. Istotnym problemem jest również gospodarka wodno-ściekowa. Zauważa się też mały udział terenów zagospodarowanych pod działalność sportową, rekreacyjną, kulturową i turystyczną, a tam, gdzie występują obiekty sportu i rekreacji, często wymagają one modernizacji lub rozbudowy. Mieszkańcy zwracają dużą uwagę na niezadawalający stan infrastruktury drogowej na obszarze rewitalizacji – wąskie drogi i brak chodników, co w wielu miejscach wpływa na bardzo niski poziom bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów na drodze. Jest to problem nie tylko dla mieszkańców, ale też w kontekście rozwoju turystyki i bezpieczeństwa turystów przemieszczających się po terenie gminy, w tym szczególnie obszaru rewitalizacji. W ankiecie przeprowadzonej na etapie diagnostycznym, ankietowani określili jakie efekty powinien przynieść proces rewitalizacji – 81% ankietowanych wskazało na poprawę stanu infrastruktury technicznej i drogowej, a 51% na ograniczenie tzw. niskiej emisji i poprawę stanu środowiska naturalnego¹².

Oprócz zdiagnozowanych problemów, obszar rewitalizacji posiada potencjał rozwojowy – zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, wyznaczony do rewitalizacji obszar powinien cechować się nie tylko szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, ale też musi mieć istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. Wyznaczony obszar rewitalizacji stanowi centrum społeczno-gospodarcze Miasta i Gminy Nowy Wiśnicz. Obszar jest położony korzystnie pod względem komunikacyjnym – przez jego część przebiega droga wojewódzka nr 965 (łącząca Limanową ze Świniarami), a także drogi powiatowe. Z uwagi na to, że wyznaczony obszar rewitalizacji jest głównym ośrodkiem gminy, dominują tutaj funkcje

---

¹² *Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Wiśnicz*, 2021 r., s. 43–44, 54–55.

centrotwórcze: publiczne, usługowe, handlowe, edukacyjne, kulturalne, rekreacyjne. Dużym potencjałem tego obszaru jest bogate dziedzictwo kulturowe, w tym wiele zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków Nieruchomych Województwa Małopolskiego. Potencjały i zasoby obszaru rewitalizacji pokazują, iż obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy, szczególnie w sferze społecznej, w której zidentyfikowano najwięcej problemów. Wszelkie działania rewitalizacyjne będą podjęte w celu zniwelowania negatywnych zjawisk kryzysowych na wyznaczonym obszarze i będą oddziaływać na teren całej gminy, wpływając tym samym na poprawę jakości życia jej mieszkańców.

Gmina rozpoczęła prace nad GRP *Uchwałą Nr XXXIV/311/21 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 15 września 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Nowego Wiśnicza na lata 2022–2030*. W dokumencie tym będą określone konkretne cele, działania i projekty zmierzające zarówno do zniwelowania zdiagnozowanych na obszarze problemów, jak i wykorzystania jego potencjału. Działania te będą ukierunkowane przede wszystkim na poprawę sytuacji w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzenno-funkcjonalnej. W Uchwale Nr XXXII/297/21 Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu z dnia 7 lipca 2021 r., ustanowiono prawo pierwokupu dla nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji, dzięki czemu przez 2 lata od momentu uprawomocnienia się uchwały, gmina będzie miała pierwszeństwo w zakupie wszelkich nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży na tym obszarze. Może to przyczynić się do zwiększenia zdolności inwestycyjnych gminy, gdyż obecnie gmina nie posiada terenów na tym obszarze, które mogłaby przeznaczyć na realizację celów publicznych.

5. System realizacji Strategii Rozwoju

System wdrażania, monitorowania i finansowania Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz zawiera bezpośrednie odniesienie do procedur i zakresu odpowiedzialności za realizację zapisów strategicznych, dokonanie pomiaru i obserwacji postępów w realizacji Strategii.

W niniejszym rozdziale wskazano podmioty zaangażowane w realizację Strategii, biorąc pod uwagę ich rolę, kompetencje i relacje między nimi. Wskazano mechanizmy i narzędzia wdrażania Strategii, określono sposób monitorowania i ewaluacji realizacji Strategii oraz wskazano wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.

5.1. Wdrażanie i monitoring Strategii Rozwoju

Monitoring ma na celu gromadzenie oraz analizę danych na temat przebiegu realizacji danego programu, pozwala na wyłapywanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzanie niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń.

Określenie systemu monitorowania umożliwi gromadzenie bieżących danych dotyczących postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu celów założonych w Strategii. Pozwoli również na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby na wprowadzenie niezbędnych korekt oraz aktualizacji dokumentu. Zakres monitoringu i ewaluacji Strategii wyznaczają określone w niej cele strategiczne, działania priorytetowe oraz zaplanowane zadania i projekty strategiczne. Monitoring Strategii prowadzony będzie w zakresie finansowym oraz rzeczowym.

Monitoring rzeczowy dostarczy danych na temat aktualnego stanu realizacji Strategii oraz umożliwi ocenę postępu i efektywności jego głównych założeń. Mierzone będą one za pomocą dwuletnich zmian wskaźników produktu i rezultatu, przyporządkowanych do konkretnych projektów strategicznych, jak i wskaźników oddziaływania mierzonych co 2 lata, w odniesieniu do celów strategicznych, które wykorzystane zostały na etapie diagnostycznym gminy (*Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Nowy Wiśnicz*, 2021 r.). W związku z tym posłużą do przedstawienia skali i charakteru zmian w aktualnej sytuacji czy tendencji zachodzących na obszarze gminy w porównaniu do województwa i kraju. Wszystkie wskaźniki gromadzone będą na bieżąco w miarę postępu prac, natomiast ich stan osiągnięcia podawany będzie cyklicznie w raportach co 2 lata. Punktem odniesienia w procesie

weryfikacji będą dane bazowe dostępne na etapie opracowania Diagnozy, czyli według stanu na koniec 2019 roku.

Monitoring finansowy dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Na poziomie dokumentu zakłada się monitoring w oparciu o okresowe sprawozdania finansowe. Dane zawarte w tych opracowaniach powinny obejmować m.in. wysokość wkładu własnego i pozyskanych środków zewnętrznych, wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem oraz od początku realizacji projektu, procentowy stan zaawansowania realizacji interwencji, stopień osiągnięcia założonych wskaźników, a także informacje na temat postępu wykonania przyjętego harmonogramu w oparciu o ustalony plan finansowy.

Do końca stycznia kolejnego roku po skończonym okresie sprawozdawczym, referaty Urzędu Miejskiego, jednostki organizacyjne gminy i/lub podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych projektów strategicznych zobowiązane są do składania informacji okresowej do Koordynatora ds. Strategii. Dzięki temu sprawozdawczość zakłada bieżący i ciągły przepływ aktualnych informacji, co pozwala na weryfikację nieprawidłowości oraz wykrycie problemów w procesie wdrażania i monitorowania dokumentu.

Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny jest Burmistrz Nowego Wiśnicza. Wyznaczy on Koordynatora ds. Strategii, który będzie zarządzał całym procesem wdrażania, koordynował działania i przygotowywał raport z monitoringu w okresach dwuletnich. Monitoring polegać będzie na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów, a także założonych celów dokumentu na podstawie danych gromadzonych i przekazywanych przez poszczególne samodzielne stanowiska pracy i referaty Urzędu Miejskiego, jednostki organizacyjne gminy oraz inne instytucje zewnętrzne i podmioty realizujące projekty na obszarze gminy i/lub będące partnerami w realizacji określonych działań. Poniżej na schemacie przedstawiono instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji dokumentu.

Schemat 2 Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku

Burmistrz

- wdrażanie - stymulowanie działań;
- integrowanie zasobów.

Rada Miejska

- wsparcie merytoryczne przy realizacji i ewaluacji Strategii;
- wsparcie merytoryczne przy podejmowaniu decyzji strategicznych;
- akceptacja sprawozdań z realizacji Strategii;
- analizowanie postępów wdrażania Strategii;
- przyjmowanie aktualizacji Strategii;
- uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Koordinator ds. Strategii

- upowszechnianie założeń Strategii wśród mieszkańców;
- inicjacja realizacji działań priorytetowych;
- koordynacja działań, w tym koordynacja przygotowania okresowych sprawozdań z realizacji Strategii - sporządzanie co 2 lata raportu z postępu realizacji dokumentu. Raport będzie zawierał informacje na temat wartości wskaźników monitoringowych (produktu, rezultatu) i wartości wskaźników oddziaływania, mierzonych co 2 lata;
- udostępnianie lokalnej społeczności wyników sprawozdawczości poprzez ich publikowanie na stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, a także przekazywanie informacji wszystkim zainteresowanym podmiotom podczas spotkań z interesariuszami rewitalizacji;
- poszukiwanie nowych źródeł finansowania;
- ewaluacja i ewentualne przygotowanie zmian do aktualizacji;
- pełni funkcje koordynatora w przypadku realizacji projektów strategicznych lub zadań w partnerstwie.

Komórki Urzędu i jednostki, Partnerzy

- realizacja poszczególnych zadań i projektów;
- przekazywanie informacji o stopniu realizacji zadań do Koordynatora ds. Strategii;
- sporządzanie statystyk i gromadzenie danych pomocnych w procesie monitorowania;
- zgłaszanie wniosków do zmian w Strategii.

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring realizacji Strategii prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników produktów i rezultatów mających swoje źródło w efektach poszczególnych projektów i zadań, uwzględnionych w planie operacyjnym Strategii. Monitoring realizacji Strategii, w tym osiągniętych wskaźników, odbywa się raz na 2 lata i jest realizowany do końca stycznia kolejnego roku po skończonym okresie sprawozdawczym – pierwszy okres sprawozdawczy

przypada na lata 2022–2023, więc pierwszy raport z monitoringu powinien być wykonany do końca stycznia 2024 r. Informacje na temat stanu realizacji Strategii będą przekazywane mieszkańcom gminy, jak również wszystkim zainteresowanym, w formie raportów z monitoringu, za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Miejskiego w Nowym Wiśniczu, a także podczas spotkań w trakcie realizacji Strategii z różnymi grupami społecznymi, w tym z mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi. Monitorowanie przebiegu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy będzie procesem ciągłym. Sporządzany raport powinien wskazywać na zachodzące przeobrażenia i tendencje rozwoju oraz umożliwiać dokonywanie oceny stopnia realizacji zapisanych celów, które mierzone będą za pomocą dwuletnich zmian wskaźników. W tabeli 25 przedstawiono wskaźniki mierzalności rozwoju, natomiast w tabeli 26 wskaźniki produktu i rezultatu, które powinny być osiągnięte na koniec realizacji Strategii – wszystkie będą przedmiotem monitoringu. Wartość bazowa dla wskaźników wskazanych w tabeli 25 wynosi zero. Wszystkie wskaźniki odnoszą się ogólnie do zadań, a więc wszelkich projektów i inwestycji, które będą w ramach nich realizowane, a nie tylko do projektów strategicznych.

Tabela 25 Wskaźniki mierzalności rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz

Lp.	Nazwa wskaźnika		Wartość wskaźnika dla gminy na koniec:	Wartość wskaźnika – średnia ogółem dla województwa na koniec:	Wartość wskaźnika – średnia ogółem dla Polski na koniec:	Pożądana wartość wskaźnika dla gminy na koniec 2030 r.:
			2019 r.	2019 r.	2019 r.	2030 r.
1.	Liczba ludności ogółem		14 177	3 410 901	38 382 576	14 886 (wzrost o 5%)
2.	Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w [%] ludności ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	23,3	19,0	18,1	Utrzymanie wskaźnika na poziomie wyższym od średniej dla województwa i kraju na koniec 2030 r., jednocześnie wartość co najmniej 23,3
		w wieku produkcyjnym	60,6	60,6	60,0	Wzrost wskaźnika, wartość wyższa od średniej wojewódzkiej i krajowej na koniec 2030 r.
		w wieku poprodukcyjnym	16,1	20,4	21,9	Utrzymanie wskaźnika na poziomie niższym od średniej dla województwa i kraju
3.	Współczynnik przyrostu naturalnego (przeliczenie na 1 000 mieszkańców)		4,5	1,2	-0,9	Utrzymanie wskaźnika na poziomie wyższym od średniej dla województwa i kraju na koniec 2030 r., jednocześnie wartość co najmniej 4,5
4.	Saldo migracji ogółem na 1 000 ludności		4,1	2,0	0,2	Utrzymanie wskaźnika na poziomie dodatnim, wyższym od średniej dla województwa i kraju na koniec 2030 r., jednocześnie co najmniej 4,5
5.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]		1,4	3,0	3,8	Utrzymanie wskaźnika na poziomie niższym od średniej dla województwa i kraju na koniec 2030 r., jednocześnie nie więcej niż 1,0

5.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	28	39	38	Wskaźnik wyższy lub równy średniej dla województwa i średniej dla kraju na koniec 2030 r., jednocześnie co najmniej 35	
6.	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	94	108	99	108 (wzrost o 15%)	
7.	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	801	1 202	1 175	921 (wzrost o 15%)	
8.	Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	132	198	196	152 (wzrost o 15%)	
9.	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	695	881	837	799 (wzrost o 15%)	
10.	Liczba dzieci przypadająca na 1 placówkę	68	57	63	51 (spadek o 25%)	
11.	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3–5 lat	792	897	885	950 (wzrost o 20%)	
12.	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	5,2	12,2	12,8	6,2 (wzrost o 20%)	
13.	Liczba dzieci w szkołach podstawowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców	96	82	80	Utrzymanie wskaźnika na poziomie wyższym od średniej dla województwa i kraju na koniec 2030 r., jednocześnie wartość co najmniej 96	
14.	Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	66	177	215	Utrzymanie wskaźnika na poziomie niższym od średniej dla województwa i kraju na koniec 2030 r., jednocześnie nie więcej niż 65	
15.	Korzystający z instalacji w [%] ogółu ludności	sieć wodociągowa	52,1	82,0	92,2	67,7 (wzrost o 30%)
		sieć kanalizacyjna	20,2	63,9	71,2	32,3 (wzrost o 60%)

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku

		sieć gazowa	79,0	63,6	52,9	86,9 (wzrost o 10%)
16.	Nowe budynki mieszkalne na 1 000 ludności		3,8	2,5	2,2	Utrzymanie wskaźnika na poziomie wyższym od średniej dla województwa i kraju na koniec 2030 r., jednocześnie wartość co najmniej 4,2
17.	Dochody ogółem na 1 mieszkańca [zł]		5 199,50	5 840,24	5 969,49	min. 85% średniej krajowej na koniec 2030 r.
18.	Dochody własne na 1 mieszkańca [zł]		1 640,63	2 712,88	2 959,13	min. 60% średniej krajowej na koniec 2030 r.
19.	Udział [%] dochodów własnych w dochodach ogółem		31,6	46,5	49,6	45,0
20.	Wydatki ogółem na 1 mieszkańca [zł]		5 336,55	5 974,75	6 051,49	min. 90% średniej krajowej na koniec 2030 r.
21.	Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca [zł]		940	953	1 011	min. 90% średniej krajowej na koniec 2030 r.
22.	Wydatki bieżące na 1 mieszkańca [zł]		4 367,8	5 013,2	5 038,9	min. 85% średniej krajowej na koniec 2030 r.
23.	Miejsca noclegowe na 1 000 mieszkańców		2,7	30,8	21,5	4,3 (wzrost o 60%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, stat.gov.pl

Tabela 26 Wskaźniki produktu i rezultatu do osiągnięcia w wyniku realizacji Strategii - **do uzupełnienia w trakcie konsultacji**

Lp.	Nazwa miernika	Jednostka miary	Źródło danych	Wartość docelowa śródkresowa (stan na koniec 2026 r.)	Wartość docelowa (stan na koniec 2030 r.)
WSKAŹNIKI PRODUKTU					
1.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi	osoby		30	60
2.	Liczba obiektów i przestrzenie dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	sztuki		10	15
3.	Liczba zabytków poddanych modernizacji i adaptacji na cele społeczne	sztuki		1	3
4.	Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych urządzeń/obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	sztuki		8	15
5.	Liczba wybudowanych i/lub zmodernizowanych basenów na terenie gminy	sztuki		1	2
6.	Liczba zmodernizowanych elektrycznie budynków użyteczności publicznej	sztuki		5	10
7.	Liczba zlikwidowanych źródeł niskiej emisji z obiektów jednorodzinnych i wielorodzinnych	sztuki		300	500
8.	Liczba instalacji służących do produkcji energii cieplnej i elektrycznej	sztuki		300	500
9.	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	sztuki		15	30
10.	Liczba utworzonych żłobków i/lub Klubów Malucha	sztuki		1	2
11.	Liczba utworzonych lub zmodernizowanych przedszkoli	sztuki		2	4
12.	Ilość nowych oczyszczalni ścieków	sztuki		1	2
13.	Liczba zmodernizowanych Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	sztuki		1	1
14.	Liczba wybudowanych przy PSZOK kompostowników	sztuki		1	1
15.	Liczba wybudowanych budynków pasywnych	sztuki		0	1
16.	Długość wybudowanego rurociągu – kanalizacja	metry bieżące		12 000	25 000

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku

17.	Długość wybudowanego rurociągu – wodociąg	metry bieżące		15 000	30 000,0
18.	Liczba pompowni ścieków	sztuki		4	6
19.	Liczba wyremontowanych i zaadoptowanych na cele społeczne pomieszczeń w budynkach publicznych	sztuki		3	6
20.	Liczba utworzonych Centrów Kultury i Inkubatora Przedsiębiorczości Społecznej w Łomnej	sztuki		1	1
21.	Liczba opracowanych i wdrożonych „Programów wsparcia pasji i talentów dla uczniów szkół podstawowych i średnich”	sztuki		1	1
22.	Liczba stworzonych aplikacji mobilnych i/lub stron internetowych	sztuki		1	2
23.	Liczba zleceń/kontraktów na współpracę z blogerami i/lub influencerami	sztuki		8	15
24.	Liczba spotkań międzysektorowych w związku z budowaniem marki „Nowy Wiśnicz”	sztuki		8	16
25.	Liczba utworzonych spójnych systemów informacji i oznakowania wewnętrznego i zewnętrznego miasta	sztuki		1	1
26.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek)	osoby		20	40
27.	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby		20	40
28.	Liczba wspartych obiektów użyteczności publicznej	sztuki		7	15
29.	Liczba nowych sali widowiskowych na terenie gminy	sztuki		-	1
30.	Liczba odwiedzających wsparte i/lub nowo powstałe objekty	osoby/rok		40 000	80 000
31.	Liczba budynków użyteczności publicznej, na których zainstalowano panele fotowoltaiczne	sztuki		7	10
32.	Liczba wybudowanych farm fotowoltaicznych	sztuki		-	1
33.	Liczba spójnych systemów monitoringu gminnego	sztuki		1	1
34.	Ilość zakupionych urządzeń do obsługi komunalnej mieszkańców	sztuki		7	10

35.	Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne	sztuki			
WSKAŹNIKI REZULTATU					
1.	Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu	sztuki		30	50
2.	Odsetek osób korzystających z usług dziennego domu opieki medycznej pozytywnie oceniających funkcjonowanie domu opieki medycznej	procent	Badania satysfakcji		90% uczestników
3.	Liczba osób korzystających rocznie z powstałej infrastruktury rekreacyjnej/ sportowej/ turystycznej	osoby		1 500	3 544 (około 25% mieszkańców)
4.	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej	GJ/rok			
5.	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej	MWh/rok			
6.	Liczba pobrań/uruchomień aplikacji opartych na ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego i e-usług publicznych	sztuki			
7.	Liczba pobrań/odtworzeń dokumentów zawierających informacje sektora publicznego	sztuki			

Źródło: Opracowanie własne

5.2. Ewaluacja i aktualizacja Strategii Rozwoju

Przyjęto, że Strategia Rozwoju ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku zmian zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych uwarunkowań społecznych i gospodarczych oraz wykreowania nowych projektów – możliwa będzie jej aktualizacja.

Z wnioskiem o aktualizację Strategii Rozwoju może wystąpić: Koordynator ds. Strategii Rozwoju, Burmistrz Nowego Wiśnicza, inicjatywa co najmniej 4 członków Rady Miejskiej lub 50 mieszkańców. Rada Miejska jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza będzie mieć za zadanie analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści dokumentu, a także jego aktualizację poprzez podjęcie stosownej uchwały w tej sprawie.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanej z nim procedury ewaluacji pozwoli wyeliminować w znacznym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w Strategii Rozwoju, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań. Oprócz modyfikacji poszczególnych elementów dokumentu, w trakcie jego realizacji możliwe będzie uwzględnienie nowych zadań i projektów, które będą wpisywać się w cele i działania priorytetowe.

Ewaluacja ma na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie jej adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Ewaluacja Strategii będzie prowadzona w celu określenia rzeczywistych efektów zrealizowanych projektów, a jej ocena opierać się będzie na pięciu zasadniczych kryteriach:

- skuteczność – pozwala określić, czy zostały osiągnięte cele Strategii założone na etapie programowania,
- efektywność – pozwala ocenić poziom ekonomiczności Strategii,
- użyteczność – pozwala ocenić zgodności celów Strategii z faktycznymi problemami i potrzebami grupy docelowej,
- trafność – obrazuje do jakiego stopnia cele Strategii odpowiadają potrzebom danego obszaru,
- trwałość – pozwala określić, na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Strategii będą trwać po jej zakończeniu.

Ewaluacja zadań zawartych w *Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku* zostanie podzielona na następujące części:

- *ex-ante* (przed realizacją Strategii) – stanowiąca instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji. Jej zadaniem jest próba znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy działania zakładane w ramach Strategii przyniosą zakładane efekty przy użyciu dedykowanych im instrumentów i zasobów. Ocena ta została przeprowadzona w trakcie opracowywania Strategii, przed jej przyjęciem i stanowi załącznik do niniejszego dokumentu;
- *on-going* (na bieżąco) – instrument obserwacji prowadzonej przez Koordynatora ds. Strategii, który będzie przygotowywał sprawozdanie z realizacji Strategii (raport z monitoringu Strategii), co najmniej raz na dwa lata;
- *mid-term* (w połowie okresu realizacji) – służąca przede wszystkim jako instrument, w wyniku którego może nastąpić aktualizacja Strategii;
- *ex-post* (na zakończenie realizacji Strategii) – służąca ocenie zgodności i efektywności zrealizowanych działań w ramach Strategii, z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie.

W przypadku konieczności aktualizacji dokumentu Strategii, będzie on podlegał procedurze jak podczas przyjęcia, tj. zgodnie z art. 10f ust. 1–4 *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.)

5.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem programującym rozwój gminy do 2030 roku. Wszystkie pozostałe, zarówno obowiązkowe jak i fakultatywne, plany i programy strategiczne są względem Strategii dokumentami wykonawczymi i powinny pozostać zgodne z jej zapisami, w celu zapewnienia spójności programowania rozwoju. W poniższej tabeli przedstawiono ocenę funkcjonujących w gminie programów i planów pod kątem ich aktualności i spójności w kontekście zapisów Strategii (szczególnie głównych jej założeń). Wskazano też dokumenty przewidziane do sporządzenia lub zmiany.

Tabela 27 Dokumenty na poziomie lokalnym – ocena aktualności i spójności w kontekście zapisów Strategii

Lp.	Nazwa dokumentu	Okres obowiązywania	Uwagi / wytyczne
1.	<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Wiśnicz</i>	od grudnia 2020 r.	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.
2.	<i>Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2016–2021</i>	2016–2021	Dokument zgodny z założeniami Strategii, aktualny na czas opracowywania i konsultacji społecznych Strategii, jednak okres obowiązywania dobiega końca (z końcem 2021 r.). Rekomenduje się sporządzenie nowego dokumentu, spójnego z założeniami Strategii.
3.	<i>Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019–2021</i>	2019–2021	Dokument zgodny z założeniami Strategii, szczególnie z celem szczegółowym <i>Zwiększona tożsamość lokalna</i> działanie priorytetowe <i>Włączenie społeczne</i> , aktualny na czas opracowywania i konsultacji społecznych Strategii, jednak okres obowiązywania dobiega końca (z końcem 2021 r.). Rekomenduje się sporządzenie nowego dokumentu, spójnego z założeniami Strategii.
4.	<i>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Nowy Wiśnicz na lata 2016–2020</i>	2016–2020	Nieaktualny. W związku z działaniem priorytetowym <i>Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji</i> , rekomenduje się opracowanie nowego Planu. W przypadku opracowania aktualnego Planu należy kierować się koniecznością spójności z założeniami Strategii.
5.	<i>Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Nowy Wiśnicz na lata 2019–2032</i>	2019–2032	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii.
6.	<i>Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Nowy Wiśnicz na lata 2021–2036</i>	2021–2036	Aktualny. Brak spójności ze Strategią w zakresie planowanej termomodernizacji i OZE w budynkach publicznych. Rekomenduje się aktualizację zapisów „Projektu założeń do planu (...)”, szczególnie w tabeli nr 6.
7.	<i>Program opieki nad Zabytkami Gminy Nowy Wiśnicz na lata 2020–2023</i>	2020–2023	Aktualny, zgodny z dokumentem Strategii. W dokumencie wskazano, że: <i>Park Kulturowy nie występuje na terenie gminy, jednak w związku z wyróżniającym się krajobrazem i nagromadzeniem zabytków o wysokiej randze artystycznej i historycznej, teren obejmujący centralną część miasta wraz</i>

			z zamkiem jest predysponowany do utworzenia Parku Kultury – jest to zgodne z zapisami Strategii, szczególnie rekomendacjami prowadzenia polityki przestrzennej.
8.	Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Nowy Wiśnicz na lata 2011–2020	2011–2020	Nieaktualny. W przypadku opracowania nowego dokumentu należy zachować spójność z zapisami Strategii.
9.	Gminny Program rewitalizacji Nowego Wiśnicza na lata 2016–2020 (aktualizacja do 2021)	2016–2021	Nieaktualny. Opracowywany nowy GPR powinien być szczególnie spójny ze Strategią i wpisujący się w jej założenia, tym bardziej, że obszar rewitalizacji, dla którego sporządza się GPR, stanowi wyznaczony w Strategii lokalny obszar strategicznej interwencji.
10.	Program współpracy Gminy Nowy Wiśnicz z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021	2021	Program opracowywany jest corocznie. W przypadku opracowania nowego dokumentu, należy zachować spójność z zapisami Strategii.
11.	Plan Ochrony Parku Kulturowego	Nie istnieje	Rekomenduje się ustanowienie w centrum Miasta Nowy Wiśnicz, z uwzględnieniem Zamku, Parku Kulturowego oraz sporządzenie dla tego obszaru Planu Ochrony Parku Kulturowego.
12.	Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych	Nie istnieje	Biorąc pod uwagę, że Strategia mocno akcentuje kwestie społeczne, w tym włączenie społeczne jako jedno z priorytetowych działań, rekomenduje się opracowanie strategii. W przypadku opracowania dokumentu, należy zachować spójność z zapisami Strategii.
13.	Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP)	Nie istnieje	Biorąc pod uwagę cel szczegółowy <i>Poprawa warunków życia mieszkańców</i> i działanie priorytetowe <i>Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji</i> , zaleca się w okresie obowiązywania Strategii opracowanie i wdrażanie Planu działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu.

Źródło: Opracowanie własne

6. Podsumowanie konsultacji społecznych i procesu opiniowania dokumentu przez Zarząd Województwa

Do uzupełnienia po konsultacjach społecznych i procesie opiniowania

7. Mechanizmy włączenia mieszkańców w proces przygotowania, realizacji i oceny strategii – partycypacja społeczna

Partycypacja społeczna i działania aktywizacyjne zostały wpisane w proces rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz jako fundament działań na wszystkich jego etapach, tj. diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja. Takie podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów strategicznych oraz gotowości i świadomości mieszkańców o partycypacyjnym współdecydowaniu o gminie.

Partycypacja i partnerstwo to współpraca i równorzędne traktowanie reprezentantów różnych środowisk i instytucji, przy zachowaniu ich suwerenności, z założeniem stałego dążenia do wzajemnego rozumienia się. Proces tworzenia Strategii, już od etapu analiz prowadzonych na potrzeby opracowania Diagnozy, uwzględniał włączanie mieszkańców i innych interesariuszy, a także charakteryzował się otwartością (umożliwiał uczestniczenie jak największej liczbie chętnych osób i organizacji w partnerstwie) i transparentnością (dialog, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych).

Na potrzeby prowadzonych analiz i opracowania Strategii, w dniach 29.04–10.05.2021 r. przeprowadzono badanie ankietowe. Zostało ono przeprowadzone wśród mieszkańców gminy, na potrzeby procesu diagnostycznego, w celu opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku*. Ankieta była dostępna w wersji on-line oraz w wersji papierowej. Udział w badaniu wzięło 49 osób, co może być potwierdzeniem danych statystycznych i jakościowych przedstawionych w Diagnozie, wskazujących na niską aktywność i udział mieszkańców w życiu społecznym gminy, a także potwierdzać zidentyfikowany problem ze stosowaniem odpowiednich narzędzi włączających mieszkańców w procesy partycypacyjne. Ankieta zawierała 4 pytania – raport z ankiety stanowi załącznik do Diagnozy. Wyniki ankiet wskazują na to, że mieszkańcy widzą problemy związane z dostępem do opieki żłobkowej w gminie, źle oceniają jakość infrastruktury technicznej i warunki do rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy i jednocześnie dostęp do miejsc pracy na tym obszarze. Jako jeden z głównych problemów wskazano także niską aktywność lokalną mieszkańców.

Oprócz jakościowych analiz prowadzonych za pomocą badań ankietowych, zorganizowanych zostało wiele spotkań:

- 17 maja 2021 r. spotkanie informacyjne z Radnymi Rady Miejskiej w Nowym Wiśniczu, Sołtysami, Przewodniczącym Zarządu Osiedla Nowy Wiśnicz, mieszkańcami gminy (etap diagnozy).

- 22 lipca 2021 r. spotkania informacyjno-warsztatowe (podsumowanie diagnozy i rozpoczęcie kształtowania założeń rozwoju):
  - godz. 14:00 – przedsiębiorcy, przedstawiciele stowarzyszeń i organizacji NGO, przedstawiciele gospodarstw agroturystycznych i osoby działające w branży turystycznej;
  - godz. 16:00 – przedstawiciele Rady Miejskiej, Sołtysi, Przewodniczący Zarządu Osiedla Nowy Wiśnicz, przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Nowym Wiśniczu, przedstawiciele instytucji publicznych, w tym z obszaru oświaty.
- 4 października 2021 r. – spotkanie informacyjno-warsztatowe (dyskusje na temat założeń i priorytetowych zadań do realizacji w ramach strategii, omówienie propozycji projektów, jakie wpłynęły do Urzędu Miejskiego w trakcie naboru fiszek projektowych):
  - godz. 15:00 – przedstawiciele Rady Miejskiej, Sołtysi, Przewodniczący Zarządu Osiedla Nowy Wiśnicz, przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Nowym Wiśniczu, mieszkańcy.
- .....listopada 2021 r. – otwarte spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami gminy.

Oprócz oficjalnych spotkań z mieszkańcami i interesariuszami, na ostateczny kształt dokumentu składało się wiele rozmów telefonicznych i osobistych oraz korespondencji e-mailowej autorów niniejszego opracowania z przedstawicielami samorządu gminy i jego pracownikami.

Elementem partycypacji były również konsultacje społeczne:

- projektu *Diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Nowy Wiśnicz* oraz wstępnych założeń do *Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku* (drzewo celów, zadania), przeprowadzone w dniach 12–25.10.2021 r.;
- projektu *Strategii rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku*, przeprowadzone w dniach 03.11–08.12.2021 r.

Mieszkańcy zostali włączeni w proces konsultacji społecznych *Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Nowy Wiśnicz*, a następnie projektu dokumentu *Strategia Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku*. W obu przypadkach mieszkańcy informowani byli o konsultacjach, co najmniej 7 dni przed ich rozpoczęciem, poprzez

ogłoszenia na stronie internetowej gminy, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Nowym Wiśniczu. W obu przypadkach uwagi i wnioski zbierane były w formie papierowej i elektronicznej, z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego. Formularze konsultacyjne wraz z projektami dokumentów dostępne były w wersji papierowej w sekretariacie Urzędu Miejskiego w Nowym Wiśniczu oraz w wersji elektronicznej na oficjalnej stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej. Wypełnione czytelnie formularze można było dostarczyć:

- a) drogą elektroniczną na adres e-mail: fundusze@nowywisnicz.pl;
- b) drogą korespondencyjną na adres Urzędu Miejskiego w Nowym Wiśniczu, Rynek 38, 32-720 Nowy Wiśnicz, z dopiskiem *Konsultacje społeczne – Diagnoza Nowy Wiśnicz*;
- c) bezpośrednio do sekretariatu w budynku Urzędu Miejskiego w Nowym Wiśniczu w godzinach pracy Urzędu.

W przypadku konsultacji samej Strategii, uwagi zbierane były również w formie uwag ustnych do protokołu, a także zorganizowane było otwarte spotkanie konsultacyjne. Niezwłocznie po przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektu niniejszego dokumentu sporządzony został *Raport z konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku*. (po konsultacjach uzupełnić o informacje z raportu)

Włączenie mieszkańców jest istotne nie tylko na etapie analiz, opracowania Diagnozy i opracowania Strategii, ale też podczas wdrażania Strategii i jej oceny. Jednym zadań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii jest: „Stworzenie platformy stałej współpracy i komunikacji gminy z mieszkańcami jako bezpośrednimi odbiorcami działań rozwojowych”, co wspomogę proces partycypacyjny na etapie wdrażania i oceny. Mieszkańcy będą brać udział w pracach nad ewentualną aktualizacją dokumentu (będą mogli zainicjować aktualizację i/lub brać udział w konsultacjach społecznych projektu aktualizowanego dokumentu). Przy okazji realizacji projektów strategicznych, na etapie projektowym, organizowane będą spotkania z mieszkańcami. Mieszkańcy będą informowani o etapach realizacji projektów strategicznych, dodatkowo publikowane do publicznej wiadomości będą raporty z monitoringu Strategii.

8. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – wpływ zadań na środowisko

DO UZUPEŁNIENIA PO PRZEPROWADZENIU PROCEDURY

Spis schematów

Schemat 1 Programowanie rozwoju.....	16
Schemat 4 Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji <i>Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku</i>	107

Spis tabel

Tabela 1 Schemat analizy SWOT	8
Tabela 2 Analiza SWOT Gminy Nowy Wiśnicz	8
Tabela 3 Drzewo problemów	14
Tabela 4 Drzewo celów	15
Tabela 5 Plan operacyjny	19
Tabela 6 Projekt strategiczny nr 1	28
Tabela 7 Projekt strategiczny nr 2	30
Tabela 8 Projekt strategiczny nr 3	33
Tabela 9 Projekt strategiczny nr 4	35
Tabela 10 Projekt strategiczny nr 5	37
Tabela 11 Projekt strategiczny nr 6	39
Tabela 12 Projekt strategiczny nr 7	42
Tabela 13 Projekt strategiczny nr 8	44
Tabela 14 Projekt strategiczny nr 9	45
Tabela 15 Projekt strategiczny nr 10	48
Tabela 16 Projekt strategiczny nr 11	49
Tabela 17 Projekt strategiczny nr 12	51
Tabela 18 Projekt strategiczny nr 13	52
Tabela 19 Projekt strategiczny nr 14	54
Tabela 20 Projekt strategiczny nr 15	55
Tabela 21 Projekt strategiczny nr 16	56
Tabela 22 Możliwe źródła finansowania projektów strategicznych i zadań w ramach <i>Strategii Rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz do 2030 roku</i>	62
Tabela 23 Generalna, przewidywana kwota wydatków na realizację Strategii, w ramach poszczególnych celów strategicznych	66

Tabela 24 Wykaz powiązań celów Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu	67
Tabela 25 Wskaźniki mierzalności rozwoju Gminy Nowy Wiśnicz	109
Tabela 26 Wskaźniki produktu i rezultatu do osiągnięcia w wyniku realizacji Strategii - do uzupełnienia w trakcie konsultacji	112
Tabela 27 Dokumenty na poziomie lokalnym – ocena aktualności i spójności w kontekście zapisów Strategii	117

Spis map

Mapa 1 Gmina Nowy Wiśnicz – uwarunkowania: się osadnicza, sieć komunikacyjna, pokrycie terenu, sieć wodna, formy ochrony przyrody, wybrane elementy dziedzictwa kulturowego i historycznego	91
Mapa 2 Gmina Nowy Wiśnicz – uwarunkowania, powierzchniowa budowa geologiczna	92
Mapa 3 Gmina Nowy Wiśnicz – uwarunkowania, rozmieszczenie osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w obszarze gminy	93
Mapa 4 Gmina Nowy Wiśnicz – uwarunkowania, położenie w stosunku do sieci korytarzy ekologicznych.....	93
Mapa 5 Gmina Nowy Wiśnicz – uwarunkowania, położenie gminy względem GZWP i JCWPd.....	94
Mapa 6 Gmina Nowy Wiśnicz – uwarunkowania, położenie gminy względem wód powierzchniowych	94
Mapa 7 Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego - INFRASTRUKTURA	95
Mapa 8 Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego – ROZWÓJ.....	96
Mapa 9 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej Gminy Nowy Wiśnicz	97
Mapa 10 OSI obszary cenne przyrodniczo	99
Mapa 11 Granice obszaru LGD Dolina Raby	100
Mapa 12 Lokalny obszar strategicznej interwencji – obszar rewitalizacji w Gminie Nowy Wiśnicz.....	102